

Jaarstukken 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	6
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	8
Thema Bestuur	8
Thema Dienstverlening en Organisatie	11
Programma 1 Veiligheid	18
Thema Openbare orde en veiligheid	18
Programma 2 Verkeer en vervoer	22
Thema Verkeer, vervoer en wegen	22
Programma 3 Economie	26
Thema Werken	26
Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen	28
Programma 4 Onderwijs	31
Thema Onderwijs	31
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	38
Thema Cultuur	38
Thema Toerisme en recreatie	40
Thema Openbaar groen	42
Thema Sport	44
Programma 6 Sociaal domein	48
Thema Uitvoering sociale wetgeving	48
Thema Maatschappelijke ondersteuning	54
Thema Jeugdhulp	58
Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen	61
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	67
Thema Milieu	67
Thema Gezonde samenleving	69
Thema Duurzaamheid	71
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	79
Thema Ruimtelijke ordening	79
Thema Wonen	81
Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen	82
Paragrafen	86
Lokale heffingen	86
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	88
Onderhoud kapitaalgoederen	91

Financiering	96
Bedrijfsvoering	99
Toezicht en controle op de gemeente	100
Verbonden partijen	103
Grondbeleid	115
Projecten	119
OWO samenwerking	119
Corona	125
Jaarrekening	131
Grondslagen jaarrekening	131
Balans en toelichting	133
Overzicht van baten en lasten met toelichting	154
Uiteenzetting financiële positie	167
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)	168
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	183
Algemene dekkingsmiddelen	184
Kosten Overhead	185
Vennootschapsbelasting	185
Onvoorzien	185
Bijlage: Overzicht bezuinigingen per programma	185

Inleiding

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken met onze verantwoording van het gevoerde bestuur in het jaar 2020 aan.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en de controleverklaring. Het jaarverslag bevat de beleidsinhoudelijke verantwoording. De jaarrekening bevat de financiële verantwoording. De jaarrekening is in overeenstemming met de daarvoor geldende voorschriften opgesteld.

Het in de begroting, inclusief wijzigingen, verwachte resultaat was € 0,4 miljoen voordelig. De jaarrekening geeft een voordeliger resultaat van € 2,1 mln. Het verschil van € 1,7 mln. wordt voor € 2,2 mln. veroorzaakt door meevallende incidentele baten en lasten.

Het structurele resultaat is met € - 0,6 mln. € 0,4 mln. nadeliger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is in belangrijke mate veroorzaakt door tekorten op Jeugd en WMO. Deze tekorten blijken moeilijk terug te dringen. Een deel wordt bepaald doordat bezuinigingen niet gehaald zijn en een deel ontstaat door kostenstijgingen (abonnementstarief en aanbesteding hulpmiddelen). Door het invoeren van diverse maatregelen zijn de uitgaven voor Jeugd en WMO t.o.v. 2019 aanzienlijk gedaald. Echter dit was nog onvoldoende om de tekorten volledig terug te dringen. Vooral omdat veel van deze kosten niet c.q. niet makkelijk door de gemeente zijn te beïnvloeden. Ook is de transformatieopgave nog volop in beweging. Vergeleken met het structureel resultaat van de jaarrekening 2019 is er wel een enorme vooruitgang geboekt. Het structureel tekort is t.o.v. van 2019 namelijk met meer dan 90% afgenomen van € -6,3 mln. naar € -0,6 mln. Voor 2021 blijft de uitdaging om de tekorten nog verder te beperken op die onderdelen waar wel invloed op kan worden uitgeoefend.

Per programma vindt u de nadere toelichting voor zowel in de structurele als incidentele baten en lasten.

Financieel beeld jaarrekening 2020				
	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2020 incl. wijz.	Jaarrekening 2020
Totaal resultaat voor mutaties reserves	-1.717.000	-1.540.000	-144.000	2.365.000
Mutaties reserves	8.309.000	372.000	532.000	-259.000
Totaal resultaat na mutaties reserves	6.593.000	-1.168.000	388.000	2.106.000
Splitsing structureel / incidenteel:				
Structureel resultaat	-6.303.000	-1.167.000	-166.000	-616.000
Incidenteel resultaat	12.896.000	-1.000	554.000	2.722.000

Totaal resultaat	6.593.000	-1.168.000	388.000	2.106.000
------------------	-----------	------------	---------	-----------

Toelichting gerealiseerd beleid

Het beleid wat wordt verantwoord in de jaarstukken 2020 is het beleid dat is gebaseerd op het “Coalitieakkoord 2018 – 2022”, aangevuld met de specifieke beleidskaders die de raad in het recente verleden heeft vastgesteld en de lange termijn visie die is vastgelegd in “Romte en ferskaat 2013”.

Het jaar 2020 zal als een bijzonder jaar de geschiedenisboeken ingaan. Na een normaal begin van het jaar sloeg de uitbraak van het coronavirus in de tweede helft van maart hard toe. Deze uitbraak, die uiteindelijk een pandemie werd, dachten we medio maart nog te kunnen bedwingen met een stevige lockdown van drie weken. Maar de realiteit is helaas dat de pandemie uiteindelijk het hele jaar op zijn kop heeft gezet en ook 2021 nog steeds stevig in zijn greep heeft.

De pandemie heeft, naast in het dagelijkse leven, ook gevolgen gehad voor het kunnen uitvoeren van de doelen zoals vastgesteld in de begroting 2020. Zeker voor die sectoren die door deze crisis het zwaarst zijn getroffen, zoals cultuur, recreatie en gezondheid, geldt dat een aantal doelen in 2020 niet zijn gehaald. In de betreffende programma's wordt daar dieper op ingegaan. Daarnaast leggen we in een aparte "Coronaparagraaf" verantwoording af over het gevoerde beleid, de gemaakte kosten en de ontvangen compensatie in verband met de coronacrisis.

Naar aanleiding van gesprekken met de raad over hoe het, financiële, inzicht in de voortgang van de doelen kan worden verbeterd is in deze jaarstukken een aantal verbeteringen doorgevoerd. Zo is in de financiële toelichting per programma het financieel overzicht uitgebreid met de van toepassing zijnde (wettelijke) taakvelden. Ook de toelichting is nu per taakveld georganiseerd. Door deze opbouw is een beter inzicht in financiële realisatie per programma en per taakveld. Daarnaast zijn de relevante beleidsindicatoren uitgebreid met de data van de voorliggende jaren. Hierdoor is de ontwikkeling van de indicatoren eenvoudiger te volgen. Verder zijn veel tabellen gestroomlijnd en vooral compacter geworden. Met deze verbeteringen hopen we dat de leesbaarheid is verbeterd.

Toelichting resultaat

De toelichting op het resultaat en een volledig overzicht van de incidentele baten en lasten staat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

De controleverklaring

De jaarstukken 2020 zijn door de accountant gecontroleerd. Deze heeft zowel voor de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wij verwachten dat wij met de beleidsmatige en financiële inhoud van dit document opnieuw een transparante verantwoording hebben afgelegd.

Beetsterzwaag, 5 juli 2021.

de secretaris

Marjan van der Weij

de burgemeester

Ellen van Selm

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

In 2018 is de coalitie van Opsterlands Belang, PvdA en ChristenUnie gestart. In het coalitieakkoord is gekozen voor een nieuwe manier van besturen: modern besturen. Juist in de gemeente staat de overheid dichtbij mensen en moet duidelijk zijn wat je wel of niet van die overheid kan verwachten. Ook moet duidelijk zijn hoe besluiten tot stand komen en hoe en wanneer je daar invloed op kan hebben. De gemeenteraad komt meer aan bod aan de voorkant van het proces. Daarnaast gaan we door met het integriteitsbeleid van de afgelopen jaren. De kernwaarden van modern bestuur zijn transparantie, openbaarheid en resultaatgerichtheid.

Opsterland is een zelfstandige gemeente in Zuidoost-Friesland en wil die zelfstandigheid behouden. De gemeente Opsterland zoekt naast de samenwerking in OWO-verband ook de verbinding met andere gemeenten, zoals met Heerenveen en Smallingerland, maar ook breder. Wij maken deel uit van de P10, momenteel als voorzitter, het snel groeiende samenwerkingsverband van inmiddels 29 grote plattelandsgemeenten. Eind november 2020 is burgemeester Van Selm herbenoemd als voorzitter voor een tweede periode van 4 jaar. Vanuit deze positie brengen wij onze ambities en uitdagingen onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. Dit doen wij bijvoorbeeld via de VNG en de VFG.

Adequate en persoonlijke dienstverlening is belangrijk. Naast de dienstverlening in het gemeentehuis zullen steeds meer producten digitaal beschikbaar zijn voor inwoners en bedrijven. Over onze dienstverlening en andere onderwerpen communiceren we actief en professioneel. We zijn een professionele organisatie, met aandacht voor modern werkgeverschap en werknemerschap. De strategische personeelsplanning (juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment) is hier een belangrijk onderdeel van. Maar we onderzoeken ook wat nodig is om de beschikbare kantoormruimte en de (digitale) werkprocessen te verbeteren. Hierbij nemen we de ervaringen die we in 2020 hebben opgedaan met thuiswerken mee. Daarnaast zijn we door programmasturing beter in staat om te sturen op resultaat.

Kaderstellende documenten

Coalitieakkoord 2018-2022 - Brêge nei de takomst
 Informatiebeleidsplan OWO-gemeenten 2017-2020
 Raadsbesluit samenwerken met andere gemeenten
 Standpuntbepaling voortgang OWO-samenwerking (2016)
 Romte en ferskaat 2013

Thema Bestuur

Thema Bestuur

Doelstellingen

We werken samen met inwoners aan een duurzame, sociale en leefbare gemeente

Maatregelen

Wij dragen met de Regiodeal Zuidoost-Friesland bij aan de brede welvaart

Afgelopen zomer is de aanvraag Regio Deal Zuidoost-Friesland (vijf gemeenten samen met Provincie en Wetterskip) gehonoreerd met een rijksbijdrage van €15.000.000,- voor de periode 2020 - 2023. De cofinanciering van de rijksbijdrage is gevonden binnen bestaande projecten en middelen in Zuidoost-Friesland die bijdragen aan de doelen van de Regio Deal. Nadien is een en ander verder uitgewerkt tot de Regio Deal Zuidoost-Friesland. Opsterland is bestuurlijk trekker van de Regiodeal. Het kabinet heeft de ambitie om met de regionale partners Regio Deals af te sluiten, ter versterking van de regio's en daarmee

de samenleving. Uitgangspunt is de eigen regionale kracht. In de deals werken Rijk en regio samen aan meervoudige opgaven die bijdragen aan de brede welvaart.

Startdatum: 15-09-2020

Kwaliteit

In 2020 is de gemeenteraad per brief van 7 juli 2020 geïnformeerd over de toegekende rijksbijdrage Regiodeal Zuidoost Friesland. In een informatieve raadsbijeenkomst op 12 oktober 2020 is de Regiodeal verder toegelicht en besproken. In de Samenwerkingsovereenkomst tussen de partners Regiodeal Zuidoost Friesland is afgesproken dat iedere partner €1.600.000,- euro voor "eigen projecten" kan besteden. In de brief van 7 juli is de verdeling daarvoor benoemd; €1.200.000,- voor het uit te werken programma Geweldig Gorredijk en € 400.000,- voor de herinrichting van De Brink Bakkeveen.

Het voornemen is om de rijksbijdrage €1.600.000,- in 2021 op te vragen bij de regiokassier en als begrotingswijziging te verwerken. Bij de afzonderlijke besluitvorming over de respectievelijke (deel)projecten en het programma kunnen de budgetten worden toegekend/vrijgegeven.

Wij voeren de ontwikkelagenda's uit

Op basis van het coalitieakkoord 2018-2022 zijn in 2019 drie ontwikkelagenda's vastgesteld door de raad. Voor de thema's Inclusieve samenleving, Leefbaarheid en Duurzaamheid zijn tien ambities geformuleerd. In de ontwikkelagenda's staat hoe tot 2022 aan het realiseren van deze ambities wordt gewerkt.

Kwaliteit

In 2020 is in de mid term review 2018-2020 verslag gedaan over de voortgang van de realisatie van de afspraken in het kader van de ontwikkelagenda's in het coalitieakkoord.

Wij bewaken en bevorderen rechtsstatelijke en democratische waarden en burgerschap in de samenleving en we hebben een modern bestuur met als kernwaarden transparantie, openbaarheid en resultaatgerichtheid.

Wij stimuleren democratische beginselen en burgerschap en stellen de grondwet centraal. We streven naar bestuurlijke vernieuwing als daarmee de gemeenschap gediend wordt, bijvoorbeeld door initiatieven uit de samenleving te faciliteren.

Maatregelen

Wij betrekken de samenleving meer bij de besluitvorming

De *krêft fan de mienskip* blijft belangrijk. Wij zoeken waar mogelijk actief de samenwerking met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

Door de coronacrisis is het in 2020 vaak lastig gebleken om bijeenkomsten te organiseren om in gesprek te gaan met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. In sommige gevallen konden bijeenkomsten gelukkig digitaal worden georganiseerd. Wij hebben de lopende samenwerking in projecten als MFA Tijnje, Kansen voor Beetsterzwaag en het mienskipsinitiatief in Gorredijk voortgezet.

Wij zorgen dat onze organisatie voldoet aan de AVG, zodat de privacy van burgers gewaarborgd is

Sinds 25 mei 2018 is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vervangen door de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze nieuwe verordening stelt strengere eisen aan de verwerking van persoonsgegevens door organisaties en haar medewerkers en versterkt de rechten van betrokkenen (burgers).

Maatregelen

Wij hanteren een stappenplan om te voldoen aan de AVG

De gemeente Opsterland heeft gekozen om een stappenplan te volgen om de voortgang van de invoering van de nieuwe privacywetgeving te monitoren en werkbaar uit te voeren. Doel hiervan is om ons te kunnen verantwoorden over waar we staan met betrekking tot privacy en gegevensbescherming. Als gemeente hebben we de eigen verwerkingen in kaart gebracht (via het model van de VNG) en maken we de afspraken met ketenpartners op het gebied van uitwisselen van (persoonsgegevens) inzichtelijk.

Startdatum: 26-06-2019

■ **Kwaliteit**

In 2021 wordt er verder gewerkt aan de implementatie van de privacywetgeving in de gemeente Opsterland. Dit om de kwaliteit van de in kaart gebrachte verwerkingen te toetsen, medewerkers te trainen en nieuw beleid te ontwikkelen.

Opsterland is bestuurlijk zelfstandig en in staat om toekomstige opgaven uit te voeren, zelf of in samenwerking met (keten)partners

Maatregelen

De raad houdt sturing op verbonden partijen

Het is efficiënt en soms verplicht gemeentelijke taken samen met andere gemeenten uit te voeren. De gemeenteraad wil grip houden op wat verbonden partijen doen en wat dat kost.

Startdatum: 23-07-2018

■ **Kwaliteit**

De raad is geïnformeerd over begrotingen en jaarstukken van de verbonden partijen. Daarnaast zijn er informatiebijeenkomsten georganiseerd door bijvoorbeeld de FUMO om raadsleden extra te informeren over de activiteiten van deze verbonden partijen. De raad is bovendien actief geïnformeerd over actuele kwesties bij verbonden partijen, bijvoorbeeld over de situatie bij Caparis.

In OWO-verband werken wij samen op ambtelijk niveau en trekken wij samen op in regionale verbanden

De gemeente zet de samenwerking met Ooststellingwerf en Weststellingwerf voort. OWO heeft de volgende gezamenlijke afdelingen:

Bedrijfsvoering (financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, inkoop en aanbesteding, ICT, documentaire informatievoorziening en verzekeringen); gehuisvest te Wolvega.

Beheer en Registratie (belastingen, vastgoedinformatie en backoffice Werk, inkomen en zorg); gehuisvest te Oosterwolde;

Vergunningverlening, toezicht en handhaving; gehuisvest te Gorredijk.
De resultaten van deze samenwerking vloeien voort uit de afspraken in de Bestuursovereenkomst 2015.
Voor meer inhoudelijke informatie over het OWO-verband wordt u verwezen naar de OWO-paragraaf verderop in de jaarstukken.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

De OWO-samenwerking is in 2020 voortgezet. Naast de gezamenlijke afdelingen is er ook afstemming over beleid en voorbereiding van bijvoorbeeld bestuurlijke overleggen van FUMO. In november 2018 heeft de raad een motie aangenomen over het verkennen van een gezamenlijke visie op de OWO-samenwerking. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2019 gestart. De in 2020 voorziene radenbijeenkomst is vanwege de coronacrisis niet doorgegaan en is vervangen door een schriftelijke raadpleging. Eind 2020 is de nieuwe visie naar de raden gestuurd (besluitvorming in 2021).

Via het voorzitterschap van de P10 dragen wij bij aan verbetering van de leefbaarheid van het platteland

De gemeente Opsterland is voorzitter van de P10, het netwerk van tweeëntwintig grote plattelandsgemeenten. De P10 werkt vanuit verschillende thema's aan de verbetering van de leefbaarheid van het platteland. P10 lobbyt bijvoorbeeld voor meer aandacht van het Rijk voor de specifieke problemen van plattelandsgemeenten, maar laat ook zien dat het platteland ruimte biedt voor oplossingen voor problemen die in heel Nederland spelen. Dit biedt ook kansen en voordelen aan Opsterland.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

De P10 had eind 2020 22 deelnemende gemeenten, ondertussen zijn er 29 deelnemende gemeenten. In 2020 heeft de P10 voor meerdere thema's gelobbyd. Het belangrijkste thema was het tekort op de middelen die gemeenten van het Rijk krijgen voor de uitvoering van Wmo en Jeugdzorg. Daarnaast laat de P10 zijn stem horen in onderwerpen als energietransitie, stikstof, 5G en onderwijs. De P10 heeft in 2020 bovendien zijn Agenda Platteland gelanceerd, waarmee de belangen van plattelandsgemeenten in brede zin worden behartigd, ook in aanloop naar de vorming van een nieuw kabinet. Burgemeester Van Selm is lid van het bestuur van de VNG en van de Corona klankbordgroep VNG waar zij ook de inbreng van de P10 levert.

Thema Dienstverlening en Organisatie

Thema Dienstverlening en Organisatie

Doelstellingen

De gemeente heeft de bedrijfsvoering op orde

Een goede bedrijfsvoering is noodzakelijk om de dienstverlening aan de maatschappij en burgers te kunnen leveren. Dit moet op een zo slim mogelijke manier gebeuren waarbij er oog blijft voor het doel wat we dienen. De uitkomsten uit het organisatieontwikkelingstraject worden gebruikt om waar nodig de bedrijfsvoering te stroomlijnen.

Maatregelen

Invoeren van Anders werken daar waar het past

Medewerkers worden zo veel mogelijk gefaciliteerd om 'anders te werken' in de nieuwe netwerksamenleving.

Startdatum: 26-06-2019

Kwaliteit

Om tijd- en plaatsonafhankelijk werken mogelijk te maken, is in 2020 begonnen met het nieuwe devicebeleid. Dit betekent dat op termijn alle medewerkers een laptop hebben om zowel in het gemeentehuis als elders te kunnen werken. Dit sluit aan bij de organisatieontwikkeling en de ervaringen die de organisatie heeft opgedaan tijdens de coronacrisis.

Vanwege de organisatieontwikkeling en de coronacrisis heeft de werkgroep Werkplek van de toekomst geïnventariseerd hoe de werkplek er na de coronacrisis uit kan zien. Hieruit is onder andere naar voren gekomen dat een deel van de medewerkers vaker dan voor de coronacrisis wil thuiswerken. In 2021 wordt dit concreet uitgewerkt in een plan om bijvoorbeeld meer flexplekken en meer ruimte voor ontmoeting en overleg te creëren.

Wij versterken het opdrachtgeverschap

Sturen op resultaat in plaats van op inspanning betekent dat we onze rol als opdrachtgever willen versterken. Als we als gemeente niet tevreden zijn over geleverde diensten, gaan we op zoek naar andere aanbieders of oplossingen. Het gaat zowel om het versterken van intern opdrachtgeverschap via programmagestuurde werken, als om de manier waarop we omgaan met onze partners buiten het gemeentehuis.

Startdatum: 19-07-2018

Kwaliteit

Deze aanpak is onderdeel van het contracteringsproces. Ook in 2020 zijn volgens het beleid leveringen en diensten ingekocht. Hierbij zijn geen uitzonderlijke situaties opgetreden.

Dienstverlening is adequaat en persoonlijk

We breiden het aantal digitaal beschikbare producten verder uit (Digitale Agenda 2020) en stimuleren het gebruik van het digitale kanaal.

We maken gebruik van nieuwe manieren van dienstverlening.

Maatregelen

In 2024 voldoen we aan de Digitale Agenda 2024

De Digitale Agenda Gemeenten 2024 is de opvolger van de eerste gemeentebrede Digitale Agenda (2015-2020) en vormt de invulling van de meerjarige agenda voor de opgave 'Informatiesamenleving'. Digitalisering is niet meer alleen een onderwerp van de ICT-afdeling, maar verschuift naar de kern van de samenleving en het functioneren van de overheid. Dat leidt tot een aantal veranderingen ten opzichte van de Digitale Agenda 2020.

De nadruk komt meer te liggen op '(digitale) samenleving' en 'overheid', in plaats van op digitale infrastructuur en overheid.

Startdatum: 23-07-2018

■ Kwaliteit

In 2020 is er visie online dienstverlening vastgesteld. Hierin zijn ambities opgenomen op het gebied van digitale dienstverlening, website en toegankelijkheid. De daadwerkelijk implementatie van deze visie zal grotendeels in 2021 plaatsvinden.

In 2020 zijn we gestart met het meten van succesratio's van een aantal digitale webformulieren (aanvragen uittreksel BRP, doorgeven verhuizing, aangifte overlijden). Webformulieren vormen voor inwoners en bedrijven de toegangspoort tot onze digitale dienstverlening. De succesratio geeft inzicht in de gebruiksvriendelijkheid van onze webformulieren. De ratio meet het aantal online aanvragen en zet deze af tegen het aantal voltooide aanvragen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	2018	2019	2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,1	7,3	7,4
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,7	7,1	7,0
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	635	692	688
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	13,0%	11,0%	10,3%
Overhead	% van totale lasten	11,2%	9,0%	11,4%

Bron: eigen gegevens

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG 'Definities beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie'.

Verbonden partijen

- Bedrijven die voortkomen uit de verkoop van Essent namelijk Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, CBL (Cross Border Leases) Vennootschap BV, CSV Amsterdam B.V. (voormalig Claim Staat Vennootschap B.V.) voort gekomen uit de verkoop van Essent. CBL Vennootschap BV is ontbonden per 9 april 2020.
- NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Vennootschapsbelasting

De verwachte lasten in verband met de vennootschapsbelasting zijn voor 2020 € 0,-

Onvoorzien

Voor onvoorzien uitgaven is voor 2020 € 37.500 beschikbaar (€ 1,25 per inwoner). In 2020 is geen gebruik gemaakt van deze post.

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primaïr)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	17.011	16.085	14.087	15.511	1.425
Baten	64.118	56.217	56.731	59.272	2.541
Saldo voor bestemming	47.108	40.132	42.645	43.761	1.116
Mutaties reserves					
Lasten	38	-	1.900	1.906	6
Baten	5.455	-	1.197	1.197	-
Saldo na bestemming	52.525	40.132	41.942	43.051	1.110

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
0.1 Bestuur	-1.310	-1.512	-202
0.10 Mutaties reserves	144	-260	-404
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	388	-	-388
0.2 Burgerzaken	-967	-908	58
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	251	194	-57
0.4 Overhead	-9.503	-9.510	-7
0.5 Treasury	-69	-64	5
0.61 OZB woningen	2.277	2.265	-12
0.62 OZB niet-woningen	1.431	1.510	78
0.64 Belastingen overig	1.998	2.386	387
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	48.188	49.395	1.207
0.8 Overige baten en lasten	-40	6	46
Saldo voor bestemming	42.789	43.501	712
Stortingen reserves			
AR vrije deel resultaat begroting en perspectiefbrief	-1.900	-1.900	-
Organisatie-doelstellingenfonds		-6	-6
Totaal stortingen reserves	-1.900	-1.906	-6
Onttrekkingen reserves			
AR vrije deel resultaat begroting en perspectiefbrief	1.068	1.068	-
Onttrekking AR vrije deel tbv OWO-bedrijfsvoering	76	76	-
Onttrekking AR vrije deel tbv Koarbosk aanpassingen gebouw	15	15	-

Onttrekking AR vrije deel tbv Asbestsanering Bûtewei-Ureterp	38	38	-
Totaal onttrekkingen reserves	1.197	1.197	-
Saldo na bestemming	42.086	42.792	706

Tussen het hoofdoverzicht en de specificatie per taakveld zit een verschil van -260 (144 begroting). Dit ontstaat door dat alle mutaties reserves op taakveld 0.10 geboekt zijn. In de specificatie laten we deze echter zien in het programma waar de reserve betrekking op heeft.

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 1.110.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil wordt op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Storting in de voorziening wethouderspensioenen € 248.000 nadeel (taakveld 0.1)

In 2020 was een storting in de voorziening wethouderspensioenen van € 248.000 noodzakelijk. Per balansdatum 31 december 2020 zijn de actuariële berekeningen van toekomstige pensioenverplichtingen voor wethouderspensioenen geactualiseerd. Door een daling van de wettelijk verplichte rekenrente was deze storting wettelijk verplicht om ervoor te zorgen dat de voorziening per balansdatum toereikend is.

Resultaat van de rekening van baten en lasten € 388.000 nadeel (taakveld 0.11)

Hier is het verwachte voordelige resultaat 2020 na verwerking van alle raadsbesluiten ad € 388.000 geraamd. Het werkelijke jaarrekeningresultaat is in afwachting van besluitvorming door de raad nog niet verwerkt. Vandaar hier een negatief effect van € 388.000

Burgerzaken € 58.000 voordeel (taakveld 0.2)

In 2020 waren de opbrengsten voor leges burgerzaken en reisdocumenten € 17.000 hoger dan geraamd, terwijl de kosten voor dienstverlening € 41.000 lager dan waar bij de begroting rekening mee was gehouden.

Exploitatie gemeentelijke gebouwen, niet voor openbare dienst € 117.000 voordeel (taakveld 0.3)

In de begroting 2020 is als één van de bezuinigingen een incidentele opbrengst van € 1.000.000 opgevoerd in verband met de verkoop van gemeentelijke gebouwen (niet voor openbare dienst). Deze bezuiniging is in 2020 gerealiseerd. De verkoop van enkele gebouwen leverde een éénmalige opbrengst op van € 1.371.000. Na aftrek van verkoopkosten (ca. € 40.000) dus een voordeel ten opzichte van de begroting van € 331.000. Hier tegenover staat echter niet geraamde kosten voor externe ondersteuning bij het ontwikkelen van zowel dorpshuizen- als vastgoedbeleid (ca. € 105.000). Ook waren de exploitatiekosten voor de overige gebouwen en landerijen per saldo ca. € 109.000 hoger.

Storting in de voorziening onderhoud gebouwen € 174.000 nadeel (taakveld 0.3)

Voor het planmatig onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen wordt jaarlijks een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan voor 10 jaar opgesteld. De hoogte van de voorziening moet toereikend zijn om deze geactualiseerde onderhoudskosten voor de komende 10 jaar te dekken. Hiervoor was per 31-12-2020 een eenmalige storting van € 174.000 nodig. In het meerjarenonderhoudsplan is rekening gehouden met de hierboven genoemde verkopen. Hierdoor is vanaf 2021 op de onderhoudskosten van de gemeentelijke gebouwen sprake van een structureel voordeel van € 50.000 en is de bezuiniging uit de begroting 2020 ook structureel gerealiseerd.

Bedrijfsvoeringskosten € 50.000 voordeel (taakveld 0.4)

Het totaal van de personeelskosten gaf op dit programma een nadeel van € 20.000. Enerzijds waren de salariskosten en inhuur personeel met € 219.000 overschreden (ongeveer 1,75 % van het totale budget). Dit werd onder meer veroorzaakt door extra inhuur bij ziekte. Daarnaast was er ook nog een nadeel omdat de bezuiniging op formatie Economische zaken in 2020 nog niet gerealiseerd was.

Hiertegenover staat dat de voorziening voor strategische personeelsplanning deels kon vrijvallen (€ 108.000) vanwege doorstroom van personeel. De overige personeelskosten gaven per saldo een voordeel van € 91.000. Dit betrof onder meer opleiding- en reiskosten.

Verder was er in 2020 sprake van een voordeel op de kosten voor het derde deel van de OWO-afdelingen van € 129.000. Er zijn in 2020 incidentele middelen beschikbaar gesteld die deels voor projecten waren die nog niet zijn afgerond. Bij de resultaatbestemming 2020 zal daarom voorgesteld worden hiervoor nog € 30.000 in 2021 incidenteel beschikbaar te stellen. Verder was er vooral een voordeel door lagere inhuurkosten personeel.

Op het gebied van bedrijfsvoering is aan coronakosten een bedrag van € 110.000 uitgegeven. Voor een verdere toelichting kan worden verwezen naar de paragraaf Corona.

Tenslotte was er op de overige bedrijfsvoeringskosten (niet zijnde personeelskosten) nog sprake van per saldo een voordeel van € 51.000.

Dividend en rente € 40.000 nadeliger (taakveld 0.5)

In 2020 was de werkelijke dividendopbrengst een stuk lager dan geraamd (€ 77.000). Met name van de Bank Nederlandse Gemeente werd een lager dividend ontvangen. Daartegenover stond dat er een voordeel was op de rentekosten voor kasgeldleningen van € 37.000.

Belastingen € 481.000 voordeel (taakveld 0.6)

De Precariobelasting is voor de jaren 2020 en 2021 nog incidenteel geraamd. In 2020 was dit een bedrag van € 1.900.000. De werkelijke belastingopbrengst was € 2.315.000, dus een voordeel van € 415.000. Daarnaast was ook de OZB-opbrengst € 66.000 hoger dan geraamd.

Uitkering gemeentefonds € 1.207.000 voordeel (taakveld 0.7)

De uitkering uit het gemeentefonds was per saldo € 1.207.000 voordeliger dan geraamd. Over 2020 is regulier € 658.000 meer ontvangen. Hiervan was € 310.000 het gevolg van een hogere uitkeringsfactor. Daarnaast waren er ook wijzigingen in de diverse maatstaven en werden er hogere decentralisatieuitkeringen ontvangen.

Over voorgaande jaren was er een nadelig afwikkelingsverschil van € 384.000. Verder was er in 2020 via het gemeentefonds een extra uitkering van € 934.000 voor coronacompensatie. Voor een verdere toelichting hierop kan worden verwezen naar de paragraaf coronakosten.

Overige baten voordeel € 37.500 (taakveld 0.8)

In de begroting is een structurele raming opgenomen van € 37.500 voor onvoorzien. In 2020 is hiervan niets besteed. Daarom hier dus een voordeel van □€ 37.500.

Overige posten voordeel € 9.500

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 | Veiligheid

Doel

Opsterland is een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het gemeentelijk veiligheidsbeleid omvat een groot aantal onderwerpen, variërend van personen met verward gedrag tot georganiseerde criminaliteit. Veiligheid dient integraal te worden benaderd. Het strekt zich namelijk uit tot alle schakels van de veiligheidsketen, benut de mogelijkheden van alle partijen en bewaakt en benut de dwarsverbanden tussen de diverse beleidsterreinen. De gemeente Opsterland ziet het als haar taak om eigen initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties in het kader van veiligheid te stimuleren en om omstandigheden te creëren die het mogelijk maken dat burgers deze initiatieven ook daadwerkelijk kunnen oppakken en waarmaken.

Kaderstellende documenten

Integraal Veiligheidsbeleid Opsterland 2019-2022

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2019-2022

Veiligheidsagenda 2020-2022

Thema Openbare orde en veiligheid

Thema Openbare orde en veiligheid

Opsterland is een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Doelstellingen

Wij vergroten het veiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en bezoekers

Maatregelen

Wij betrekken inwoners, waar mogelijk bij de aanpak van lokale veiligheidsvraagstukken

■ **Kwaliteit**

Vanaf het eerste kwartaal van 2020 houden verschillende disciplines binnen de organisatie zich bezig met de aanpak van de Coronacrisis. Er is vanaf de start van de crisis een kernteam Corona geformeerd waar deze disciplines met elkaar overleggen. Het kernteam vertaalt de maatregelen van de overheid naar de lokale situatie, communiceren hier op verschillende manieren over en hebben veelvuldig contact met ondernemers en inwoners om te helpen bij de interpretatie van de maatregelen.

Bezoekers van evenementen en activiteiten kunnen veilig deelnemen

We stellen een evenementenbeleid op en geven hier uitvoering aan.

Maatregelen

Wij voeren het evenementenbeleid uit

We stellen een evenementenbeleid op en geven hier uitvoering aan.

■ **Kwaliteit**

Het evenementenbeleid is in concept klaar en wordt in 2021 vastgesteld.

Wij pakken vormen van ondermijnende criminaliteit transparant en consequent aan

Wij stellen een integraal plan van aanpak op voor ondermijning en voeren dat uit.

We gaan integrale controles uitvoeren op locaties en gelegenheden die vatbaar zijn voor ondermijning. Denk aan recreatieterreinen of leegstaande (bedrijfs)panden.

We organiseren bewustwordingssessies voor de gemeentelijke organisatie, onze partners, ondernemers en inwoners.

We pakken criminele samenwerkingsverbanden en kopstukken aan door het organiseren van RIEC tafels.

Maatregelen

Het creëren van bewustwording rondom het thema ondermijnende criminaliteit

Wij willen bewustwording omtrent ondermijning creëren om inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit en daarmee de kans op ondermijning te verkleinen in onze gemeente.

■ **Kwaliteit**

Vanwege de uren die team Veiligheid kwijt is aan werkzaamheden rondom de coronacrisis is in 2020 geen start gemaakt met de aanpak van ondermijning. Het plan van aanpak ondermijning, waar de bewustwordingssessies onderdeel van zijn, is in het eerste kwartaal van 2021 vastgesteld door het college. Na vaststelling wordt uitvoering gegeven aan de verschillende acties die in het plan zijn opgenomen, waaronder de bewustwordingssessies.

Wij voorkomen en verminderen overlast

Maatregelen

Het realiseren van een daling van het aantal overlastmeldingen

Wij willen een daling realiseren van het aantal overlastmeldingen. Dit kan betrekking hebben op huiselijk geweld, zorgmijders, personen met verward gedrag en (jeugd)criminaliteit.

■ **Kwaliteit**

Het aantal overlastmeldingen is toegenomen in 2020 ten opzichte van 2019. Dit heeft met name betrekking op jeugdoverlast en overlast van personen met verward gedrag. Vermoedelijk komt dit door de coronacrisis. Andere vormen van criminaliteit, zoals woninginbraken, zijn daarentegen gedaald.

Wij voorkomen het ontstaan van problematische jeugdgroepen

We zetten jongerenwerkers en het gebiedsteam in bij individuele probleemgevallen.

We zetten indien nodig het 7-stappenmodel in om tot een groepsgerichte aanpak te komen van jeugdoverlast.

Maatregelen

In het geval van een problematische jeugdgroep stellen we een integrale aanpak op

We zetten jongerenwerkers en het gebiedsteam in bij individuele probleemgevallen.

We zetten indien nodig het 7-stappenmodel in om tot een groepsgerichte aanpak te komen van jeugdoverlast.

■ Kwaliteit

We hebben bereikt wat we wilden bereiken. We zetten jongerenwerkers en het gebiedsteam structureel in bij individuele probleemgevallen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is goed.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,7	0,3	0,5	*	2,2	2,2	2,3	*
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	1,9	1,8	1,7	0,7 ^	2,9	2,5	2,3	*
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	2,4	2,9	3,0	1,8	5,0	4,8	4,8	4,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	4,2	2,9	3,4	3,4	6,0	5,4	5,9	6,2
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	6,0	2,0	8,0	3,0	13,0	12,0	13,0	11,0

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

^ Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn nog geen cijfers gepubliceerd, de gepresenteerde cijfers komen uit het de rapportage 2020 van de politie.

Verbonden partijen

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân voert voor ons taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg, publieke gezondheidszorg rondom crises en rampen, de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), de rampenbestrijding en crisisbeheersing en het in stand houden van een gemeenschappelijke meldkamer uit. Ook verzorgt de Veiligheidsregio het uitvoeren van brandveiligheidscontroles in het kader van de vergunningverlening.

De gemeente werkt met de andere Friese gemeenten en partners als politie en reclassering samen in het Veiligheidshuis Fryslân. Het Veiligheidshuis Fryslân houdt zich voor de gehele provincie Friesland bezig met de persoonsgerichte aanpak van onder andere huiselijk geweld, overlastgevende personen en ex-gedetineerden (nazorg). De samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	1.881	1.922	1.922	1.919	-3
Baten	22	45	45	8	-37
Saldo voor bestemming	-1.859	-1.877	-1.877	-1.911	-34
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-1.859	-1.877	-1.877	-1.911	-34

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.679	-1.679	-0
1.2 Openbare orde en veiligheid	-198	-232	-33
Saldo voor bestemming	-1.877	-1.911	-34
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Totaal onttrekkingen reserves	-	-	-
Saldo na bestemming	-1.877	-1.911	-34

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 34.000 nadeliger dan geraamd.

Opbrengst APV vergunningen € 37.000 nadelig (taakveld 1.2).

De opbrengst van de leges APV vergunningen (€ 8.000) is in 2020 veel lager dan geraamd (€ 45.000). Er zijn minder APV vergunningen verstrekt. Dat geeft hier dus een nadelig effect van € 37.000.

Overig posten € 3.000 voordelig

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Door de ligging aan de A7 en meerdere provinciale wegen is Opsterland goed bereikbaar en worden de woon- en werkfunctie goed uitgewisseld met het omliggende stedelijke gebied. Het gemeentelijke wegennet is van groot belang voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van onze gemeente. Het in stand houden van het wegennet (en waterwegen) vraagt om aandacht. De verschillende arealen zoals wegen, bruggen, duikers, kades worden onderhouden zoals vastgesteld in het beeldkwaliteitsplan openbare ruimte. Hierin zoeken we naar een verantwoorde balans in de kwaliteitsniveaus van deze kapitaalgoederen. Veiligheid en bereikbaarheid staan hierin centraal.

Het netwerk van fiets- en voetpaden heeft in het kader van bereikbaarheid (binnen de gemeente) een belangrijke fijnmazige functie. Tevens heeft dit netwerk een toegevoegde waarde voor recreatie & toerisme in de gemeente. Fiets- en voetpaden moeten goed onderhouden worden en uitnodigen tot gebruik.

Gelet op de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland is het openbaar vervoer een belangrijke voorziening voor onze inwoners. De vergrijzing van de bevolking zal de vraag naar (passend) openbaar vervoer vergroten. Er wordt voortdurend naar maatwerk gezocht om het aanbod betaalbaar te houden en aan te laten sluiten op de vraag.

Kaderstellende documenten

Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010 Bereikbaar zijn en blijven (GVVP)
 Evaluatie Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010
 Meerjaren uitvoerend beleidsplan gladheidbestrijding (2011)
 Beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2014-2018 (2013)
 Aanpassing beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2014-2018 (2015)
 Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014
 Fietsagenda Zuidoost-Fryslân 2019

Thema Verkeer, vervoer en wegen

Thema Verkeer, vervoer en wegen

Het wegennetwerk is onderhouden met als uitgangspunt dat alle wegen er gemiddeld op een basis kwaliteitsniveau bijliggen. De resultaten van de laatste inspectie laten zien dat er verschillende wegen zijn die worden beoordeeld met een laag of zeer laag kwaliteitsniveau. Deze wegen liggen voornamelijk in het westen van de gemeente. De oorzaak van de afname van kwaliteit ligt in de in de lange droge periodes van de afgelopen jaren in relatie tot de ondergrond.

Doelstellingen

De 16 dorpen moeten goed toegankelijk zijn.

Uitgangspunt is dat dorpskommen fiets- en kindvriendelijk worden ingericht. De auto is te gast in onze dorpen.

Maatregelen

Wij realiseren een fietssnelweg tussen Ureterp en Drachten

Wij willen de verkeersveiligheid van de kwetsbare verkeersdeelnemers verbeteren. Met name voor fietsers. Met de doorontwikkeling van de e-bike en speed pedelec is de actieradius van de fiets vergroot. Met de aanleg van de fietssnelweg Drachten – Ureterp wordt ingespeeld op deze ontwikkeling.

■ **Kwaliteit**

In 2020 is samen met gemeente Smallingerland en de provincie Fryslân onderzocht hoe de beschikbare subsidies maximaal kunnen worden benut. Daarnaast is op bestuurlijk niveau overeenstemming bereikt over de inzet en verdeling van middelen. Ambtelijke zijn de voorbereiding getroffen voor het uitwerken van het bestek.

Wij werken de Fietsagenda Zuidoost-Fryslân uit

Vervallen. Verwijderen uit begroting 2021. zie mail 25 en 27 augustus.

■ **Kwaliteit**

De fietsagenda Zuidoost-Fryslân heeft geresulteerd in twee initiatieven. Een studie is verricht naar de mogelijkheid van een fietssnelweg tussen Drachten en Heerenveen. De fietssnelweg tussen Ureterp en Drachten kent een uitgewerkt definitief ontwerp en is inmiddels besteksgereed. Aanleg is voorzien in 2021.

Wij dragen bij aan de provinciale ambitie om 20% minder ongevallen te hebben in 2025

Dit doen we door:

- Door bij regulier onderhoud waar mogelijk maatregelen te nemen die de verkeersveiligheid vergroten, zoals maatregelen in de bestaande 60 km gebieden aan de westzijde van de gemeente;
- Door bij kap en herplant rekening te houden met de verkeersveiligheid.

Maatregelen

Wij richten de Sinneblom in Gorredijk kind- en fietsvriendelijk in

We gaan de weg duurzaam veilig inrichten naar zijn eindfunctie (verzamelweg) volgens eisen van het Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP) met als bijkomende doel de snelheid voor het gemotoriseerd verkeer te verlagen.

■ **Kwaliteit**

De Sinneblom is in 2020 ingericht als verzamelweg volgens de vereisten van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP). Er zijn snelheidsremmende maatregelen aangebracht, de kruisingen zijn opnieuw ingericht met meer aandacht voor de gelijkwaardige voorrang en de faciliteiten voor voetgangers zijn verder verbeterd.

Verbonden partijen

Het vegen van goten is uitbesteed aan de NV Fryslân Miljeu– OMRIN.

Het beheren en onderhouden van de openbare verlichting wordt in samenwerking met andere Friese gemeenten en de provincie opgepakt en gecoördineerd vanuit de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA. Formeel is dit geen verbonden partij.

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	3.798	3.580	3.580	3.410	-170
Baten	191	188	188	190	2
Saldo voor bestemming	-3.607	-3.392	-3.391	-3.219	172
Mutaties reserves					
Lasten	247	248	248	248	-
Baten	1.194	248	348	348	-
Saldo na bestemming	-2.660	-3.392	-3.291	-3.119	172

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
2.1 Verkeer en vervoer	-3.378	-3.214	164
2.5 Openbaar vervoer	-13	-5	8
Saldo voor bestemming	-3.391	-3.219	172
Stortingen reserves			
Onderhoud verharding	-248	-248	
Totaal stortingen reserves	-248	-248	-
Onttrekkingen reserves			
Onderhoud verharding	248	248	
Ammendement GVVP Sweachsterwei	100	100	
Totaal onttrekkingen reserves	348	348	-
Saldo na bestemming	-3.291	-3.119	172

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 172.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Snelfietsroute Drachten-Ureterp (GVVP) voordeel € 173.000 (taakveld 2.1)

De geplande aanleg van snelfietsroute Drachten _ Ureterp (GVVP €200.000) geeft een voordeel van € 173.000. De voorbereidende werkzaamheden (€ 27.000) zijn uitgevoerd in 2020. In 2021 wordt de snelfietsroute daadwerkelijk aangelegd. Voorgesteld wordt om via resultaatbestemming 2020 dit voordeel van €173.000 weer beschikbaar te stellen voor de daadwerkelijke aanleg in 2021.

Verkeersveiligheid Sweachster- en Gordyksterwei (GVVP) voordeel € 100.000 (taakveld 2.1)

Het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Sweachster- en Gordyksterwei (van 80 naar 60 km, GVVP) geeft een voordeel van €100.000. Bij amendement is bepaald dat alleen bij cofinanciering voor een substantieel deel dit project uitgevoerd kan worden. Eind 2020 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hiervoor een subsidie toegekend. In 2021 wordt de verbetering van de Sweachster- en Gordyksterwei daadwerkelijk uitgevoerd. Voorgesteld wordt om via resultaatbestemming 2020 dit voordeel van €100.000 weer beschikbaar te stellen voor de daadwerkelijke aanleg in 2021.

Onderhoud verkeer en vervoer nadeel € 109.000 (taakveld 2.1)

Het onderhoud in dit taakveld geeft per saldo een nadeel van €109.000. Door droogte zijn extra werkzaamheden verricht om de wegen en fietspaden veilig te houden en toekomstige verzakking te voorkomen. Voor het onderhoud aan het Nijlân was het noodzakelijk om de asfaltconstructie in zijn geheel te vervangen. Deze kosten waren niet geraamd.

Overige posten voordeel € 8.000

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Doelstelling

Opsterland heeft een gezonde lokale economie.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Met ons economisch beleid werken we aan een duurzame en evenwichtige groei van de Opsterlandse economie. Dat is van belang voor het behoud van bestaande en het creëren van nieuwe werkgelegenheid. Het MKB, de detailhandel, de agrarische sector, de zorgsector en Recreatie en Toerisme zijn belangrijke pijlers van de werkgelegenheid en de Opsterlandse economie. Zij zorgen niet alleen voor werk maar ook voor bestedingen en leveren een bijdrage aan de instandhouding van het voorzieningenniveau. De Opsterlandse economie is steeds in beweging, omdat de omgeving verandert. Goed en structureel overleg tussen gemeente en bedrijfsleven is van groot belang voor de vitaliteit van de Opsterlandse economie. Ons economisch beleid willen we gestalte geven in nauwe samenspraak met de ondernemers in de gemeente. Samen met het bedrijfsleven werken wij aan behoud van duurzame werkgelegenheid en het bevorderen daarvan. Duurzaamheid en circulaire economie zijn actuele thema's.

De uitwerking van de corona-maatregelen op lokaal economisch niveau zijn eind 2020 nog niet uitgekristalliseerd.

Kaderstellende documenten

Bedrijventerreinplan 2019- 2026 voor de regio Zuidoost Fryslân

Detailhandelsvisie 2015

Beleidsnota economische zaken 2013-2014

Thema Werken

Thema Werken

De huidige lokale en regionale werkgelegenheid is stabiel gebleven.

Doelstellingen

Ondernemers waarderen het ondernemingsklimaat in Opsterland hoger dan het Friese gemiddelde

Maatregelen

Werkbezoeken bij bedrijven en ondernemers

Wij vinden persoonlijk contact met ondernemers belangrijk. Om een helder beeld te krijgen van wat er leeft bij bedrijven en hoe we onze dienstverlening kunnen verbeteren, bezoekt het college van B&W bedrijven. Ook ambtelijk zijn er bedrijfsbezoeken. In geval van personele en werkgelegenheidsvraagstukken treden we, indien gewenst en nuttig, in overleg.

Startdatum: 27-06-2019

■ Kwaliteit

We hebben intensief contact gehad met Opsterlandse ondernemers door middel van (corona) nieuwsbrieven en digitale contactmomenten met het bestuur. Dat was nuttig en werd zeer gewaardeerd. In verband met corona hebben we dus, waar de omstandigheden erom vroegen, werkbare en oplossingen gevonden.

Wij verbeteren de dienstverlening aan ondernemers.

In een onderzoek (2018) naar de MKB-vriendelijkste gemeente scoorde de dienstverlening van de gemeente minder gunstig. In 2020 is een project gestart om onze dienstverlening te verbeteren. De uitkomsten van het volgende onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente gebruiken we om de resultaten en effecten van het project te monitoren.

Startdatum: 27-06-2019

■ **Kwaliteit**

In 2020 is gestart met een project om de dienstverlening aan ondernemers te verbeteren. In verband met de corona omstandigheden hebben wij speciale 'corona' nieuwsbrieven uitgebracht om Opsterlandse ondernemers te informeren en te adviseren. Er zijn een aantal belrondes gehouden met Opsterlandse ondernemers en er zijn digitale contactmomenten met het bestuur geweest.

Wij hebben een goed functionerende arbeidsmarkt

Wij zorgen in samenwerking met het bedrijfsleven voor een goede lokale economie met een bijpassende arbeidsmarkt. Hierbij richten wij ons vooral op de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs.

Maatregelen

Wij stimuleren de samenwerkingsmogelijkheden tussen onderwijs en bedrijfsleven en dragen bij aan de opleiding van meer vakmensen

Startdatum: 27-06-2019

■ **Kwaliteit**

We zijn in gesprek met de Burgemeester Harmsmaschool (BHS) over het duurzaamheidsplein: een samenwerking tussen BHS en enkele lokale bedrijven.

Wij stimuleren duurzame (circulaire) economie

De toekomst voor ondernemers ligt bij de circulaire economie. Samen met ondernemers wordt beoordeeld welke ontwikkelingskansen hier liggen. Wij gaan hiervoor bijeenkomsten met ondernemers organiseren, brengen ondernemers in contact met belangrijke stakeholders en gaan ons netwerk hiervoor optimaal inzetten.

Maatregelen

Transformatie bedrijventerreinen

In het overleg met de respectievelijke ondernemersverenigingen is de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van bedrijventerreinen een vast agendapunt. Expertise en knowhow worden uitgewisseld.

Startdatum: 27-06-2019

■ Kwaliteit

Momenteel loopt een onderzoek naar de mogelijkheid om bedrijventerreinen Overtoom-Gorredijk uit te breiden. Dit speelt eveneens in de GR-Drachten A7 voor de uitbreiding van dit bedrijventerrein.

Wij steunen, waar mogelijk binnen bestaande kaders, slimme initiatieven om te komen tot een circulaire economie

Startdatum: 23-07-2018

■ Kwaliteit

Sinds 2018 zijn we aangesloten bij de Vereniging Circulair Friesland (VCF); een samenwerkingsverband van gemeenten, de provincie, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Aanbevelingen komen tot uitdrukking bij ons inkoopbeleid. Het Energietransitieteam en Economische Zaken hebben samengewerkt om het MKB verder te verduurzamen, onder meer door bedrijven een duurzaamheidsscan aan te bieden.

Verbonden partijen

Voor het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Azeven werken we samen met de gemeente Smallingerland in de gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten.

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

De doelstelling van het grondbeleid is om op verantwoorde wijze het grondgebruik te beheren en op actieve of passieve (faciliterende) wijze gebruik te maken van grond voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit gebeurt binnen de daarvoor gestelde termijnen, tegen maatschappelijk aanvaardbare offers en passend binnen de door de raad geformuleerde doelstellingen op het gebied van ruimtelijk en maatschappelijk beleid.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Funciemenging	%	45,6%	46,0%	46,4%	*	52,5%	52,8%	53,2%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (tussen 15 t/m 64 jaar)	151,0	155,1	158,2	*	139,7	145,5	151,6	*

De functievermengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	705	643	728	1.001	273
Baten	563	323	369	875	506
Saldo voor bestemming	-143	-320	-359	-126	233
Mutaties reserves					
Lasten	173	125	125	205	80
Baten	148	-	40	40	-
Saldo na bestemming	-168	-445	-445	-292	153

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
3.1 Economische ontwikkeling	-144	-133	11
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-198	-99	99
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-91	-46	45
3.4 Economische promotie	73	151	78
Saldo voor bestemming	-359	-126	233
Stortingen reserves			
Recreatie en toerisme	-125	-205	-80
Totaal stortingen reserves	-125	-205	-80
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR vrije deel tbv Bedrijvenloket en Bedr. Regeling	40	40	-
Totaal onttrekkingen reserves	40	40	-
Saldo na bestemming	-445	-292	153

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 153.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Exploitatie bedrijventerreinen voordeel € 99.000 (taakveld 3.2)

De grondexploitatie bedrijventerreinen geeft een voordeel van € 99.000. Dit voordeel wordt in de paragraaf Grondbeleid verder toegelicht.

Transformatie bedrijventerreinen voordeel € 27.500 (taakveld 3.3)

De transformatie van de bedrijventerreinen geeft een voordeel van €27.500. Samen met de regiogemeenten ZOF en de provincie is 2 jaar geleden een traject gestart om de grote bedrijventerreinen ‘toekomstbestendig’ te maken. Voor Opsterland zijn Drachten-Azeven en Overtoom hierbij zijn onderzocht. Op basis van de inventarisatie wordt een plan gemaakt. Voorgesteld wordt om via de resultaatbestemming 2020 dit voordeel van € 27.500 in 2021 weer beschikbaar te stellen om dit plan te implementeren.

Stimulering samenwerking onderwijs en bedrijfsleven voordeel € 7.000 (taakveld 3.3)

Het stimuleren van samenwerkingsmogelijkheden tussen het onderwijs en het bedrijfsleven in de gemeente geeft een voordeel van € 7.000. De gesprekken met de Burgemeester Harmsmaschool over het inrichten van het duurzaamheidsplein, een samenwerking tussen BHS en enkele lokale bedrijven, lopen nog. Begin 2021 wordt een besluit genomen over een gemeentelijke bijdrage. Voorgesteld wordt om via de resultaatbestemming 2020 dit voordeel van € 7.000 in 2021 weer beschikbaar te stellen om de gemeentebijdrage te kunnen verstrekken.

Economische promotie budgettair neutraal

De te verwachten inkomsten over 2020 voor de toeristenbelasting waren €60.000 hoger dan geraamd. Daarnaast waren de kosten voor recreatie en toerisme € 20.000 lager dan geraamd. Per saldo een voordeel van € 80.000. Dit voordeel is toegevoegd aan de reserve Recreatie en Toerisme (in dit programma is de storting in de reserve een nadeel). Per saldo is dit dus budgettair neutraal.

Overige kosten € 19.000 voordelig

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Doelstelling

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het is belangrijk dat vanuit elk dorp goed onderwijs bereikbaar is. Kwalitatief goed onderwijs is onontbeerlijk, want het is de basis voor een maatschappij waarin burgers verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor zichzelf en hun omgeving. De kwaliteit van het onderwijs heeft daarom een hogere prioriteit dan de nabijheid van een school. We bieden basisonderwijs aan in doelmatige schoolgebouwen. Wij zijn er voorstander van om, daar waar mogelijk, te komen tot brede scholen waarin zoveel mogelijk kindvoorzieningen (onderwijs en kinderopvang) zijn ondergebracht.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de preventieve inzet van de leerplichtambtenaar zal het thuiszitten worden voorkomen. Wanneer een kind niet in staat is om het onderwijs in de eigen gemeente te volgen, bestaat de mogelijkheid van leerlingenvervoer. Onderwijs moet kansen bieden aan alle kinderen en daarbij is ook een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang.

Kaderstellende documenten

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2030

Thema Onderwijs

Thema Onderwijs

In Opsterland is een open, veilige en constante leeromgeving waarin ieder kind, van welk niveau dan ook, gestimuleerd wordt om zijn of haar individuele talenten volledig te ontwikkelen.

Doelstellingen

We bieden kinderen een goede startpositie voor het primair onderwijs

De gemeente Opsterland wil kinderen in onze gemeente ondersteunen en ze hiermee een betere start geven in het basisonderwijs en daarmee op een goede schoolloopbaan. We willen deze kinderen stimuleren in hun ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Kinderen krijgen hierdoor meer kans op succesvolle levensloop-, school en arbeidsloopbanen. We doen dit op verschillende manieren:

1. We ondersteunen ouders met behoefte aan opvoedingsondersteuning, zodat zij handvatten krijgen om hun kind in de thuisomgeving te stimuleren
2. We stimuleren ouders in onze gemeente om gebruik te maken van voorschoolse voorzieningen
3. We stimuleren ouders van geïndiceerde doelgroepkinderen om gebruik te maken van het VVE-aanbod

We voorzien samen met onze ketenpartners (JGZ, aanbieders van voorschoolse voorzieningen en educatie en het primair onderwijs) in passend aanbod voor jonge kinderen in onze gemeente.

Maatregelen

Wij gaan verder met de implementatie van extra uren VVE

Vanaf 1 augustus 2020 hebben we een wettelijke taak om te voorzien in een VVE-aanbod in de voorschoolse fase dat bestaat uit 16 uur per week voor geïndiceerde doelgroepkinderen in onze gemeente. Voorheen bestond dit aanbod uit 10 uur per week. Samen met de aanbieders van VVE geven we vorm aan dit aanbod, met als doel zoveel mogelijk kinderen gebruik te laten maken van dit aanbod. In

2020 gaan we de extra uren VVE implementeren zodat we voldoen aan de wettelijke taak die het Rijk hiervoor aan ons stelt.

■ **Kwaliteit**

Er is een nieuwe subsidieregeling voor VVE vastgesteld (Subsidieregeling Peuteropvang en VVE Gemeente Opsterland 2020) die aansluit bij de extra uren VVE, zodat de peuteropvang de nieuwe wettelijke eisen (16 uur VVE per week) per 1 augustus toe kon passen.

Wij herijken het VVE-beleid om een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie te kunnen realiseren

De gemeente Opsterland heeft een wettelijke verplichting om te voorzien in een aanbod VVE (voor- en vroegschoolse educatie) voor geïndiceerde doelgroepkinderen in de gemeente. Uit onderzoek blijkt dat deelname aan voorschoolse educatie in de voorschoolse fase een bewezen positief effect heeft op de ontwikkeling van jonge kinderen. Vooral kinderen uit achterstandssituaties profiteren van de positieve effecten op de cognitieve, taal en sociaal-emotionele ontwikkeling, de gezondheid en het welbevinden van kinderen. We willen daarom zoveel mogelijk kinderen laten deelnemen aan een intensief en kwalitatief hoogwaardig VVE-aanbod. We voorzien in een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie in zoveel mogelijk kernen en dorpen in onze gemeente.

■ **Kwaliteit**

In 2020 is in samenwerking met de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en het werkveld een nieuw VVE beleidskader opgesteld en vastgesteld door de raad.

We zorgen dat onderwijs bereikbaar is

Maatregelen

We organiseren leerlingenvervoer voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingenvervoer is beschikbaar voor leerlingen die het speciaal (basis)onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs bezoeken. Samen met ouders, de leerling en zo nodig andere betrokkenen of deskundigen wordt bekeken welke vorm van vervoer passend is. Dit is situatieafhankelijk en wordt mede bepaald door de mogelijkheden van de leerling, de verbinding met het openbaar vervoer en de afstand tot de school.

■ **Kwaliteit**

In 2020 bleken de gestelde bezuinigingsmaatregelen op leerlingenvervoer niet haalbaar. Dit heeft te maken met de complexe problematiek waar leerlingen soms mee te maken krijgen en stijgende kosten in de taxibranche. Voor 2021 is het budget verhoogd en wordt ingezet op het voorkomen van een verdere kostenstijging.

Wij organiseren het vervoer van leerlingen in het basisonderwijs naar gymzalen

De gemeente organiseert dit vervoer omdat wij het belangrijk vinden dat de leerlingen zich op een veilige manier verplaatsen tussen school en gymzaal.

Startdatum: 18-09-2019

■ **Kwaliteit**

In 2020 is het vervoer van leerlingen in het basisonderwijs naar gymzalen op een nieuwe manier georganiseerd, waardoor de gemeentelijke kosten volgens raming lager zijn uitgevallen. Daarnaast heeft de tijdelijke uitval van het vervoer door het coronavirus ook geleid tot lagere kosten.

Wij dringen laaggeletterdheid terug

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit. In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan de doelstelling uit het aanvalsplan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod onder het motto 'Wat wil jij leren?'

Maatregelen

We stimuleren intern en extern betrokkenen om laaggeletterdheid bespreekbaar te maken en zo nodig te zorgen voor doorverwijzing

Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden niet aan te spreken op het feit dat zij niet/slecht kunnen lezen en schrijven maar hen te vragen wat zij willen leren.

■ **Kwaliteit**

In verband met corona is hier in 2020 geen actie op ondernomen. Dit kwam mede doordat het aanbod voor laaggeletterdheid stil lag als gevolg van Corona en doordat vanuit de gemeente de prioriteit lag bij de organisatie van noodopvang binnen het onderwijs en de kinderopvang.

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit

In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan de doelstelling uit het aanvalsplan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod onder het motto 'Wat wil jij leren?' Hiervoor worden intern en extern bijeenkomsten georganiseerd voor mogelijke vindplaatsen van laaggeletterden. Daarbij wordt de kennis van ervaringsdeskundigen gebruikt om een beter beeld te krijgen van de doelgroep, maar vooral ook ingezet op individuele vragen van laaggeletterden. Door bijvoorbeeld te werken aan een praktische vraag als het leren versturen van een Whatsapp-bericht, wordt tegelijkertijd aan een aantal verschillende vaardigheden gewerkt.

Startdatum: 23-07-2018

■ **Kwaliteit**

In verband met Corona heeft het aanbod laaggeletterdheid in 2020 stil gelegen. Ook andere acties uit het actieplan laaggeletterdheid zijn niet opgepakt als gevolg van Corona. Wel is er deelgenomen aan provinciale overleggen met betrekking tot laaggeletterdheid. Uitkomst daarvan is onder andere een subsidie die beschikbaar komt voor gemeenten, waarmee een eigen invulling gericht op de aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd kan worden. Hier willen we vanuit Opsterland graag gebruik van maken. Een concrete invulling volgt.

Wij voorkomen verzuim en voortijdig schoolverlaten

We werken in RMC-verband aan het voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten van jongeren in onze gemeente, met als uiteindelijk doel jongeren de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te laten bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Dit is een wettelijke taak waaraan we ook in 2020 invulling blijven geven.

Maatregelen

We zetten de samenwerking met RMC Regio Friese Wouden voort, om kinderen die dreigen uit te vallen vroegtijdig te signaleren en zo nodig te ondersteunen vanuit het gebiedsteam

We zetten de regionale samenwerking op zowel beleidsmatig- als uitvoerend niveau voort met RMC Regio de Friese Wouden. RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) houdt zich namens gemeenten onder andere bezig met toezicht op en naleving van de leerplichtwet.

Startdatum: 17-05-2017

Kwaliteit

Dit is een doorlopende samenwerking waar vanuit Opsterland ook in 2020 aan is deelgenomen. Jaarlijks verschijnen een jaarverslag over het afgelopen schooljaar en een actieplan voor het komende kalenderjaar waarin de resultaten en de intenties te lezen staan.

Wij zorgen ervoor dat elk kind toegang heeft tot een veilige speelplaats

De gemeente Opsterland wil dat ieder kind opgroeit in een veilige en leerzame omgeving waar het optimaal de kans krijgt zicht te ontwikkelen.

Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat er voldoende veilige buitenspeelruimte beschikbaar is, waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en samen veilig buiten kunnen spelen.

Buitenspelen is goed voor de ontwikkeling van kinderen en kan overgewicht en andere problemen op latere leeftijd voorkomen.

Het is hierbij van belang dat er een goed beleidsstuk ligt, waarbij beleid en uitvoering goed op elkaar afgestemd raken en elke betrokkene weet wat de rechten en plichten zijn.

Maatregelen

Wij herijken het speeltuinbeleid en voeren dit uit

De gemeente Opsterland wil dat ieder kind opgroeit in een veilige en leerzame omgeving waar het optimaal de kans krijgt zicht te ontwikkelen. Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat er voldoende veilige buitenspeelruimte beschikbaar is, waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en samen veilig buiten kunnen spelen.

Het speeltuinenbeleid dat in 2020 is vastgesteld wordt uitgevoerd.

Kwaliteit

De nota speeltuinbeleid 'Bûten boartsje yn Opsterlân' is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Wij zorgen voor een dekkend aanbod van toegankelijke onderwijsgebouwen

Maatregelen

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk

We bouwen een nieuw kindcentrum in Gorredijk. Hierin worden obs de Treffer en kinderopvang gehuisvest.

Startdatum: 26-08-2020

■ **Kwaliteit**

Het ontwerp van Kindcentrum De Treffer is afgerond en de investering past binnen de financiële kaders van de projectbegroting. De aanbesteding heeft plaatsgevonden in de eerste helft van 2021. De oplevering vindt plaats in het derde kwartaal 2022.

Wij stimuleren de samenwerking tussen scholen voor primair onderwijs

Initiatieven ten behoeve van de samenwerking tussen scholen voor primair onderwijs worden gefaciliteerd en ondersteund.

■ **Kwaliteit**

Dit is een doorlopend uitgangspunt waar direct en indirect aandacht voor is. Indirect door gezamenlijk beleid op te stellen en direct bijvoorbeeld wanneer het college een advies geeft over fusies.

Wij voeren het integraal huisvestingsplan uit

Het doel van dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) is om een zo compleet mogelijk beeld te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs in Opsterland.

■ **Kwaliteit**

Om in 2022 een nieuw IHP te kunnen vaststellen zijn in 2020 voorbereidingen getroffen om in 2021 het proces te kunnen opstarten. De schoolbesturen zijn ervan op de hoogte gesteld dat het IHP in 2021 wordt geactualiseerd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1	0	0	*	2	2	2	*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	22	8	28	*	27	23	26	*
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,2%	1,3%	1,2%	*	1,8%	1,9%	2,0%	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	3.526	3.148	3.148	2.960	-188
Baten	346	399	399	350	-49
Saldo voor bestemming	-3.180	-2.749	-2.749	-2.609	139
Mutaties reserves					
Lasten	286	61	61	9	-52
Baten	1.651	188	188	5	-183
Saldo na bestemming	-1.815	-2.622	-2.622	-2.614	8

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-290	-250	40
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.548	-1.432	116
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-911	-927	-16
Saldo voor bestemming	-2.749	-2.609	139
Stortingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs		-1	-1
Huisvesting speciaal onderwijs	-61	-8	53
Totaal stortingen reserves	-61	-9	52
Onttrekkingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs	188	5	-183
Huisvesting speciaal onderwijs			
Totaal onttrekkingen reserves	188	5	-183
Saldo na bestemming	-2.622	-2.614	8

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 8.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Coronakosten nadeel € 90.000 (taakveld 4.1 € 15.000, taakveld 4.3 € 75.000)

In 2020 zijn op dit programma € 90.000 aan coronakosten verantwoord. Voor een toelichting op deze kosten wordt verwezen naar de paragraaf Corona.

Gymvervoer voordeel € 44.000 (taakveld 4.1)

De kosten van het gymvervoer voor zowel het bijzonder- als het openbaar basisonderwijs waren in 2020 geraamd op in totaal € 214.000. De werkelijke kosten bedroegen € 160.000. Zoals bekend zijn in 2020 de scholen een periode gesloten geweest.

Leerlingenvervoer nadeel € 121.000 (taakveld 4.3)

De kosten van het leerlingenvervoer zijn met € 121.000 overschreden. De reden hiervoor is dat de tarieven fors gestegen zijn en dat het aantal kinderen wat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer ook een stijging laat zien. In de raming 2020 was een bezuiniging opgenomen van € 50.000. Deze kon in 2020 dus niet gerealiseerd worden.

Huisvesting onderwijs budgettair neutraal (taakveld 4.2 en Gymlokalen (taakveld 4.1)

Er was een voordeel op de kosten voor huisvesting onderwijs en gymnastieklokalen. Conform de bestaande systematiek leidt dit ook tot een lagere onttrekking uit de reserve huisvesting onderwijs.. Dit is per saldo budgettair neutraal.

Onderwijsbeleid voordeel € 180.000 (taakveld 4.3)

De kosten van onderwijsbeleid waren in 2020 € 227.000 voordeliger dan geraamd. Zo zijn de rijksinkomsten voor verbreding VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) in 2020 verder gestegen, maar de intensivering van het beleid treed in de loop van 2021 in werking. Ook hebben interventies op het gebied van LOAB (lokaal onderwijs en achterstandenbeleid) en enkele andere beleidsvoornemens niet geleid tot uitgaven die hiervoor begroot waren

Overige kosten nadeel € 5.000

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Dit programma gaat over vrijetijdsbesteding, zowel door inwoners als recreanten. Er is een goede culturele infrastructuur met verschillende musea en bibliotheken en evenementen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het bestaan van verenigingen essentieel. Sportbeoefening en vrijetijdsbesteding in verenigingsverband is daarom een wezenlijk onderwerp voor gemeentelijk beleid. Het accent ligt op gezondheid, sociale cohesie en participatie.

Kaderstellende documenten

Puur Cultuur – Kadernota cultuurbeleid 2012-2022
 Notitie Beleidskeuzes Cultuurnota 2012-2022
 Aktualisaasje Frysk Taalbelied – Frysk en Fierder 2014-2018
 Subsidieregeling Cultuurpromotie Opsterland 2016
 Kadernota sport en bewegen in Zuidoost Friesland 2017-2021
 Nota Kansen Benutten 2016-2020

Thema Cultuur

Thema Cultuur

Cultuur draagt bij aan de verbetering van de leefbaarheid van Opsterland, en aan de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners.

Dit is uitgevoerd door de verlening van subsidies in het kader van de regelingen Cultuur Promotie en Cultuur Educatie.

Doelstellingen

Het cultureel klimaat draagt bij aan de leefbaarheid van Opsterland

Maatregelen

Openbare bibliotheken dragen bij aan de participatie van onze inwoners aan de samenleving

Wij nodigen de bibliotheek uit om bij te dragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van onze inwoners van jong tot oud. De focus van bibliotheken wordt steeds meer verlegd van het uitlenen van boeken naar het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen en het ondersteunen van en bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen. Met activiteiten als het Digi-Taalhuis en de Bibliotheek op School draagt de bibliotheek bij aan het bevorderen van taalvaardigheid van kinderen en volwassenen.

■ Kwaliteit

De subsidieverlening aan de bibliotheek in 2020 heeft plaatsgevonden conform de geldende afspraken. In 2021 worden nieuwe afspraken gemaakt. We doen dit langs de programmalijnen uit het beleidsplan van de bibliotheek en op basis van een uitvoeringsprogramma en een productencatalogus.

Wij stimuleren en faciliteren culturele initiatieven

Wij evalueren en herzien de subsidieregeling Cultuurpromotie.

■ **Kwaliteit**

In lijn met de aanbevelingen van de Rekenkamer Opsterland zijn gesprekken gevoerd met het culturele veld over mogelijke verbeteringen in de subsidieregeling Cultuur Promotie. Een evaluatieonderzoek is uitgevoerd. Een voorstel voor aanpassing van de regeling zal in 2021 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

In 2020 zijn 36 subsidies verleend. Een groot deel van deze subsidies kon door de rijksmaatregelen voor de coronacrisis niet door gaan en zijn retour gekomen. Een aantal activiteiten zijn doorgeschoven naar 2021 in afwachting van versoepeling van de maatregelen.

Wij stimuleren de culturele ontwikkeling van kinderen

Maatregelen

Wij bieden cultuureducatie aan

■ **Kwaliteit**

De regeling Cultuur Educatie 2018-2022 is ook in 2020 uitgevoerd, voorzover dat mogelijk was binnen de beperkingen die ontstonden door de rijksmaatregelen om de corona-crisis te beheersen.

De bijdragen aan de deelnemende onderwijsinstellingen zijn verleend.

Wij faciliteren het onderwijs en het culturele veld met de inzet van een cultuurcoach

■ **Kwaliteit**

De cultuurcoach heeft zijn werkzaamheden zo goed mogelijk uitgevoerd binnen de beperkingen die door de rijksmaatregelen voor de coronacrisis werden opgelegd.

Wy wolle de Fryske taal werkenber en tagonklik hâlde

Maatregelen

Wy stimulearje dat ús ynwenners en de meiwurkers fan de gemeente Opsterlân it Frysk spreke en brûke

■ **Kwaliteit**

Ek yn 2020 is it besteande Frysk Taalbelied sa goed mooglik útfierd. Troch meinammen by de Publyksbalie oan te jaan, dat besikers Frysk prate meie, is besocht ynwenners safolle mooglik út te noegjen om Frysk te brûken.

Yn 2020 is in Starnotysje Frysktaalbelied 2021-2025 opsteld, dy't yn 2021 liede moat ta in nij en breed droegen Frysk Taalbelied. Yn it noch op te stellen útfieringsplan, krijt de ûnder oaren de posysje fan it Frysk yn it ûnderwiis syn plak.

Thema Toerisme en recreatie

Thema Toerisme en recreatie

Opsterland is een aantrekkelijke groene gemeente waar het goed toeven is. Toerisme en Recreatie vormen een belangrijke economische factor voor Opsterland.

We willen in Opsterland het economisch recreatief potentieel van ons landschap optimaal en duurzaam benutten door toeristen te verleiden tot een meerdaags verblijf in Opsterland. Daartoe moeten we ruimte bieden voor de ontwikkeling van de toeristische sector in Opsterland. In de voorwaardenscheppende sfeer dragen we actief bij aan het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden binnen Opsterland.

Doelstellingen

We optimaliseren de toeristische mogelijkheden ter versterking van de lokale economie

We willen toeristen verleiden tot een meerdaags verblijf in Opsterland en ruimte bieden voor de ontwikkeling van de toeristische sector in Opsterland.

We willen in de voorwaardenscheppende sfeer actief bijdragen aan het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden binnen Opsterland.

Maatregelen

Impuls openluchtzwembad Dúndelle in Bakkeveen

Wij investeren extra in dit zwembad om het aantrekkelijker te maken. Deze eenmalige extra investering wordt bekostigd uit het budget (incl. reserve) voor recreatie en toerisme, Kansen Benutten.

Startdatum: 23-07-2018

■ Kwaliteit

Met een deskundige en enthousiaste exploitant, klantgericht personeel, een goed onderhouden accommodatie en enkele gerichte aanpassingen kan recreatiecentrum Dúndelle nog lange tijd een belangrijke rol blijven spelen voor inwoners en ondernemers van Bakkeveen en de vele bezoekers van het dorp en de omliggende regio. Sinds februari 2020 is Optisport de exploitant en sinds de zomer 2020 is het Toeristisch Informatiepunt (TIP) ook gevestigd in Dúndelle. Voor deze TIP hebben wij in goede samenwerking en overleg met de vrijwilligers een ruimte geschikt gemaakt.

Toeristen worden uitgenodigd om naar Opsterland te komen en om langer te verblijven in onze gemeente

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland participeren in de Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland (TRZF) om zo de toeristische mogelijkheden binnen de regio Zuidoost-Friesland, en dus ook Opsterland, te versterken.

Het plan van aanpak van de TRZF geeft een nieuwe positionering aan van Zuidoost Friesland als Het Andere Friesland. De toeristische ondernemers, bewoners, gemeenten en organisaties van Zuidoost-Friesland dragen de regio uit als een fantastische en aantrekkelijke bestemming.

Toerisme en recreatie is in de Regiodeal Zuidoost Friesland een belangrijk verbindend thema.

Startdatum: 23-07-2018

■ Kwaliteit

Corona heeft een wisselende invloed gehad op onze toeristisch accommodatiehouders. Het begin van het toeristisch seizoen is lastig geweest, maar bij veel ondernemers heeft dit zich goed hersteld in de loop van het jaar. Veel Nederlanders kozen voor een vakantie in eigen land, waarbij

het noordelijk deel van Nederland erg populair was. Over het algemeen heeft dit een positief effect gehad op de campings, B&B's en hotels in de gemeente Opsterland. Voor de groepsaccommodaties is het helaas een minder gunstig jaar geweest, vanwege het grotendeels uitblijven van reizen in groepsverband.

In regioverband zijn we volop doorggegaan; vanuit Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland (TRZF) zijn er verschillende werkzaamheden uitgevoerd. In het begin van 2020 werd de nieuwe regiowebsite in gebruik genomen: www.zuidoostfriesland.nl. Zuidoost Friesland wordt vanuit TRZF nu gepositioneerd als Het Andere Friesland. Aansluitend hierop volgden online campagnes en (corona-proof) persreizen met 23 journalisten, in samenwerking met ondernemers in de regio. De persreizen waren succesvol: er werden 1,8 miljoen Nederlanders bereikt via blogs, magazines en dagbladen.

Varen in de Friese wouden: we gaan de faciliteiten aan de wal verbeteren in regionaal verband

In samenwerking met de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland verbeteren we het gastheerschap rond de Turfroute.

■ **Kwaliteit**

TRZF organiseerde (digitale) ondernemersbijeenkomsten om de onderlinge samenwerking te stimuleren voor het versterken van het gastheerschap rond de Turfroute. Daarnaast boden zij ondersteuning aan ondernemers met plaatsing op de digitale database binnen de regiowebsite. Ook zetten we in op promotie en marketing van de Turfroute en Het Andere Friesland via social media, website en persreizen. Vanwege corona was het niet mogelijk om routegebonden evenementen, met als thematiek de Turfroute en de historie van de regio Zuidoost-Friesland, te organiseren en/of subsidiëren.

Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van een TOP (toeristisch overstappunt) in Nij Beets bij It Damshûs en het aanpassen van fiets- en wandelroutenetwerk rondom Nij Beets. Naar verwachting wordt dit in de zomer van 2021 opgeleverd.

We stimuleren de samenwerking in de toeristische regio De Friese Wouden

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland dragen bij aan de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland met als doel de bestemming Zuidoost-Friesland, Het Andere Friesland, met al haar kwaliteiten op de kaart te zetten (marketing) en de gasten in het gebied van goede informatie te voorzien (gastheerschap).

■ **Kwaliteit**

Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland, voorheen stichting Toeristisch Netwerk Friese Wouden, is in 2020 gestart met het project Gastheerschap en Informatievoorziening. Een belangrijk speerpunt was het versterken van de ondernemerssamenwerking. In dit kader werden verschillende workshops gehouden. Ook binnen de organisatie van verschillende persreizen (zie: 'Toeristen worden uitgenodigd om naar Opsterland te komen en om langer te verblijven in onze gemeente') werd de samenwerking met en tussen ondernemers gezocht.

We verbeteren de fiets-, ruiters- en MTB-netwerken in regionaal verband

Voor inwoners en toeristen van de toeristische regio Zuidoost-Friesland moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van onze routenetwerken.

In regionaal verband gaan we verder met het ontwikkelen en realiseren van een ATB-routenetwerk en een men- en ruiterroutenetwerk in Het Andere Friesland.

■ **Kwaliteit**

Er is een uitvoeringsplan gemaakt voor een regionaal ATB-netwerk en een netwerk van men- en ruiterspaden in Zuidoost-Friesland. In de Regiodeal Zuidoost-Friesland is binnen het regiobrede project Recreatie & Toerisme 2020-2023 ruimte gemaakt om deze uitvoering te financieren.

We zetten ons in voor het verbeteren van de staat van de fietspaden.

Voor inwoners en toeristen moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van de fietspaden in Opsterland.

■ **Kwaliteit**

De kwaliteit van de eigen fietspaden ligt op het gewenste basisniveau. De gemeente ontwikkelt samen met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Verenigingen van Plaatselijk Belang een plan van aanpak voor de fietspaden van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in de omgeving Bakkeveen/Wijnjewoude. Samen met de provincie Fryslân en de betrokken partijen hebben we in 2020 constructief overleg gehad om in die regio de staat van de fietspaden duurzaam te verbeteren. In 2021 wordt dit overleg voortgezet met als doel concrete afspraken over de financiering en uitvoering van de verbetering van deze fietspaden.

Verbonden partijen

De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap De Marrekrite voert diverse taken uit op het gebied van watersport, waterrecreatie en landrecreatie.

Thema Openbaar groen

Thema Openbaar groen

In de ruimtelijke omgeving zijn gezichtsbepalende kenmerken en de landschappelijke en cultuurhistorische elementen op juiste waarde geschat en worden deze behouden voor toekomstige generaties.

De openbare ruimte is netjes en uitnodigend.

Er wordt ingezet op de bescherming en de verrijking van de biodiversiteit.

Doelstellingen

De openbare ruimte is schoon, netjes, heel en uitnodigend

Maatregelen

De openbare ruimte wordt onderhouden conform het beeldkwaliteitsplan

In 2021 wordt een nieuw Beeldkwaliteitsplan (2021-2026) vastgesteld.

Startdatum: 23-07-2018

■ **Kwaliteit**

De openbare ruimte is in 2020 onderhouden zoals vastgelegd in het Beeldkwaliteitsplan 2014-2018.

De opgelegde bezuiniging op gazons (€ 30.000) is gerealiseerd.

Wateroverlast wordt zoveel mogelijk voorkomen

De waterberging en afvoer van overtollig water moet op orde zijn conform de vereisten in het Beeldkwaliteitsplan en reguliere afspraken met het Wetterskip.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

De gemeentelijke watergangen zijn in 2020 gehekkeld volgens de schouw van het Wetterskip en de overeenkomst met Stedelijk Water

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

De gemeente krijgt €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, conform vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

Het doel is om in alle dorpen actieve himmelploegen te faciliteren. Inmiddels is ook in Hemrik een himmelploeg actief; dit is de 8e in de gemeente. Vanwege corona is himmelwike voor de basisscholen niet doorgegaan in 2020.

In Opsterland worden de landschappelijke en cultuurhistorische elementen op juiste waarde geschat

Bij ontwikkelingsinitiatieven borgen wij de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit door voor een goede inpassing te zorgen.

Maatregelen

We inventariseren en beschermen gebiedsdekkend de groene en cultuurhistorische structuren

We gebruiken ter bescherming van landschappelijke en groene elementen/structuren de in 2020 opgestelde overzichtskaart.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

In 2020 is een start gemaakt met de inventarisatie van een digitale basis voor de overzichtskaart met landschappelijke en cultuurhistorische elementen. Deze kaart wordt in 2021 verder aangevuld en als bouwsteen gebruikt voor omgevingsvisie.

We zetten ons in voor de bescherming en de verrijking van de biodiversiteit

Opsterland kan bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit op lokale schaal. Hierbij richten we ons eerst op de openbare ruimte en daarmee het beheer en onderhoud van de gemeente zelf. Bloeiende planten zijn onmisbaar voor insecten, insecten bestuiven andere gewassen en het fruit wordt weer gegeten door dieren, en deze dieren weer door andere dieren.

Maatregelen

Bij noodzakelijke bomenkap planten wij waar mogelijk en wenselijk nieuwe bomen terug

Wanneer de boven- en ondergrondse ruimte voor het planten van nieuwe bomen in voldoende mate aanwezig is, worden bij noodzakelijke kap een of meer nieuwe bomen teruggeplant. Dit betekent niet dat er altijd 1-op-1 wordt teruggeplant, het kan ook minder of meer zijn. Daarbij wordt gekeken naar ziekeresistente soorten en soorten die de biodiversiteit bevorderen.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

In 2020 is het Bomenbeleidsplan/bomenverordening vastgesteld. Hiermee wordt ingezet op een duurzaam bomenbestand. Het uitgangspunt in het bomenbeleidsplan is dat gezonde bomen niet gekapt worden en bij noodzakelijk kap worden er nieuwe bomen terug geplant. Verankering hiervan in de APV volgt in 2021. Tevens zal het meegenomen worden als bouwsteen in de Omgevingsvisie.

We beheren ons openbaar groen zodanig dat de biodiversiteit toeneemt

In de openbare ruimte worden potentierijke (groen)gebieden in kaart gebracht. Hierbij kan het gaan om bermen, watergangen, groengebieden en kleine, mogelijk geïsoleerde groengebieden die als 'steppingstone' kunnen dienen. Dit wordt in overleg met de dorpen uitgewerkt.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

In 2020 is in overleg met de natuurverenigingen een derde van het areaal gazons extensief beheerd. Dit is een verdere impuls voor het vergroten van de biodiversiteit. In overleg met de dorpen wordt gekeken waar het openbaar groen diverser ingericht en/of beheerd kan worden.

In het Beeldkwaliteitsplan Openbare Ruimte wordt een extensief beheer gericht op meer biodiversiteit geborgd.

Verbonden partijen

- Een deel van het onderhoud van het openbaar groen wordt uitgevoerd door medewerkers van de verbonden partij NV Caparis.

Thema Sport

Thema Sport

Sportief bewegen draagt bij aan een vitale samenleving.

Doelstellingen

Wij zorgen voor kwalitatief goede sportaccommodaties die bereikbaar zijn voor iedereen

Met sport en bewegen wordt de gezondheid van onze inwoners bevorderd. Hiertoe ondersteunen wij het verenigingsleven en blijven we de komende jaren meedoen aan de Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties en zetten we buurtsportcoaches in binnen het Sociaal Domein.

Maatregelen

Wij ontwikkelen een nieuwe sportaccommodatie in Gorredijk/Kortezwaag met ruimte voor topsport

De raad heeft positief besloten over de renovatie en uitbreiding van het sportcomplex Kortezwaag. Het raadsbesluit van 3 juni 2019 tot het stopzetten van de bouw van de MFA Gorredijk en het initiatief hiervoor terug te leggen in het dorp, maakt dat het besluit over het sportcomplex ook in een ander daglicht komt te staan. Omdat er een relatie is tussen de ontwikkelingen voor De Skâns en SOC Kortezwaag wordt met het Mienskipinitiatief nu ook gekeken naar nieuwe mogelijkheden van het sportcomplex. Eerst moet er meer duidelijkheid komen over de plannen van de initiatiefnemers voordat er verder kan worden gewerkt aan de eventuele uitbreiding en upgradering van het gebouw.

■ **Kwaliteit**

Binnen het mienskipinitiatief rekent men aan de investerings- en aan de exploitatiebegroting van SOC Kortezwaag. Een stichtingsmodel vormt hiervoor de basis. De toelichting op het stichtingsmodel aan de gemeenteraad is uitgesteld door de corona pandemie. Eind maart 2021 heeft de mienskip de toelichting geven aan de gemeenteraad. De plannen voor De Skâns worden in dit zelfde proces meegenomen.

Wij verduurzamen sportaccommodaties in samenwerking met Sport Fryslân en Provincie Fryslân

Voor een groot aantal sportaccommodaties in Opsterland zijn samen met Sport Fryslân een aantal energierapporten opgesteld.

■ **Kwaliteit**

Landelijk en provinciaal zijn er voor sportclubs ondersteuningsmogelijkheden georganiseerd. Wij hebben daarover gesproken met Sport Fryslân.

Beleidsindicatoren

		Opsterland		Nederland	
Beleidsindicatoren	Eenheid	2016	2020	2016	2020
Niet sporters	% Niet sporters	50,9%	*	48,7%	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Deze tabel wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	6.695	6.025	6.108	6.321	213
Baten	469	215	215	436	221
Saldo voor bestemming	-6.227	-5.810	-5.893	-5.885	8
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	186	125	125	55	-70
Saldo na bestemming	-6.041	-5.685	-5.768	-5.830	-62

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
5.1 Sportbeleid en activering	-230	-242	-12
5.2 Sportaccommodaties	-1.078	-1.123	-46
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-345	-336	9
5.4 Musea	-61	-74	-13
5.5 Cultureel erfgoed	-4	-4	0
5.6 Media	-590	-598	-8
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.584	-3.507	77
Saldo voor bestemming	-5.893	-5.885	8
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Recreatie en toerisme	125	55	-70
Totaal onttrekkingen reserves	125	55	-70
Saldo na bestemming	-5.768	-5.830	-62

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is € 62.000 nadeliger dan geraamd. Dit kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard:

Coronakosten nadeel € 109.000 (diverse taakvelden)

In dit programma is € 109.000 aan Coronakosten verantwoord. Dit betreft voornamelijk Corona kosten voor OZB compensatie (€33.000, taakveld 5.2) en voor inhuur van personeel om de medewerkers van

Caparis gedeeltelijk te vervangen (€ 71.000, taakveld 5.7). Voor een verdere toelichting op deze posten wordt verwezen naar de paragraaf Corona.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie, voordeel € 78.000 (taakveld 5.7).

Voor recreatie en toerisme is als gevolg van corona minder uitgegeven aan het subsidiëren van evenementen. Dit voordeel van € 70.000 vloeit terug naar de reserve Recreatie en Toerisme. Daardoor kan de onttrekking uit deze reserve ook €70.000 lager zijn dan geraamd. Voor dit programma is dit dus budgettair neutraal.

In 2020 was € 70.000 beschikbaar voor de kap van zieke essen en herplant. De kap is uitgevoerd in 2020 (€49.000) en de herplant zal in 2021 plaats vinden (€ 21.000). Dus een voordeel in 2020 van € 21.000. Voorgesteld wordt om via de resultaatbestemming 2020 de niet uitgegeven €21.000 in 2021 weer beschikbaar te stellen voor de herplant in 2021.

Om de kosten binnen dit taakveld te beperken is de afgesproken kwaliteit van het BKP niet gerealiseerd. Het lagere onderhoudsniveau (voordeel ca. € 57.000) heeft geen gevolgen gehad voor de veiligheid van de inwoners en kapitaalsvernietiging is voorkomen.

Overige kosten, nadeel € 31.000

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Opsterland staat, evenals andere gemeenten, voor de opdracht om ervoor te zorgen dat het sociaal domein in de toekomst toegankelijk en beheersbaar blijft. De afgelopen jaren zijn in Opsterland al de nodige stappen gezet en zijn er gebiedsteams gevormd op het gebied van Wmo en jeugd. In de komende jaren moeten we de transformatie verder doorvoeren. Bij de transformatie van het Sociaal Domein ligt het accent op preventie, het voorkomen en verminderen van zwaardere zorg, het versterken van zelfredzaamheid en eigen kracht van de inwoners en ruimte voor eigen initiatieven van inwoners.

De vrij toegankelijke voorzieningen en activiteiten in de dorpen en buurten, het voorliggend veld, gaan daarmee een steeds grotere rol spelen en kunnen worden gezien als belangrijke instrumenten voor preventie waarmee grotere en duurdere zorgconsumptie mogelijk kan worden voorkomen. Landelijk gezien heeft tussen de 60% en 70% van de inwoners, die zich melden bij wijk- of gebiedsteams, financiële problemen. Werk kan helpen om het inkomen te verhogen, maar ook om meer structuur te ervaren, en kan bijdragen aan verbetering van de gezondheid. Om de transformatie verder vorm te geven moeten vervolgstappen gezet worden om de integrale dienstverlening aan inwoners op het gebied van werk, inkomen, (jeugd)zorg en ondersteuning verder te verbeteren, zodat de inwoners (nog) beter worden ondersteund.

De veranderopdracht voor het Sociaal Domein is als volgt:

- De gemeente wil investeren in preventie en vroegsignalering.
- De gemeente stimuleert en faciliteert zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Dat betekent investeren in de wisselwerking tussen formele en informele zorg.
- Indien er ondersteuning en hulp nodig is, wordt dat als volgt ingezet: licht en algemeen waar mogelijk, complex en gespecialiseerd waar nodig.
- Ondersteuning zo veel mogelijk dichtbij, op maat en passend bij de behoefte van de burger.
- Vraag- en resultaatgericht werken, niet claim- en aanbodgericht.
- Uitgaan van mogelijkheden van de inwoner, niet van de onmogelijkheden.
- Kostenbewust ondersteuning bieden, zorgvuldige kosten-baten afwegingen maken.
- Wij streven ernaar om binnen deze coalitieperiode de inkomsten en uitgaven binnen het sociaal domein in evenwicht te brengen.

De gemeente moet het transformatieproces initiëren en transformeert daarom zelf ook mee: meer integraal, andere vormen van financiering onderzoeken, meer ruimte voor initiatieven van onderop en samenwerkingen met andere organisaties.

Kaderstellende documenten

Notitie "Heroverweging gemeentelijk minimabeleid, op weg naar toekomstbestendig beleid" (2014)

Beleidsnotitie gekantelde schuldhulpverlening 2012–2016

Reintegratieplan "Meteen in beweging" 2017

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving

Beleid jongerencaravans in Opsterland 2015

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Iedereen doet mee.

Doelstellingen

We willen een afname van 10% van het aantal doorverwijzingen naar de Kredietbank en 20% toename van de inzet van vrijwilligers binnen de schuldhulpverlening

Maatregelen

Op basis van de armoedemonitor en de behoeftepeiling actualiseren wij het armoedebeleid, met een focus op kinderen

Wij willen het bestaande armoedebeleid herijken en (nog) beter laten aansluiten bij de uitgangspunten die in het sociaal domein gehanteerd worden. Idealiter draagt ons armoedebeleid bij aan het in beweging komen en blijven. Hierbij passen we nieuwe inzichten toe. Het sociaal domein kent een grote bezuinigingsopgave en er moeten op diverse terreinen keuzes gemaakt worden die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. Dit is medebepalend voor de herijking van het armoedebeleid.

Kwaliteit

Gezien de bezuinigingsopgave en de brede doorontwikkeling van het sociaal domein hebben we pas op de plaats gemaakt met de herijking van het armoedebeleid. We hebben al wel ons beleid op de schuldhulpverlening herijkt.

We voeren preventieve maatregelen uit gekoppeld aan de zogenaamde life events

Iedereen krijgt gedurende haar of zijn leven te maken met veranderingen die ook financiële gevolgen hebben. Zulke gebeurtenissen heten life events. Voorbeelden zijn een huwelijk, geboorte van een kind, voor het eerst zelfstandig wonen. Wij willen inwoners hier actiever over informeren. In 2020 ronden we het informatiepakket af, dat bij life events wordt aangeboden aan inwoners.

Kwaliteit

De basis van de voorlichting rondom life events is afgerond. Aan een plan van aanpak voor de uitrol wordt gewerkt.

We zetten een pilot op voor een Geldloket, waar mensen terecht kunnen met vragen over financiën

Steeds meer nieuwkomers weten het Geldloket te vinden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het in een behoefte voorziet.

Kwaliteit

De bedoeling was om het Geldloket open te stellen voor alle inwoners van de gemeente. Dit betekent dat iedereen die financiële vragen heeft hier op een laagdrempelige manier terecht kan. De beperkingen van de Coronacrisis hebben ertoe geleid dat we de uitbreiding dit jaar nog niet konden realiseren.

Wij zetten een netwerkoverleg op met (vrijwilligers)organisaties die betrokken zijn bij mensen met financiële problemen

Wij nemen deel aan twee projecten voor vroegsignalering. Daarnaast hebben we met organisaties die in onze gemeente werken (zowel vrijwillig als professioneel) inmiddels twee keer een netwerkbijeenkomst gehad. Tijdens de bijeenkomsten wordt onder andere informatie uitgewisseld over actuele onderwerpen.

Kwaliteit

Door de beperkingen van de Coronamaatregelen hebben we geen fysieke overleggen plaatsgevonden. We hebben de contacten meer op individuele basis voortgezet.

We willen het aantal personen dat onder bewind staat laten afnemen met 20%

Op dit moment wordt een nieuwe ronde gesprekken gevoerd met personen waarvan eerder is vastgesteld dat bewindvoering een te zwaar instrument is. Uiteindelijk zal afbouw van bewind plaatsvinden bij die personen waarvan vastgesteld is dat de ondersteuning ook anders kan. Afbouw en beëindiging vindt plaats op individueel niveau.

Maatregelen

We ontwikkelen andere (meer integrale en informele) vormen van ondersteuning op maat

Door de vroegsignalering van schuldensituaties te verbeteren kan de inzet van externe bewindvoering verlaagd worden en kan de budgetcoach worden ingezet. Blijvend aandachtspunt is de inzet van vrijwilligers bij ondersteuning van financiële problemen; niet elke situatie leent zich voor inzet van een vrijwilliger.

Kwaliteit

De eigen inzet van de budgetcoaches is gecontinueerd. Met diverse externe partijen, waaronder vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke partners zoals woningcorporaties, zijn verdere samenwerkingsafspraken gemaakt.

Wij verhogen de uitstroom uit de bijstandsuitkering en verminderen de instroom ten opzichte van de benchmarkgemiddelden

Uit de landelijke benchmark blijkt dat wij het qua uitstroom op dit moment goed doen. De inzet op uitstroom wordt voortgezet.

Maatregelen

Met de andere gemeenten in Zuidoost-Fryslân stellen we een marktwerkingsplan op

In dit marktwerkingsplan staan concrete acties met als centrale doel om in samenwerking met werkgevers uitkeringsgerechtigden te plaatsen op een betaalde baan. Dit gaat onder andere over regionale opleidingstrajecten, matching events, social return on investment (SROI) en het regionaal inzichtelijk maken van het klantenbestand.

Kwaliteit

Er is in 2020 een marktwerkingsplan opgesteld. Veel van de daarin opgenomen acties konden vanwege Covid-19 helaas niet doorgaan. Deze acties worden meegenomen in het nieuwe marktwerkingsplan 2021.

We brengen voor de werkgeversbenadering in samenwerking met de afdeling Economische Zaken de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart

We brengen de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart. Hierdoor kunnen we gericht met werkgevers in gesprek gaan over mogelijkheden voor het plaatsen van uitkeringsgerechtigden op

betaalde banen en/of werkervaringsplaatsen. Ook krijgen we dan inzichtelijk waar een kloof zit tussen vraag en aanbod, en kunnen we hierop anticiperen.

Kwaliteit

Vanuit Werk en Inkomen is een goed inzicht op kansrijke sectoren, en liggen korte lijnen met bedrijven, waar we meerdere kandidaten hebben kunnen plaatsen. Soms ligt er een kloof tussen vraag en aanbod, dan organiseren wij in samenwerking met werkgevers in de regio events of trajecten om vraag en aanbod nader bij elkaar te brengen. Vanwege Covid-19 is het moeilijk geweest dit in 2020 te organiseren. Vanuit het UWV is onderzoek gedaan naar kansberoepen in Friesland ten tijde van corona. Met de afdeling Economische Zaken wordt over en weer informatie gedeeld over leads bij bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van personeelsvraagstukken. Contacten met ondernemers vinden gezamenlijk plaats wanneer dit relevant is.

Wij analyseren wat werkt bij de groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelen op basis daarvan een gerichte aanpak

Deze groep uitkeringsgerechtigden wordt in verhouding groter, doordat uitkeringsgerechtigden die aan het werk kunnen ook daadwerkelijk aan het werk zijn. Bij de aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt denken wij aan een combinatie van sociale activering, welzijnsbevordering en sport en bewegen.

Kwaliteit

Door de beperkingen van de Coronamaatregelen hebben we een aantal projecten gericht op bewegen en gezonde voeding niet uit kunnen rollen.

Wij continueren onze inzet 'aan de voorkant' met de aanpak "Meteen in Beweging" en poortwachter

Het is belangrijk de re-integratie vanaf dag één te starten. Hier beginnen wij al mee bij het eerste contact via de poortwachter en met de aanpak 'Meteen in Beweging'. Het doel is de uitkeringsgerechtigde zo snel mogelijk op te roepen, het recht op uitkering zo snel mogelijk vast te stellen en zo snel mogelijk een re-integratieplan te maken.

Kwaliteit

De werkwijze 'Meteen in Beweging' is gecontinueerd. In 2020 zijn wij, om deze werkwijze verder te verstevigen, een nieuwe samenwerking met Caparis NV aangegaan. Het betreft een diagnostraject in combinatie met werken bij Caparis. Daarnaast hebben wij afspraken met Caparis gemaakt over baanafpraakbanen en beschut werk.

Wij maken een plan van aanpak om parttime werk en de inzet van loonkostensubsidies voor mensen met een functiebeperking te stimuleren

Uit de Divosa Benchmark, waarin Opsterland op indicatoren wordt vergeleken met andere gemeenten, blijkt dat wij op deze twee onderdelen beter kunnen scoren. Het doel is om hier meer uitstroom te realiseren.

■ **Kwaliteit**

De cijfers met betrekking tot parttime werk en inzet van loonkostensubsidie zijn meer richting het gemiddelde getrokken (Divosa Benchmark). Besloten is dit geen aparte projecten te laten zijn, maar als onderdelen mee te nemen in de inkoopstrategie (planning 2e kwartaal 2021).

Wij zetten voor uitkeringsgerechtigden leer-werktrajecten op in kansrijke branches als zorg, groen en techniek

Leer-werktrajecten zijn een belangrijk voorschakeltraject voor mensen die in een kansrijke branche willen werken, maar niet de juiste achtergrond hebben. Door in samenwerking met scholen en werkgevers leer-werktrajecten op te zetten dichtten wij dit gat zoveel mogelijk.

■ **Kwaliteit**

Leer-werktrajecten zijn een continu onderdeel van ons instrumentarium. Na het eerste kwartaal om Covid-redenen hebben deze vaker geen doorgang kunnen vinden. Daar waar het kan is het toch gecontinueerd. Een voorbeeld hiervan is een samenwerking met Caparis en de GAP-academy, waarin we uitkeringsgerechtigden richting techniek opleiden.

Wij willen dat in 2022 30% van de nieuwkomers met een bijstandsuitkering is uitgestroomd naar werk en 60% participeert

Er zijn inmiddels 2 plekken waar taalwerkstages gecombineerd worden met het leren van een beroep. De uitkomsten zijn positief en stimuleren tot het vinden van meer plekken.

Maatregelen

Wij verhogen de inzet op een activerend weekvullend programma om te voorkomen dat nieuwkomers langer dan nodig gebruik maken van een uitkering

In de uitgevoerde evaluatie van het activeringsplan nieuwkomers is geconcludeerd dat het leren spreken van het Nederlands de belangrijkste sleutel is voor participatie (meedoen). Naast de inzet op het vinden van taal- en werkstages, werken wij aan het samenstellen van een weekvullend programma waar taalonderwijs een belangrijke rol gaat spelen. We zoeken hierbij ook de aansluiting bij de verdere vormgeving van het Taalplein. Dit sluit goed aan bij de rol die wij als gemeente krijgen als per 1 juli 2021 de nieuwe wet Inburgering wordt ingevoerd.

■ **Kwaliteit**

Wij hebben de verdere uitwerking van het weekvullend programma gepauzeerd door de beperkingen van de Coronamaatregelen en de uitwerking van de nieuwe Wet Inburgering.

Wij zetten in op het vinden van taal-werkstages

Taal-werkstages zijn een goed instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. We willen onze inzet hierop verhogen. Tegelijkertijd zien wij op dit moment dat het door de coronacrisis lastig is dergelijke plekken te vinden.

■ **Kwaliteit**

Wij willen meer plekken gebruiken om in te zetten voor taal-werkstages. Dit doen we onder andere door de samenwerking met de jobhunter te intensiveren. Door de Coronamaatregelen zijn er

minder resultaten geboekt, doordat persoonlijk contact vaak niet mogelijk was en diverse organisaties terughoudend waren in het plaatsen van mensen.

Wij willen dat meer kinderen meedoen door het bereik van het Kindpakket te vergroten naar 80%

Maatregelen

Wij stellen een plan van aanpak op voor het vergroten van de bekendheid en het gebruik van het Kindpakket

Het vergroten van het bereik maakt onderdeel uit van de herijking van het minimabeleid. Bij de herijking van het minimabeleid speelt dat er momenteel in het sociaal domein een forse bezuinigingsopgave ligt. Er worden op diverse terreinen keuzes gemaakt die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. De noodzakelijke bezuinigingen in het sociaal domein zijn ook bepalend voor het plan van aanpak om het bereik van het Kindpakket te vergroten.

■ Kwaliteit

In het sociaal domein is sprake van een grote bezuinigingsopgave. Er zijn dit jaar nog geen verdere stappen gezet in het vergroten van het bereik van het Kindpakket.

Wij willen het aantal personen dat niet meedoet aan de samenleving (trede 1 en 2 van de Participatieladder) terugbrengen tot maximaal 20% van de bijstandspopulatie

Maatregelen

We starten een pilot met de methodiek Mobility Mentoring

Mobility Mentoring is een relatief nieuwe aanpak om mensen blijvend uit de armoede te helpen. De aanpak richt zich op duurzame economische zelfredzaamheid en daarmee het wegnemen van bronnen van stress, bijvoorbeeld op het gebied van schuldenproblematiek of re-integratie.

Kwaliteit

15 medewerkers van Werk en Inkomen zijn getraind in de toepassing van de methodiek. We hebben de voorwaarden voor het starten met deze werkwijze gerealiseerd. De verdere implementatie is door de beperkingen van de Coronamaatregelen echter vertraagd.

We voeren de Omgekeerde Toets in binnen de uitvoering; eerst bepalen wat de hulpvrager nodig heeft, dan hoe dit in regelgeving in te passen

Invoering van de werkwijze in afstemming met het gebiedsteam.

■ Kwaliteit

De Omgekeerde Toets training van de medewerkers heeft plaatsgevonden.

Wij onderzoeken hoe wij de tegenprestatie kunnen uitbreiden naar 4 uur per week

In 2020 is een Plan van Aanpak opgesteld over de tegenprestatie. Daarin is de doelgroep geanalyseerd en is gekeken wie al een tegenprestatie verricht.

■ **Kwaliteit**

Er is een herijking van de tegenprestatie geweest, en een startfoto met betrekking tot een ieders deelname aan maatschappelijke activiteiten. Momenteel wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor mensen met een grotere afstand die nog niet deelnemen, als onderdeel van de aanpak tegenprestatie/maatschappelijke activering. In 2021 gaat dit door.

Wij willen leven in armoede tegengaan door de verzekeringspositie van mensen met een laag inkomen te verbeteren

De uitwerking van dit punt hangt samen met de herijking van het Minimabeleid. De herijking van het beleid moet nog plaatsvinden. Daarnaast hangt dit samen met een landelijke een discussie over de toekomst van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima.

Maatregelen

Wij voeren een onderzoek uit naar de effectiviteit van de bestaande regeling AV Friso

De collectieve ziektekostenverzekering maakt deel uit van het gemeentelijk armoedebeleid. Het onderzoek is nog niet uitgevoerd, omdat er een aantal ontwikkelingen zijn die te maken hebben met de gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering. In de eerste plaats is dit de landelijke discussie over het al dan niet kunnen handhaven van een collectieve verzekering voor minima. In de tweede plaats moet er ingrijpend bezuinigd worden in het sociaal domein.

■ **Kwaliteit**

Er zijn gesprekken geweest over de (on)mogelijkheden om de collectieve zorgverzekering voor doelgroepen te handhaven. Er is provinciaal afstemming geweest over het provinciaal uitvoeren van een onderzoek naar de effectiviteit.

Verbonden partijen

In het kader van de herstructurering Sociale Werkvoorziening, is er voor gekozen de GR SW Fryslan te gaan wijzigen in een bedrijfsvoeringsregeling. Dit betekent dat de gemeenten een directe relatie krijgen met de uitvoeringsorganisatie Caparis NV en daar niet een gemeenschappelijke regeling tussen zit. Hiermee kunnen wij als één van de eigenaren directer sturing geven.

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Inwoners zijn zo veel en zo lang mogelijk zelfstandig.

Doelstellingen

We gaan meer algemene, lokale en toegankelijke voorzieningen realiseren

De vrij toegankelijke (algemene) voorziening van dagbesteding in Gorredijk, Ureterp en Beetsterzwaag is succesvol. Mensen kunnen er zonder indicatie van de gemeente en naar eigen behoefte gebruik van maken. De hoge mate van tevredenheid bij inwoner en zorgpartijen gekoppeld aan de reductie van de kosten voor de gemeente, stimuleert uitbreiding van het aantal vrij toegankelijke voorzieningen.

Maatregelen

Wij gaan met dorpen en professionele zorgpartijen in gesprek om te kijken welke voorzieningen (dagbesteding, respijtzorg) lokaal kunnen worden opgezet

Er worden lokaal door vrijwilligers activiteiten georganiseerd, die een positief effect hebben op de leefbaarheid van het dorp. Niet iedereen is in staat om aan die activiteiten mee doen. Samen met de vrijwilligers en professionele zorgpartijen gaan we kijken of er lokaal activiteiten kunnen worden opgezet, die ook bezocht kunnen worden door dorpsgenoten die nu nog in een ander dorp naar dagbesteding gaan.

■ **Kwaliteit**

Wij gaan dagbesteding als algemene voorziening uitbreiden, als laagdrempelige voorziening (zonder indicatie) waardoor er meer mensen tegelijkertijd gebruik van kunnen maken. Daarnaast moet de uitbreiding leiden tot een afname van de kosten van begeleiding.

Om dit te kunnen realiseren is er overleg nodig met diverse partijen. Ook vraagt het een behoorlijke (personele) inzet vanuit het gebiedsteam, doordat er waarschijnlijk ook individuele indicaties voor begeleiding tegen het licht gehouden gaan worden. Hier kan, mede door de beperkingen door corona, een knelpunt ontstaan in het realiseren van deze doelstelling.

Wij faciliteren het langer thuis blijven wonen

Landelijk beleid is er op gericht dat mensen lang zelfstandig wonen. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend. Met het verstrekken van algemene- en maatwerkvoorzieningen en het ondersteunen van de mantelzorgers (respijtzorg), proberen we zo lang mogelijk zelfstandig wonen te ondersteunen.

Maatregelen

We bieden blijversleningen en verzilverleningen aan om gebruik van de Wmo te voorkomen

De blijvers- of verzilverlening kan onder andere worden ingezet om aanpassingen aan de woning te realiseren, waardoor de bewoner langer zelfstandig kan wonen. Het beroep op Wmo-woningaanpassingen kan daardoor afnemen.

■ **Kwaliteit**

In 2020 zijn er 2 aanvragen verzilverlening ingediend. Beide aanvragen zijn toegekend.

We informeren inwoners over technische hulpmiddelen

De ontwikkeling van technische hulpmiddelen gaat snel. De markt informeert de inwoner uitgebreid dat deze hulpmiddelen bijdragen aan zelfstandigheid. De gemeente informeert inwoners ook en stimuleert hen om vooral zelf te investeren in technologie. Waar dat niet lukt kan de Blijverslening worden ingezet.

■ **Kwaliteit**

We zijn verder gegaan met het inzetten van de Huistest op Maat. Met de uitkomsten van deze test worden mensen geïnformeerd over het verhogen van comfort en veiligheid van hun woning.

We organiseren individuele voorzieningen op maat voor inwoners die dat nodig hebben

Bij het verstrekken van voorzieningen wordt ingezet op de meest efficiënte voorzieningen die passen bij de hulpvrager. Voorzieningen zijn gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van mensen. Bij het verstrekken van individuele voorzieningen gaan wij maatregelen nemen die de instroom in de Wmo verlagen. Daarnaast verlagen we de gemiddelde intensiteit en de duur van inzet van de individuele voorzieningen.

Door het verhogen van de prijs per gereden kilometer en de introductie van een opstaptarief voor het

gebruik van het Wmo-taxivervoer zien we dat het gebruik is afgenomen.

Bij de beoordeling van aanvragen voor hulp bij het huishouden maken we gebruik van een normenkader Hulp bij het huishouden. Toepassing van het normenkader moet ertoe bijdragen dat het gemiddeld aantal uren voor hulp bij het huishouden afneemt. Bij het toepassen van het normenkader bij nieuwe aanvragen zien we dat er gemiddeld minder uren ingezet worden.

Tegelijkertijd zien we een toename van het aantal personen dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening, mede door de invoering van het abonnementstarief.

Startdatum: 23-07-2018

Kwaliteit

De maatregelen voor het vervoer zijn ingevoerd. Wij zijn gestart met de toepassing van het normenkader bij nieuwe aanvragen voor Hulp bij het huishouden en het herbeoordelen van de bestaande indicaties voor Hulp bij het huishouden. De coronamaatregelen beperken ons in het doen van huisbezoeken en heeft gevolgen voor de snelheid waarmee de herbeoordelingen kunnen worden uitgevoerd.

We stimuleren met verschillende voorzieningen/projecten ondersteuning van inwoners door het eigen netwerk

Het gebiedsteam ondersteunt en versterkt de 0-lijn (vrijwilligers, mantelzorgers en eenzaamheid).

We stimuleren en faciliteren nieuwe vormen van vrijwilligersprojecten binnen de dorpen, naar de behoefte van het dorp en in nauwe samenwerking met de inwoners. Hierbij hebben we aandacht voor de activering van inwoners.

In afstemming met zorgverzekeraars, professionele mantelzorgondersteuning of vervangende mantelzorg wordt er ingezet op het creëren van een vangnet voor die situaties waar het vrijwillige vangnet ontbreekt of ontlast moet worden.

We zetten in op de doorontwikkeling van de dorpssteunstructuur.

Kwaliteit

We hebben een aantal subsidies verstrekt om activiteiten te organiseren.

Wij stellen een uitvoeringsprogramma op voor de Visie preventie en welzijn

Wij hebben een Visie op preventie en welzijn opgesteld, omdat wij willen dat inwoners zo lang mogelijk gezond, veilig en zelfstandig kunnen zijn. Preventie kan hierin een belangrijke rol spelen. Naast een visie hebben we een uitvoeringsprogramma samengesteld. Dit programma moet bijdragen aan de discussie waar we qua preventie mee door willen gaan, wat we anders willen doen en met welke activiteiten we willen stoppen. Het aantoonbare effect van activiteiten speelt hierin een belangrijke rol.

Startdatum: 18-09-2019

Kwaliteit

In 2020 zijn voorbereidingen gedaan voor een Preventieagenda, die in 2021 wordt afgerond.

Wij willen dat minder mensen zich eenzaam voelen

Het gevoel van eenzaamheid onder de mensen (jong en oud) is niet volledig uit te bannen. De medewerkers van het Gebiedsteam hebben aandacht voor eenzaamheid en proberen hen te stimuleren om iets aan dat gevoel te doen. Zelf actie ondernemen of mee doen aan lokaal georganiseerde

activiteiten zijn dan de opties. Als daar begeleiding bij nodig is, dan kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Maatregelen

We zetten met diverse partijen in op het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid, zodat meer zicht ontstaat op oorzaken en effectieve preventieve maatregelen ontwikkeld kunnen worden

Innovatieve bestrijding van eenzaamheid wordt een speerpunt van ons beleid. We zetten in op het normaliseren van eenzaamheid en zingeving. Hierbij wordt binnen het gebiedsteam ingezet op het herkennen, het bespreekbaar maken en het achterhalen van de oorzaak van de eenzaamheid.

■ Kwaliteit

Het gebiedsteam voert de aanpak rondom eenzaamheid uit, in nauw overleg met de mienskip en de dorpssteunpunten. Er zijn enkele initiatieven van de dorpen ondersteund en er is contact geweest met de mantelzorgers over eenzaamheid. Daarnaast hebben de Wmo-consulenten een training gevolgd over zingevingsvragen.

Wij willen de '0-lijn' versterken door vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen

De lokale infrastructuur van vrijwilligers en vrijwilligerswerk is groot, maar divers. Indien vrijwilligers ondersteuning nodig hebben om hun werk te kunnen doen of om met nieuwe doelgroepen om te gaan, dan is ondersteuning mogelijk. We gaan stimuleren, dat mensen, die nu vaak op voorzieningen van de gemeente zijn aangewezen, weer zoveel mogelijk gaan meedoen aan de activiteiten in het dorp.

Maatregelen

We zetten in op vrijwilligersbemiddeling en ondersteuning van vrijwilligers, met een focus op het ondersteunen van besturen

Het Gebiedsteam en de samenwerkingspartners ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. Op dit moment kunnen vrijwilligers gebruikmaken van verschillende vormen van ondersteuning zoals bijvoorbeeld vrijwilligersverzekering, vrijwilligersbemiddeling. (Overbelaste) mantelzorgers kunnen lotgenoten treffen bij het mantelzorgcafé, maar ook gebruik maken van respijtzorg en huishoudelijk hulp (op indicatiebasis).

■ Kwaliteit

Wij bieden aan alle vrijwilligers binnen de gemeente Opsterland vrijwilligersondersteuning aan. Hieronder valt informatievoorziening, ondersteuning, opleiding en juridische ondersteuning. Wij blijven inzetten op de ondersteuning van (overbelaste) mantelzorgers.

In 2020 hebben we te maken gehad met beperkingen en uitdagingen door de Coronacrisis. Dit heeft ook een effect gehad op de mantelzorgers. Vanuit het gebiedsteam is een actie geweest om persoonlijk contact op te nemen met de mantelzorgers om te vragen of wij iets voor hun konden betekenen. Ten aanzien van de vrijwilligers was de belangrijkste uitdaging het aanhouden van de contacten met de vrijwilligers. Daarnaast zijn diverse activiteiten stil gevallen.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Jeugdhulp

Thema Jeugdhulp

Elk kind kan zich optimaal ontwikkelen.

Doelstellingen

We verbeteren de vroegsignalering van kwetsbare kinderen

Maatregelen

We ontwikkelen een integrale aanpak voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten

Door met verschillende partijen samen te werken, willen we schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten tegengaan.

Kwaliteit

Voor het tegengaan van schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaters hebben we op beleidsniveau en gebiedsteam een integrale aanpak ontwikkeld met alle betrokkenen.

We voeren diverse maatregelen uit die de samenwerking met huisartsen, scholen, jeugdgezondheidszorg en jeugdbescherming verbeteren

De functie van POH (praktijkondersteuner huisarts) Jeugd wordt verder doorontwikkeld. Samenwerking met scholen wordt geïntensiveerd door o.a. preventieteams op scholen in te richten bestaande uit Gebiedsteam, school, GGD en jongerenwerk.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de Verwijsindex risicjongeren Friesland.

Maandelijks overleg van vertegenwoordigers van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente stimuleert partijen om problemen in een vroeg stadium te signaleren, te delen en op te pakken. Er is op casusniveau overleg tussen het onderwijs, de voorschoolse voorzieningen en het Gebiedsteam.

Kwaliteit

De functie van praktijkondersteuner werd doorontwikkeld om meer grip te krijgen op de doorverwijzingen. De samenwerking met de VO-school werd geïntensiveerd, onder andere door inzet van het preventieteam dat in 2020 is opgericht.

We stimuleren intern en extern het gebruik van de verwijsindex, door o.a. het aanbieden van introductie cursussen aan professionals in de jeugdhulp en onderwijs.

We hebben de samenwerking van (passend) onderwijs, voorschoolse voorzieningen en de gemeente op beleids- en uitvoeringsniveau verbeterd.

We willen dat de bekendheid van het loket voor jeugdhulp is gestegen ten opzichte van 2018

Het is belangrijk dat de bekendheid van het loket jeugdhulp (gebiedsteam) wordt vergroot. Hierdoor kan er meer controle komen op de omvang van de aanvragen en toewijzingen.

Kwaliteit

Door inzet van de (sociale) media hebben we de bekendheid van het loket vergroot. Vanuit het cliënttevredenheidsonderzoek over 2019 is gebleken dat 74% bekend was met het jeugdloket.

Het cliënttevredenheidsonderzoek dat in 2020 is uitgevoerd, loopt door in 2021. De resultaten van dit onderzoek worden onder andere gebruikt voor het vergroten van de bekendheid van het loket jeugdhulp.

We zetten voorlichting op voor jongeren in het voortgezet onderwijs over risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs

Door voorlichting aan jongeren te verstrekken kan het risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs verminderen.

Kwaliteit

De voorlichting werd integraal opgenomen in het preventieplan en binnen de programma's die de algemene gezondheid van inwoners bevorderen, zoals Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en het tegengaan van middelengebruik.

De voorlichting voor jongeren in het voortgezet onderwijs over risicogedrag rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs heeft onvoldoende invulling kunnen krijgen vanwege de coronamaatregelen.

Wij willen een efficiëntere toegang tot zorg

Maatregelen

De inzet van de praktijkondersteuners voor huisartsen (Jeugd-POH'ers) wordt doorontwikkeld

Door goede samenwerking tussen gebiedsteams en huisartsen krijgen kinderen tijdig de juiste jeugdhulp, wordt niet onnodig doorverwezen of krijgen kinderen snel specialistische hulp als dat nodig is. De praktijkondersteuners bij de huisarts vervullen hierin een spilfunctie, blijkt uit een recent onderzoek van de NVO (de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen). De praktijkondersteuner jeugd (POH-Jeugd) is de positieve schakel door zijn ervaring, inzicht in jeugdproblematiek en samenwerking met de gebiedsteams.

Kwaliteit

We hebben de werkwijze van de praktijkondersteuners doorontwikkeld, zodat zij beter betrokken worden bij de verwijzingen van de huisartsen. Hierdoor ontstond er een betere verwijzing naar jeugdhulp en een effectiever gebruik van de jeugdhulp.

In de gemeentelijke organisatie borgen we de gemaakte afspraken ten aanzien van inkoop en contractmanagement

De procedures en afspraken rondom inkoop van zorg en ondersteuning voor jeugd zijn helder en bij iedereen in het Gebiedsteam bekend.

■ **Kwaliteit**

De bestaande inkoop en contractmanagement is geborgd in de gemeentelijke organisatie en wordt regelmatig beoordeeld en aangepast.

We gaan in de uitvoering onze werkprocessen aanpassen

Door onze werkprocessen aan te passen beogen we de volgende doelen:

- vergroten van de grip op de instroom van cliënten in jeugdzorg;
- vergroten van onze invloed op de zorgintensiteit en de duur van de zorg;
- verhogen van het kostenbewustzijn van de consultants van het gebiedsteam en die van de directe verwijzers zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen;
- toetsen van de ingezette zorg aan de financiële vergoeding;
- verbeteren eigen inzet hulpverlening binnen het gebiedsteam.

Deze aanpassingen moeten leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.

Startdatum: 18-09-2019

■ **Kwaliteit**

De aanpassing van het werkproces was een continue proces waarin het hele jaar aan gewerkt werd door beleid, kwaliteit en de juridische afdeling.

We maken gericht resultaatafspraken met zorgaanbieders over tarieven, intensiteiten en wat Jeugd-, Wmo en WLZ zorg is

De gemeente borgt dat er met regelmaat evaluatiegesprekken plaatsvinden met aanbieders over de wijze van inkoop via Sociaal Domein Fryslân (SDF) en vertaalt dat naar verbeterpunten.

Naar aanleiding van de stijgende kosten van jeugdzorg in Friesland is er een provinciebreed onderzoek naar deze stijging geweest. Op basis van de bevindingen van dit onderzoek is er door SDF een taskforce Jeugd in het leven geroepen. Deze taskforce heeft als doel de adviezen uit het onderzoek te implementeren. De opdracht is:

- maak nadere afspraken over kostenstijging;
- organiseer (alsnog) randvoorwaarden en verbeter de uitvoering;
- vergroot en ondersteun de sturing vanuit de toegang;
- realiseer (strategisch) contractmanagement;
- werk (alsnog) een gedeelde visie, ambitie en pragmatische doelen uit;
- versterk de samenwerking en borg de uitvoering van de adviezen;
- behoud de huidige contracten.

Wij verwachten dat de invoering van deze adviezen gaat leiden tot lagere kosten voor jeugdzorg.

Via Sociaal Domein Fryslân maken we afspraken over de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

We gebruiken de conclusies van lopende onderzoeken waar Opsterland in meedoet via SDF en de P10 naar het grootste zorggebruik om een grotere effectiviteit te realiseren.

We voeren het Fries Actieprogramma “Foar Fryske Bêrn” uit.

■ **Kwaliteit**

We hebben de adviezen van de taskforce jeugd verder geïmplementeerd, met als doel: vergroten van de grip op instroom, vergroten van de invloed op intensiteit en duur van de behandeltrajecten,

vergroten van kostenbewustzijn, toetsen van ingezette zorg aan de financiële vergoeding, verbeteren van de inzet van de eigen hulpverlening door het gebiedsteam.

We hebben door middel van werkgroepen van het projectteam inkoop jeugdhulp 2022 van het Sociaal Domein Friesland meegewerkt aan het tot stand komen van de aanbesteding jeugdhulp Friesland.

Door het maken van een maatwerkplan werden gerichte resultaatafspraken gemaakt met de zorgaanbieders.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Bij de inkoop en de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding van Jeugdhulp en delen van de Wmo werken we samen in de Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Dorpenbeleid en dorpsuizen

Thema Dorpenbeleid en dorpsuizen

Elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale en culturele activiteiten. Zo'n accommodatie speelt een belangrijke rol bij de sociale condities die het dorp vitaal en leefbaar houden. Zeker nu de overheid zich verder terugtrekt is het belangrijk dat mensen in een dorp elkaar weten te vinden om problemen op te lossen en doelen te bereiken (collectieve zelfredzaamheid).

De kracht van de dorpsuisbesturen is hun grote zelforganiserend vermogen. De inwoners en hun ideeën staan centraal. Dit past bij de ontwikkelingen in de samenleving. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en faciliterende rol en zorgt voor de juiste randvoorwaarden waardoor de dorpsuisbesturen in staat zijn een duurzame exploitatie te realiseren.

Doelstellingen

In elk dorp is een dorpsuisfunctie aanwezig

De leefbaarheid en ruimte om elkaar te ontmoeten in de dorpen vinden wij belangrijk. Met de dorpsuizen en multifunctionele centra leveren wij hieraan een bijdrage.

Maatregelen

Wij ondersteunen het in stand houden van dorpsuizen/mfa's

Er wordt een nieuwe kadernotitie dorpsuizen opgesteld en ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Er komt ook een uitvoeringsnotitie. Hierbij is er een verbinding gemaakt met het maatschappelijk vastgoedbeleid,

■ Kwaliteit

In dialoog met de besturen van de dorpsuizen zijn we gestart met het vormgeven van de kadernota. Hiervoor zijn in de zomer interviews met ieder dorpsuisbestuur afgenomen en heeft er in september een themabijeenkomst in het dorpshuis in Terwispel plaatsgevonden. Hierbij waren nagenoeg alle dorpsuisbesturen aanwezig. In oktober hebben alle besturen de eerste concept kadernota ontvangen en hebben daarop gereageerd. Uiteindelijk leidt dit tot een tweede concept waar weer op kan worden gereageerd en daarna een definitieve versie dat in 2021 kan worden voorgelegd aan de raad.

Wij ondersteunen en faciliteren initiatieven vanuit de dorpen

Als bij een initiatief vanuit een van de dorpen hulp wordt gevraagd van de gemeente, dan gaan wij graag met de initiatiefnemers in gesprek. In dat gesprek bespreken we hoe de gemeente kan faciliteren of ondersteunen. Dit geldt ook voor plannen van inwoners om een taak van de gemeente over te nemen (right to challenge).

Maatregelen

We maken afspraken met plaatselijke belangen over uitvoering van de dorpsvisies

Een dorpsvisie dient onder meer gebaseerd te zijn op zo actueel mogelijk objectieve gegevens. Dat zijn onder meer de dorpspiegels.

■ **Kwaliteit**

De dorpspiegels worden in 2022 geactualiseerd. In 2021 wordt een start gemaakt met de gesprekken met de verschillende plaatselijk belangen en mogelijk ook besturen van dorpshuizen over hoe uitvoering gegeven kan worden aan het opstellen van de dorpsvisies en de uitvoering daarvan.

We zetten een dorpsregisseur in

De dorpsregisseur fungeert als spin in het web tussen de verschillende partijen en de gemeente. De inwoners, plaatselijk belangen en dorpssteunpunten kunnen bij deze dorpsregisseur terecht voor contact met de gemeente en de coördinatie van processen. In december is er een dorpsregisseur gevonden.

■ **Kwaliteit**

In 2020 zijn alle voorbereidende activiteiten en de werving- en selectieprocedure gestart voor dorpencoördinator waaruit in december een geschikte kandidaat naar voren is gekomen. Het gaat hier om een pilotperiode voor 2 jaar, waarbij we aan het eind beoordelen of de gewenste effecten zijn bereikt. Dat de dorpencoördinator niet in 2020 is gestart heeft te maken met personele wisseling en de voorbereidingen die daardoor later konden worden gestart.

Wij werken samen met de dorpen en plaatselijke belangen

Wij zien de leefbaarheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven, woon- en energiecoöperaties, overige maatschappelijke organisaties en de gemeente. Deze samenwerking willen we versterken door de volgende uitgangspunten te hanteren:

- De basis, dat zijn de inwoners zelf. De eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving staan daarom centraal. Waar nodig ondersteunen wij mensen om mee te doen. Daarbij bieden wij maatwerk.
- We verlangen van mensen en stimuleren dat ze hun talenten en capaciteiten benutten. Iedereen kan (betaald of onbetaald) iets bijdragen aan de samenleving. Mensen hebben soms beperkingen, maar altijd talenten en mogelijkheden.
- We hebben in Opsterland een goed ontwikkelde basisinfrastructuur van vrijwilligersorganisaties in de dorpen. We benutten zoveel mogelijk de kracht van deze structuur. We ondersteunen en faciliteren deze organisaties optimaal, zodat zij activiteiten kunnen ontwikkelen of beschikbaar kunnen stellen. Daarbij kan in verschillende samenstellingen (projectgroepen) of netwerken worden gewerkt.

- De werkwijze en het contact organiseren we dichtbij mensen. Hierbij kijken we welke werkwijze het beste past bij de opgaven. Ook hiervoor geldt maatwerk.

We bespreken daarnaast met plaatselijk belangen hoe zij vinden dat de samenwerking versterkt kan worden.

■ Kwaliteit

Met alle plaatselijk belangen wordt zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg gevoerd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	579	594	602	*	761	776	792	*
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	1%	*	1%	1%	1%	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	5%	5%	5%	*	7%	7%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	3%	2%	2%	*	2%	2%	2%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	67%	68%	70%	*	67%	68%	69%	69%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	333	310	287	378,5 [^]	419	401	382	459,7 [^]
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	343	246	193	173	271	305	207	202
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	10,6%	10,6%	11,0%	10,2%	11,4%	11,8%	12,3%	11,9%
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,7%	1,8%	1,7%	1,9%	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4%	0,2%	0,2%	*	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	560	570	600	610	620	640	680	700

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

[^] De stijging van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt door het beroep dat is gedaan op de (tijdelijke) TOZO regeling. Zonder deze regeling zien we geen significante wijziging in dit aantal bij de gemeente Opsterland

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	41.797	35.998	36.615	40.126	3.511
Baten	10.600	9.360	9.311	12.254	2.943
Saldo voor bestemming	-31.196	-26.638	-27.304	-27.872	-568
Mutaties reserves					
Lasten	130	30	30	30	-
Baten	91	-	74	37	-36
Saldo na bestemming	-31.235	-26.668	-27.261	-27.864	-604

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.894	-1.717	177
6.2 Wijkteams	-508	-567	-59
6.3 Inkomensregelingen	-2.424	-1.229	1.195
6.4 Begeleide participatie	-4.055	-3.933	122
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.525	-1.402	123
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-800	-925	-125
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-5.700	-6.490	-790
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.287	-10.071	-1.784
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-539	-281	258
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.572	-1.257	315
Saldo voor bestemming	-27.304	-27.872	-568
Stortingen reserves			
Verbouw dorpshuizen	-30	-30	-
Totaal stortingen reserves	-30	-30	-
Onttrekkingen reserves			
Reserve zwembad Bakkeveen	74	37	-36
Totaal onttrekkingen reserves	74	37	-36
Saldo na bestemming	-27.261	-27.864	-604

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 604.000 nadeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Coronakosten nadeel € 686.000 (diverse taakvelden)

In dit programma is aan coronakosten € 686.000 verantwoord. Deze kan als volgt worden gespecificeerd:

- Vergoedingen zonder prestaties € 408.000 (gedekt uit normale financiering)
- Coronaverliezen SW bedrijven € 251.000 (gedekt uit coronasteunpakket)
- Overige kosten (OZB compensatie, Kinderopvang) € 27.000 (gedekt uit coronasteunpakket)

Voor een nadere toelichting hierop kan verwezen worden naar de paragraaf Corona.

Kosten samenkracht, burgerparticipatie en wijkteams, per saldo voordeel € 109.000 (lagere uitgaven € 145.000, lagere onttrekking uit reserve € 36.000). Betreft taakveld 6.1 en 6.2

Er was in 2020 binnen dit taakveld sprake van een voordeel op het onderdeel inburgering (€ 54.000). Bij de resultaatbestemming 2020 zal worden voorgesteld dit voordeel van € 54.000 in 2021 weer beschikbaar te stellen. Daarnaast was er een voordeel van € 43.000 op het incidentele budget voor de lokale duurzaamheidsagenda. Ook was er een voordeel van € 20.000 op het welzijnswerk. Vanwege corona zijn er in 2020 minder werkzaamheden op het gebied van welzijn door de gebiedsteams uitgevoerd. In 2021 verwachten we een intensivering van de uitvoering van deze werkzaamheden. Daarom wordt voorgesteld om bij de resultaatbestemming 2020 dit voordeel in 2021 weer beschikbaar te stellen.

Inkomensregelingen, voordeel € 1.195.000 (taakveld 6.3)

Net als in 2019 was ook bij de begroting 2020 het uitgangspunt dat het aantal uitkeringsgerechtigden in Opsterland hoger is dan waar het objectief verdeelmodel van het rijk vanuit gaat. Dat betekent ook dat de uitgaven hoger zijn dan de vergoeding van het rijk die we hiervoor ontvangen. Bij de begroting 2020 is rekening gehouden met een tekort van € 468.000 voor de Inkomensregelingen. Op basis van de werkelijke cijfers blijkt echter dat de uitkeringslasten in 2020 € 621.000 lager waren dan geraamd, terwijl de rijksuitkering € 439.000 hoger was. Per saldo een voordeel van € 1.060.000 op inkomensregelingen.

Daarnaast was er een nadeel van € 40.000 omdat er meer dan geraamd is uitgegeven aan de BBZ. Ook is er in 2020 € 173.000 minder aan bijzondere bijstand verleend dan geraamd.

In 2020 is in het kader van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) een bedrag van € 6.615.000 als voorschot van het rijk ontvangen. Deze regeling wordt uitgevoerd door het Bureau Zelfstandigen Fryslân via de gemeente Leeuwarden. Vandaar dat dit bedrag ook weer als voorschot is doorbetaald aan de gemeente Leeuwarden. In dit programma budgettair neutraal.

Begeleide participatie voordeel € 373.000 (taakveld 6.4)

De jaarlijkse bijdrage aan Caparis was € 123.000 lager dan geraamd. Daarnaast was er een bate van € 197.000 vanwege een uitkering van het rijk bij de meicirculaire 2020. Samen een voordeel van € 320.000. Hierbij kan worden opgemerkt dat op dit taakveld ook nog aan coronakosten € 251.000 is verantwoord (zie toelichting hierboven). Dit betreft een uitkering aan Caparis in verband met coronaverliezen. Daarnaast was er in 2020 een incidenteel budget beschikbaar van € 144.000 voor uitbreiden tegenprestatie. De werkelijke besteding was € 52.000 lager.

Arbeidsparticipatie, voordeel € 123.000 (taakveld 6.5)

De kosten voor arbeidsparticipatie waren € 123.000 lager dan geraamd. Dit voordeel is deels tot stand gekomen door een afrekening van de ESF subsidies over de periode 2016-2019. Deze incidentele bate van € 76.000 was niet geraamd. Daarnaast is er als gevolg van corona minder besteed dan begroot aan de inkoop van externe re-integratie instrumenten. In 2021 wordt een extra instroom van werkzoekenden verwacht en daarmee wordt ook een hogere inzet van externe re-integratie instrumenten verwacht.

WMO nadeel € 565.000 (taakveld 6.6, 6.71 en 6.81)

Naast de coronakosten zijn de kosten voor de WMO (maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg) overschreden met € 565.000. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de bezuinigingen 2020 niet gerealiseerd konden worden. Van de totale geplande bezuiniging van € 750.000 is € 325.000 gerealiseerd en voor € 425.000 dus niet. Voor een verdere toelichting kan verwezen worden naar het verslag bezuinigingen 2020.

Jeugd nadeel € 1.153.000 (taakveld 6.72 en 6.82)

Naast de coronakosten zijn de kosten voor jeugd (maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg) overschreden met € 1.153.000. De hogere kosten in 2020 zijn grotendeels te verklaren doordat een groot deel van de bezuinigingen 2020 niet gerealiseerd konden worden. Van de totale geplande bezuiniging van € 1.025.000 is € 952.000 niet gerealiseerd. Voor een verdere toelichting kan verwezen worden naar het verslag bezuinigingen 2020. Overigens is over 2020 voor maatwerkdienstverlening € 261.000 extra compensatie van het rijk ontvangen omdat er een succesvol beroep is gedaan op de compensatieregeling voogdij/18+. (verantwoord in programma 0).

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Doelstelling

Opsterland behoudt en beheert haar hoogwaardig leefmilieu in samenwerking met inwoners en bedrijven.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Duurzaamheid en beperking van gebruik van energie en grondstoffen zijn essentiële opdrachten voor de gemeenschap. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door te streven naar vermindering van CO₂-uitstoot, het zijn van een 'Fairtrade Gemeente' en het op waarde schatten van gezichtsbepalende of cultuurhistorische elementen.

Fysieke en mentale gezondheid zijn het fundament van persoonlijk welbevinden en van de kwaliteit van onze samenleving. Een goede gezondheid is voor de gemeente een middel om haar doelen te bereiken. Denk hierbij aan: regie op het eigen leven, kwaliteit van leven, meedoen in de maatschappij en het gebruik maken van sociale netwerken. De gemeente wil haar inwoners bewegen tot gezond gedrag door de gezonde keuzes de gemakkelijkste keuze te maken.

Kaderstellende documenten

Notitie klimaatneutraal Opsterland (2009)

Milieubeleidsplan 2005-2015 (2005)

Tussenbalans Milieubeleidsplan 2005-2015 (2011)

Milieuprogramma 2011-2015 (2011)

Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)

Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2015-2019 (GRP)

Handhavingsbeleidsplan 2014-2018

Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022

Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Opsterland 2016-2019

Omgevingsvisie 2015-2030

Thema Milieu

Thema Milieu

Er is een duurzaam leefmilieu.

Doelstellingen

Het rioolstelsel is klimaat- en toekomstbestendig

Maatregelen

Uitvoeren van het gemeentelijk rioleringsplan

Wanneer riolering aan het einde komt van de theoretische levensduur, dan wordt deze tijdig geïnspecteerd. Voor geconstateerde problemen zijn dan maatregelen nodig. Door klimaatverandering ontstaan er mogelijk capaciteitsproblemen. Klimaat-adaptieve aanpassingen in het openbaar gebied dragen bij aan verbeterde opvang en retentie van water, waardoor er minder piekbelasting is van het rioolstelsel.

■ Kwaliteit

In Gorredijk is twintig kilometer aan vrijvervalriool geïnspecteerd. De resultaten van deze inspectie zijn verwerkt en de voorbereidingen voor de nodige herstelwerkzaamheden zijn

grotendeels uitgevoerd. Er is in 2020 geen gemengd riool vervangen door klimaatbestendig riool, deze werkzaamheden worden gecombineerd met de uitvoering in 2021. Per dorp zijn de plannen voor de aanpak gevolgen klimaatsverandering opgesteld en de werkzaamheden die hieruit voortvloeien zijn in voorbereiding.

Wij willen de kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst

Maatregelen

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

De gemeente krijgt €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, conform vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Startdatum: 24-07-2018

■ Kwaliteit

Het doel is om in alle dorpen actieve himmelploegen te faciliteren. Inmiddels is ook in Hemrik een himmelploeg actief; dit is de 8e in de gemeente. Vanwege corona is himmelwike voor de basisscholen niet doorgedaan in 2020.

We streven naar het behoud van de duisternis 's nachts voor de natuur en de dieren

Het voorkomen van lichthinder is één van de punten die is genoemd in ons milieubeleidsplan (2005-2015). In onze evaluatie van het milieubeleidsplan is aangegeven dat we de uitgangspunten hiervan behouden totdat er een nieuw milieuprogramma is vastgesteld. Duisternis wordt nog steeds gezien als een belangrijke pijler onder een gezonde Flora en Fauna. Een gezonde flora en fauna is nog steeds een belangrijke kwaliteit van de gemeente Opsterland.

Maatregelen

Uiterlijk in 2021 wijzen wij zones in het buitengebied aan om de duisternis te vergroten

In 2021 gaan we onderzoeken welke gebieden in aanmerking komen om als duisternisgebied aangewezen te worden. In deze gebieden zullen beperkingen gaan gelden voor lichtgebruik.

Startdatum: 24-07-2018

■ Kwaliteit

Dit onderwerp wordt meegenomen in de omgevingsvisie en is daarom nog niet opgepakt.

Verbonden partijen

- Het inzamelen en verwerken van afval is uitbesteed aan de NV Fryslân Miljeu (inzameling) en de NV Afvalsturing Fryslân (verwerking) – OMRIN.
- Voor onder andere advies over vergunningen en toezicht op de 'zwaardere' bedrijven wordt samengewerkt met de FUMO.

Het beheren en onderhouden van de openbare verlichting en de inkoop van (groene) energie wordt in samenwerking met andere Friese gemeenten en de Provincie opgepakt en gecoördineerd vanuit de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân UA. Formeel is dit geen verbonden partij.

Thema Gezonde samenleving

Thema Gezonde samenleving

Inwoners zijn zo lang mogelijk zelfredzaam, wonen waar het kan zelfstandig en kunnen meedoen in de maatschappij.

Doelstellingen

De ervaren gezondheid van onze inwoners blijft minimaal gelijk ten opzichte van 2016

De ervaren gezondheid in gemeente Opsterland is relatief hoog. Om ervoor te zorgen dat deze ervaren gezondheid minimaal gelijk blijft ten opzichte van 2016, voeren we verschillende programma's uit:

- Met behulp van het landelijk programma GIDS zetten we in op het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Gorredijk. Dit doen we onder andere in het kader van de pilot 'Vitale Regio'.
- We investeren in preventieve programma's voor gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen. Dit doen we onder andere doordat we sinds 1 juni 2018 zijn aangesloten bij het landelijke netwerk van Jongeren Op Gezond Gewicht- gemeenten voor een periode van drie jaar.
- We sluiten ons aan bij de maatschappelijke ontwikkeling van Rookvrije Generatie en stellen een actieplan op om alle schoolpleinen, sportverenigingen en speeltuinen en/of andere plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij te maken.
- We voeren het Preventie- en Handavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022 uit.
- We zetten buurtsportcoaches in.

Maatregelen

We dringen gericht de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug

Voor het dorp Gorredijk ontvangt gemeente Opsterland jaarlijks een bijdrage vanuit het landelijke programma Gezond in de Stad (GIDS-gelden). Deze decentrale uitkering wordt ingezet om in Gorredijk initiatieven en programma's te ontwikkelen die tot doel hebben de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug te dringen. We kiezen voor een compacte aanpak, waarbij we focussen op het terugdringen van inactiviteit en overgewicht.

Startdatum: 24-07-2018

■ Kwaliteit

In Gorredijk vinden activiteiten in het kader van Sûn Opsterlan (Jongeren Op Gezond Gewicht) plaats. Hier wordt samengewerkt met onder andere kinderopvang, onderwijs en sportverenigingen om een gezonde omgeving voor kinderen te realiseren.

Verder werken we in Gorredijk aan het project Vitale Regio, een samenwerking tussen de GGD, De Friesland Zorgverzekeraar en Friese gemeenten. De methodiek Mobility Mentoring wordt geïmplementeerd, waarbij een relatie tussen financiële problematiek en gezondheid wordt gemaakt.

Wij dringen verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar terug, door uitvoering van maatregelen uit het Preventie- en handavingsplan Drank en Horecawet 2019-2022

In juli 2019 is het Preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022 vastgesteld door de gemeenteraad. De komende periode voeren we de activiteiten uit het uitvoeringsplan uit. Hierin nemen we de resultaten van het nalevingsonderzoek 2019 mee.

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

In juli 2019 is het preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022 vastgesteld. We voeren de activiteiten uit het uitvoeringsplan integraal uit. Vanwege de corona maatregelen hebben minder activiteiten op scholen en bij sportverenigingen plaats kunnen vinden in het kader van alcoholgebruik.

Wij ontwikkelen een actieplan om schoolpleinen, sportverenigingen, speeltuinen en andere openbare plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij te maken en voeren deze uit

We sluiten ons aan bij de maatschappelijke ontwikkeling van de Rookvrije Generatie. We onderzoeken wat er op dit moment allemaal al gebeurt in Opsterland aan initiatieven op het gebied van de Rookvrije Generatie. Dit vormt de basis voor het op te stellen actieplan om schoolpleinen, sportverenigingen, speeltuinen en andere openbare plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij te maken.

Startdatum: 24-07-2018

Kwaliteit

Het actieplan rookvrije generatie wordt geïntegreerd met het uitvoeringsplan preventie. Door middel van het lokaal sportakkoord is meer bekendheid gegeven aan de rookvrije generatie binnen sportverenigingen.

Wij voeren preventieve programma's uit die de algemene gezondheid van inwoners bevorderen, zoals Jongeren op gewicht en het tegengaan van middelengebruik

Wij voeren het 'Plan van Aanpak JOGG Opsterland september 2018 - september 2021' uit. Voor het tegengaan van middelengebruik voeren we daarnaast het 'Preventie- en Handavingsplan Drank- en Horecawet 2019 - 2022' uit. Verder ondersteunen we projecten die tot doel hebben gezondheidsachterstanden te verminderen. Dit doen we onder andere door de pilot Mobility Mentoring te implementeren. Hierin wordt een koppeling tussen gezondheidsbeleid en armoedebeleid gemaakt.

Kwaliteit

Binnen het programma Sûn Opsterlân (JOGG) zetten we in op bewustwording van gezonde voeding in de omgeving van het kind. Daarnaast stimuleren we 'Gezonde Sportkantines' door middel van Team-Fit en de JOGG-regisseur. We voeren het uitvoeringsplan van het 'preventie- en handavingsplan drank- en horecawet' in een integrale werkgroep uit. We werken binnen de Vitale Regio Fryslân aan de implementatie van Mobility Mentoring. We werken op provinciaal en op lokaal niveau aan het programma 'Kansrijke Start'. Binnen de corona maatregelen is het afgelopen jaar creatief bekeken wat voor activiteiten er plaats konden vinden.

Wij willen via sport en beweging de gezondheid van onze inwoners bevorderen

We zetten buurtsportcoaches in. Daarnaast investeren we in preventieve programma's voor sport en bewegen en gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen op het gebied van: bewegen, voeding, alcohol en roken in relatie tot sport.

Maatregelen

Wij zetten buurtsportcoaches in om preventieve programma's voor sport, bewegen en gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen te ontwikkelen en uit te voeren

We doen mee aan de Brede Impuls Combinatiefunctionaris van de ministeries van VWS en OCW in samenwerking met lokale partners. We bepalen samen met Sport Fryslân en andere betrokken partijen de inzet van de buurtsportcoaches voor het komende jaar en voeren het uitvoeringsplan Sport in Opsterland uit. Hierin is zowel aandacht voor kinderen en jongeren binnen het primair en voortgezet onderwijs als voor de koppeling met het sociaal domein waarin we 'sport als middel' zien.

■ **Kwaliteit**

Het uitvoeringsplan Sport in Opsterland is zo goed mogelijk uitgevoerd. Daar waar de buurtsportcoaches door de corona maatregelen minder activiteiten konden organiseren, zijn creatieve oplossingen bedacht voor activiteiten die wel door konden gaan binnen de maatregelen.

Wij zetten ons in in voor een beter en groter sportaanbod voor mensen met een handicap, door aansluiting bij het programma Uniek Sporten

Wij sluiten ons aan bij het programma Uniek Sporten.

■ **Kwaliteit**

We zijn via Sport Fryslân aangesloten gebleven bij het programma Uniek Sporten. We hebben ons vanuit het ambassadeurschap gehandicaptensport ingezet voor de gehandicaptensport in Friesland.

Verbonden partijen

Op het gebied van publieke gezondheidszorg werken we samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, waar de GGD Fryslân deel van uitmaakt.

Thema Duurzaamheid

Doelstellingen

De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid

Wij geven het goede voorbeeld door het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen (incl. schoolgebouwen), apparatuur, ons eigen wagenpark en dienstreizen. Daar waar mogelijk kiezen wij voor duurzame oplossingen, zoals intelligente LED-verlichting, beton in plaats van asfalt. We streven naar 100% duurzame inkoop. We steunen initiatieven om te komen tot een circulaire economie.

Maatregelen

We vergroenen ons gemeentelijk wagenpark en gereedschap

Een aantal wagens in ons wagenpark en een deel van ons gereedschap is aan vervanging toe. Hierbij kijken we welke duurzame alternatieven beschikbaar zijn en kiezen hiervoor indien het financieel inpasbaar is.

■ **Kwaliteit**

We hebben drie voertuigen voor de buitendienst vervangen door aardgas aangedreven voertuigen. Aardgasvoertuigen hebben beduidend minder uitstoot dan de diesel aangedreven voertuigen.

Naast deze voertuigen zijn er ook meerdere machines vervangen. Zo zijn er 2 kettingzagen, 3 bosmaaiers en 2 bladblazers vervangen door op accu-aangedreven apparaten die tijdens het werken geen uitstoot en lawaai veroorzaken.

Wij kopen 100% duurzaam in

Samen met Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben we een aantal jaren geleden in het beleid vastgelegd dat we 100% duurzaam inkopen. In de praktijk blijkt het lastig om hier volledig aan te voldoen. Door intern meer aandacht te geven aan duurzaam inkopen komen we steeds dichterbij ons beleid om ook daadwerkelijk 100% duurzaam in te kopen.

Startdatum: 24-07-2018

■ **Kwaliteit**

In het inkoopformulier is een duurzaamheidsparagraaf opgenomen. Er zijn inmiddels vernieuwende inkooptrajecten uitgevoerd met daarin duurzaamheid als belangrijke eis.

Wij verduurzamen onze gemeentelijke gebouwen en maken dit zichtbaar

Onze bedrijfsgebouwen voldoen al aan de huidige wettelijke duurzaamheidseisen. Om verder te verduurzamen gaan we meer zonnepanelen plaatsen.

■ **Kwaliteit**

Er zijn voorbereidingen voor de plaatsing van zonnepanelen op MFC De Wier en extra zonnepanelen op ons bedrijfsgebouw in Gorredijk gestart. Deze panelen worden in 2021 geplaatst. Ook hebben we de mogelijkheden onderzocht om zonnepanelen te plaatsen op en/of bij het gemeentehuis in Beetsterzwaag. Deze zijn beperkt. Door de corona pandemie zijn er veel minder dienstreizen. Hierdoor is het plaatsen van laadpalen bij het gemeentehuis minder urgent. Wij liften nu mee met een provinciale aanbesteding. Plaatsing van laadpalen is voorzien in 2021.

Eind 2021 is er voor alle dorpen en wijken een warmtetransitie- en energieplan en daarover voeren wij de regie en stimuleren en faciliteren de inbreng uit de mienskip

Op basis van de informatie die door het rijk en provincie beschikbaar wordt gesteld, gaan we -bij voorkeur in regionaal verband en samen met de Mienskip - een plan van aanpak ontwikkelen en uitvoeren. Hiervoor moet externe ondersteuning worden ingehuurd.

Maatregelen

Wij bieden energie-scans aan voor mienskips-gebouwen

Ongeacht de eigendomssituatie bieden wij alle besturen van dorpshuizen, scholen, etc. aan om op onze kosten een energiescan uit te laten voeren. Daarbij wordt ook geadviseerd over de meest renderende duurzaamheidsmaatregelen. Bij gebouwen in gemeentelijk eigendom gaan wij periodiek controleren of de warmte- en koudesystemen optimaal zijn afgesteld.

■ **Kwaliteit**

Door de corona-pandemie waren de dorpshuizen/MFA's voor een groot deel van het jaar gesloten. Wij hebben hen om die reden niet actief benaderd. Wel zijn in combinatie met regulier onderhoud bij een aantal dorpshuizen energiebesparende maatregelen getroffen. De scholen hebben wij gewezen op de mogelijkheid om via de schooldak revolutie zonnepanelen op het dak te laten plaatsen.

Wij onderzoeken een 'revolving fund' voor de mienskips-gebouwen

Met de besturen van scholen, sportclubs, dorpshuizen en MFA's bespreken wij de financieringsmogelijkheden voor investeringen in duurzaamheidsmaatregelen. Waar onvoldoende toegang is tot goedkope leningen gaan wij de toegevoegde waarde van een revolving fund onderzoeken.

■ **Kwaliteit**

Landelijk en provinciaal zijn er voor scholen, sportclubs, dorpshuizen en MFA's ondersteuningsmogelijkheden georganiseerd. Deze zijn onder de aandacht gebracht. We hebben geconstateerd dat een revolving fund vanuit de gemeente geen toegevoegde waarde biedt. Aanvullend is geen actie nodig.

Wij zetten in op 100.000 MWh duurzaam opgewekte energie in 2022

We faciliteren initiatieven die bijdragen aan de doelstelling en gaan als gemeente op eigen en beschikbare gronden energie opwekken (eigen energiebedrijf of coöperatie).

Maatregelen

We richten een eigen energiebedrijf op

Er is een voorstel voor een energiebedrijf uitgewerkt. Dit voorstel gaan wij bestuurlijk en met de energiecoöperaties bespreken. Op basis van de uitkomsten gaan wij het energiebedrijf oprichten en uitbouwen. Inzet is energieopwekking en het ondersteunen van lokale energiecoöperaties.

■ **Kwaliteit**

In 2020 is een concept voorstel over het oprichten van een energiebedrijf uitgewerkt. In 2021 wordt dit voorstel, samen met een concreet project, ter besluitvorming voorgelegd. Door de corona-pandemie is dit voorstel nog niet met de lokale energiecoöperaties besproken.

Wij faciliteren initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen

We gaan actief met initiatiefnemers (ondernemers, energiecoöperaties en/of groepen van inwoners) in gesprek over kansen en belemmeringen. Waar nodig faciliteren wij initiatieven, bijvoorbeeld door informatie, advies, toegang tot financiën, bemiddeling en/of het doorverwijzen naar netwerkpartijen. We zorgen voor heldere kaders en nemen waar mogelijk belemmeringen weg.

■ **Kwaliteit**

In het voorjaar van 2020 is het Zonneplan Opsterland door de raad vastgesteld. Hierin is ons beleid vastgelegd. Wij hebben bij een viertal projecten ondersteuning geboden. Daarnaast hebben

we minimaal twee keer per jaar overleg gevoerd met Liander over de aansluitmogelijkheden van initiatieven op zijn netwerk

Wij zetten in op een energiebesparing van 50.000 MWh in 2022

Bewustwording rondom energiegedrag stimuleren, campagne onder ondernemers, uitwerken van een energieloket, stimuleren van energiebesparing in Mienskip gebouwen en een communicatiecampagne.

Maatregelen

We hebben een actieve inbreng in de regionale energiestrategie

Om ervoor te zorgen dat de Regionale Energiestrategie (RES) zoveel mogelijk aansluit bij onze ambities, hebben wij een actieve inbreng in de provinciale werkgroep. Wij stemmen af in OWO- en regionaal verband.

■ Kwaliteit

Opsterland heeft zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau actief deelgenomen aan provinciaal overleg, waarbij we onze inbreng afstemmen in OWO verband, o.a. via de bestuurstafel duurzaamheid en ambtelijke overleggen. Mee op basis van onze inbreng is de concept-RES in het voorjaar van 2020 door alle raden en staten in Fryslân vastgesteld. Daarna is gestart met het opstellen van de RES 1.0. Deze moet in 2021 door raden en staten worden vastgesteld.

We monitoren het energiegedrag van onze inwoners

Het is belangrijk dat inwoners energiebewuster worden, hun energiegedrag aanpassen en maatregelen nemen om energie te besparen. Met activiteiten als het opstellen van warmtetransitieplannen, het verder uitwerken van het energieloket (met o.a. energiecoaches) en een communicatiecampagne willen wij inwoners daartoe stimuleren. Door monitoring kunnen wij de invloed meten en evalueren en zo nodig onze aanpak bijstellen.

■ Kwaliteit

Met behulp van de gegevens uit de klimaatmonitor en van Liander monitoren wij het energieverbruik per dorp. Daarnaast hebben we een online enquête over duurzaamheid uitgezet waarvan de uitkomsten een indicatie vormen het duurzaamheidsbewustzijn van onze inwoners. In 2020 heeft de eerste meting plaatsgevonden.

We organiseren een aanjaagcampagne voor ondernemers

Om ondernemers te enthousiasmeren om duurzaamheidsmaatregelen te nemen, organiseren we -samen met vooruitstrevende ondernemers- een aanjaagcampagne voor ondernemers. Dit betreft ook de agrarische sector. Het economische rendement (kosten, imago, toekomstbestendigheid) zetten we daarbij centraal.

■ Kwaliteit

Alle grootverbruikers in het MKB, de agrarische sector en de zorg, zijn actief benaderd met het aanbod dat zij tegen gereduceerd tarief een scan naar het energieverbruik uit kunnen laten

voeren. Hiervan is nagenoeg geen gebruik gemaakt. Door de corona pandemie hebben wij nog geen afspraken met grootverbruikers kunnen maken over het energieverbruik.

We voeren een communicatiecampagne uit

De energietransitie vraagt (maximale) betrokkenheid van inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, de raad en de collega's in onze gemeente. We gaan daarom via verschillende communicatie-uitingen zoveel mogelijk mensen inspireren en enthousiasmeren. Met gesprekken en (dorpen)netwerkbijeenkomsten houden wij de vinger aan de pols, halen we op wat er leeft en stemmen daar de communicatie op af.

■ **Kwaliteit**

Wij hebben voor de energietransitie de webpagina <https://www.opsterland.nl/Projecten/Energietransitie> gelanceerd.

Er is in Bakkeveen een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor de lokale energiecoöperaties en werkgroepen. Vrijwel alle kleinere dorpen waren hier vertegenwoordigd. Helaas konden wij door de corona-crisis geen vervolg geven aan deze succesvolle bijeenkomsten.

Wij hebben meer dan 12 keer actief gepubliceerd in de SA. Ook via de social media zijn regelmatig berichten geplaatst.

Daarnaast hebben wij in het begin van het jaar bij bijeenkomsten in dorpen informatie verstrekt.

Wij bouwen het energieloket met energie-ambassadeurs (duurzaamheidsloket) verder uit

Het is belangrijk dat informatie en advies over energiebesparing laagdrempelig toegankelijk is. We gaan daarvoor het energieloket verder uitbouwen, met name door energiecoaches op te leiden. Het energieloket bestaat dan uit een netwerk van lokale energiecoaches, energie-adviseurs, het digitale (telefonische) duurzaamheidsloket en ondersteunende professionals. We gebruiken daarbij de ervaringen uit de pilot-dorpen.

■ **Kwaliteit**

De opleidingen zijn vertraagd door de Corona-pandemie. Er zijn in totaal 12 (in plaats van 25) energiecoaches opgeleid uit 5 verschillende dorpen. Zij hebben een training gehad en deelgenomen aan diverse netwerkbijeenkomsten. Daarnaast hebben we een overzicht gemaakt van beschikbare energieadviseurs in de regio en deze bekend gemaakt bij de energiecoaches en -coöperaties.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	158	152	148	*	178	171	161	*
Hernieuwbare elektriciteit (1)	%	5,2%	8,6%	*	*	16,3%	17,6%	*	*

Bij een verdieping van de cijfers blijkt dat met name gemeenten met veel windmolens en / of biomassacentrales hoog scoren. Dit verklaart de relatief lage realisatie van Opsterland

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	7.715	6.964	7.413	7.572	160
Baten	6.559	6.415	6.415	6.792	377
Saldo voor bestemming	-1.156	-549	-998	-781	217
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	42	-	262	262	-
Saldo na bestemming	-1.114	-549	-736	-518	217

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.265	-1.293	-29
7.2 Riolering	810	809	-1
7.3 Afval	719	603	-116
7.4 Milieubeheer	-1.108	-760	348
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-154	-139	15
Saldo voor bestemming	-998	-781	217
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR vrije deel tbv Gidsgelden	25	25	-
Onttrekking AR vrije deel tbv WEN	238	238	-
Totaal onttrekkingen reserves	262	262	-
Saldo na bestemming	-736	-518	217

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 217.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Volksgezondheid, nadelig € 25.000 (taakveld 7.1)

De aanvullende pakketten van de Veiligheidsregio Friesland (GGD) geven een nadelig saldo van € 37.000. Door enerzijds niet geraamde indexatie en anderzijds voor het nieuwe pakket van de Wet GGZ. Binnen de algemene uitkering zijn voor de Wet GGZ middelen ontvangen, maar niet begroot op dit taakveld. De kosten voor de standaard pakketten van de VRF sluiten exact aan op het begrote bedrag.

De kosten voor bestrijding van de eikenprocessierups waren €25.000. Deze kosten waren niet geraamd.

Als gevolg van corona zijn minder activiteiten in het kader van GIDS uitgevoerd. Dit geeft een voordeel van € 34.000. In 2021 vindt een inhaalslag plaats. Daarom wordt bij de resultaatsbestemming 2020 voorgesteld om dit voordeel van € 34.000 in 2021 weer beschikbaar te stellen.

Afval, nadeel € 115.000 (taakveld 7.3)

Per saldo geeft de milieustraat een nadeel van €136.000. Er is meer afval gebracht, vooral grof huishoudelijk en bouw & sloop afval (ca. 10% meer). Het is aannemelijk dat dit komt door corona. Daarnaast zijn de verwerkingskosten van een aantal deelstromen verhoogd.

De sortibak en biobak zijn vaker ter lediging aangeboden. Dit geeft een voordeel van respectievelijk € 159.000 en €14.000. De verwerkingskosten van het afval uit de sorti- en gftbiobak geven een nadeel €43.000, omdat er ongeveer 7% meer restafval en 10% meer gft is aangeboden.

Daarnaast waren de verwerkingskosten van kunststoffen € 50.000 hoger dan geraamd. De eindafrekening van de verwerkingskosten van kunststoffen over 2017 en 2018 geven een nadeel van € 60.000.

Uitvoeringsprogramma transitie, voordeel € 332.000 (taakveld 7.4)

Dit voordeel wordt veroorzaakt door het budget uitvoeringsprogramma energietransitie € 332.000. Het uitvoeringsprogramma is een meerjarig traject waardoor niet het gehele budget is uitgevoerd. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming aangevraagd om het voordeel over 2020 ook in 2021 weer beschikbaar te stellen om het restant van het uitvoeringsprogramma te realiseren.

Overige kosten € 25.000 voordelig.

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma doelstelling

Opsterland heeft een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Vanwege maatschappelijke ontwikkelingen kiest de gemeente steeds meer voor het zich beperken tot de gemeentelijke kerntaken en het inspelen op initiatieven vanuit de samenleving.

De nieuwe Omgevingswet, die per 2022 fasegewijs zal worden ingevoerd, vraagt anders denken en handelen. Wij zien hierbij goede mogelijkheden in het "gekanteld" werken. In de Omgevingsvisie 2015 - 2030 zijn daartoe al beleidsaanzetten gegeven. Hierin is beschreven op welke wijze de inbreng van inwoners, maatschappelijke organisaties, ontwikkelaars en ondernemers kunnen worden benut bij ruimtelijke ontwikkelingen. De implementatie van de Omgevingswet is in voorbereiding.

Het onderdeel "wonen" is nader uitgewerkt in de Woonvisie (2017). Deze dient onder meer voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties en afspraken met andere maatschappelijke partners en de dorpen. Mede vormt het kader voor dorpsvisies, het gemeentelijk grondbeleid en de keuze voor locaties voor woningnieuwbouw .

Onze planologische producten (bestemmingsplannen) zijn actueel. Waar nodig is achterstallig onderhoud uitgevoerd bij ons ruimtelijk instrumentarium. De overgang daarvan naar de Omgevingswet kan naar verwachting goed worden gerealiseerd.

De bestemmingsplannen voor het buitengebied, de (dorps)kommen en de bedrijventerreinen en de nog van kracht zijnde beheerverordeningen zijn (afzonderlijk) te raadplegen onder www.ruimtelijkeplannen.nl (landelijke website).

Om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren moet ruimte aan marktpartijen worden geboden. Het wettelijk instrumentarium biedt daarvoor voldoende mogelijkheden.

Kaderstellende documenten

Omgevingsvisie 2015-2030

Woningbouwprogramma 2008 – 2020

Woonvisie 2017-2021

Welstandsnota Opsterland (laatste wijziging 2009)

Digitale agenda Opsterland (2015)

Jaarverslag/programma ruimtelijke plannen 2019-2020

Nota grondbeleid Opsterland (2018-2021)

Beleidsplan Vergunningverlening Toezicht en Handhaving voor de Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020 - 2024

Thema Ruimtelijke ordening

Thema Ruimtelijke ordening

De ruimte zodanig inrichten of herinrichten ter bevordering van een aantrekkelijke en vitale leefomgeving met inachtneming van wet- en regelgeving.

Doelstellingen

Wij kennen functies toe aan de gronden in Opsterland op zodanige wijze dat ze het meest ten opzichte van elkaar tot hun recht kunnen komen.

Maatregelen

Borgen erfgoed 2020-2021

Als bouwsteen voor de Omgevingsvisie herijken we ons erfgoedbeleid.

■ **Kwaliteit**

De bronnen voor de inventarisatie van cultuurhistorische elementen zijn verzameld en er is een start gemaakt met de inventarisatie. De archeologische advieskaarten zijn in concept afgerond.

Opstellen ruimtelijk kwaliteitsbeleid 2020

In samenhang met het opstellen van erfgoedbeleid is het van belang cultuurhistorische waarden van de fysieke omgeving te beschermen in het gemeentelijk welstandsbeleid. Op basis van de Omgevingswet actualiseren we het gemeentelijk welstandsbeleid.

■ **Kwaliteit**

We hebben belangrijke stappen gezet in de voorbereiding op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en welstand in de (toekomstige) Omgevingswet. Samen met andere Friese gemeenten is in beeld gebracht hoe we het adviesstelsel rond de ruimtelijke kwaliteit willen gaan vormgeven. Het hiervoor te volgen proces is bepaald. Omdat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 2022, gebruiken we 2021 om de ingezette koers verder uit te werken en vast te stellen.

Wij bevorderen natuurinclusieve landbouw

De provincie streeft naar duurzame, natuurinclusieve landbouw in 2025. Wij sluiten ons hierbij aan en ondersteunen daarvoor de provinciale landbouwdeals.

Startdatum: 24-07-2018

■ **Kwaliteit**

In het Veenweideprogramma is natuurinclusieve landbouw een belangrijk thema. Als één van de veenweidegemeenten zijn wij hierbij betrokken. Daarnaast wordt bij het jaarlijkse overleg tussen gemeente en landbouw (Kritecommissie) onder meer gesproken over natuurinclusieve landbouw en de kansen die dit biedt.

Wij faciliteren herbestemming van agrarische gebouwen om verpaupering te voorkomen

Wij werken zoveel als mogelijk mee aan verzoeken om functiewijziging van agrarische gebouwen. Dit doen we op basis van het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied. Hiervoor passen we de Ruimte voor Ruimteregeling toe en gebruiken de mogelijkheden voor functiewijziging van bestaande (voormalige) agrarische bedrijven.

Startdatum: 27-06-2019

■ **Kwaliteit**

Vijf initiatieven zijn begeleid in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling. Hiervan heeft één plan alle planologische procedures doorlopen in 2020, een tweede wordt in de eerste maanden van 2021 vastgesteld. Bij de overige initiatieven lopen nog enkele onderzoeken welke in 2021 worden afgerond. Bij het afgeronde initiatief is de bebouwing gesloopt en is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor vervangende bebouwing.

Wij stellen een omgevingsvisie op in 2021

De Omgevingsvisie Opsterland is in 2015 vastgesteld. In 2021 werken we de nieuwe Omgevingsvisie uit (actualisatie conform vereisten Omgevingswet).

■ **Kwaliteit**

Een procesplan is opgesteld voor actualisatie van de omgevingsvisie: 'Een frisse blik op de omgevingsvisie'. Naar aanleiding hiervan is een eerste raadsinformatiebijeenkomst gehouden over de aanpak. Tevens is toen informatie geboden over de invoering van de Omgevingswet. Voor dit laatste trekken we in OWO-verband gezamenlijk op.

Thema Wonen

Thema Wonen

Wij hebben een toekomstgericht woonklimaat, dat aansluit op demografische ontwikkelingen

Doelstellingen

Wij hebben een toekomstgericht woonklimaat, dat aansluit op demografische ontwikkelingen.

Wij willen voldoende woningen in Opsterland, zowel kwantitatief als kwalitatief, afgestemd op de aanwezige behoefte van de verschillende doelgroepen.

Maatregelen

We hebben een actuele woonvisie

We evalueren / actualiseren de Woonvisie 2017-2021.

■ **Kwaliteit**

In de informatieve raadsbijeenkomst van 8 september is de stand van zaken woningbouwopgave doorgenomen en zijn de bijbehorende dilemma's benoemd. Medio 2020 zijn er constructieve gesprekken gevoerd met de provincie over verruiming van de woningbouwruimte. Deze zullen leiden tot nieuwe woningbouwafspraken voor de periode 2020 - 2030; in eerste instantie uitmondend in een "shortlist" voor Opsterland. Deze resultaten zijn van belang voor de actualisatie van de Woonvisie 2017 - 2021. De evaluatie en actualisatie van de Woonvisie krijgt vorm in 2021.

Wij faciliteren goed onderbouwde woonplannen in de dorpen

Bij het faciliteren van goed onderbouwde woonplannen kan het gaan om plannen voor nieuwbouwwoningen, maar ook om plannen voor de kwaliteitsverbetering van bestaande woningen (herstructurering).

Startdatum: 24-07-2018

■ **Kwaliteit**

In 2020 hebben wij woningbouwinitiatieven van ontwikkelaars en dorpen ondersteund en gefaciliteerd in de volgende dorpen: Beetsterzwaag, Gorredijk, Langezwaag, Nij Beets en Terwispel.

We hebben bouw kavels verkocht in Gorredijk, Hemrik, Lippenhuizen, Tijnje, Ureterp en Wijnjewoude.

Voor het bouwrijp maken van Loevestein 4 Oost zijn onderzoeken uitgevoerd.

Voor de uitbreidingslocatie Aylvalân in Bakkeveen zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Onder meer het opstellen van een stedenbouwkundige schets in samenspraak met het dorp.

Wij ondersteunen initiatieven van ontwikkelaars en dorpen op basis van de werkelijke woonbehoefte van de dorpen en we onderzoeken de daadwerkelijke realisatie

Voor woningbouw vormt de daadwerkelijke woningbehoefte de basis. Indien een actuele vraag vanuit een dorp realistisch is wordt al dan niet in samenspraak met marktpartijen bekeken op welke wijze hieraan invulling kan worden gegeven.

■ **Kwaliteit**

In 2020 heeft overleg plaatsgevonden met initiatiefnemers en dorpen op welke wijze invulling zou kunnen worden gegeven aan de volgende woningbouwplannen: Beetsterzwaag: It WagenaarHuys, locatie De Trime; Gorredijk: De Vrieslocatie, tiny houses; Langezwaag: uitbreidingslocatie Langezwaag Noord; Nij Beets: Koopmanslocatie, Windlocatie; Terwispel: locatie Kolderveen.

Verbonden partijen

Uitvoering van taken op het gebied van welstandsadviesing vindt plaats door de gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem.

Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen

De doelstelling van het grondbeleid is om op verantwoorde wijze het grondgebruik te beheren en op actieve of passieve (faciliterende) wijze gebruik te maken van grond voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit gebeurt binnen de daarvoor gestelde termijnen, tegen maatschappelijk aanvaardbare offers en passend binnen de door de raad geformuleerde doelstellingen op het gebied van ruimtelijk en maatschappelijk beleid.

Doelstellingen

Wij voeren een passend (actief – passief) grondbeleid.

Jaarlijks stelt het college van b&w in de paragraaf grondbeleid van de begroting vast of er een actief of passief grondbeleid zal worden gevoerd. Een belangrijke afweging bij deze keuze is de hoogte van het financiële risico voor de gemeente bij ruimtelijke ontwikkelingen. Evenals in voorgaande jaren zal in 2020 een terughoudend en voorzichtig actief grondbeleid worden gevoerd over ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijke grond. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden zal de gemeente faciliterend en ondersteunend optreden.

Maatregelen

Maatwerk in grondbeleid bij de gebiedsontwikkeling Gorredijk

Per ontwikkellocatie in Gorredijk zal de gemeente beoordelen wat het optimale grondbeleid is en keuzes maken. Grond van de gemeente en ook van derden is beschikbaar voor woningbouw. Het verhalen van gemeentelijke kosten zal onderdeel uitmaken van de keuzes per ontwikkellocatie. In sommige gevallen bevindt zich gemeentelijk vastgoed op ontwikkellocaties waarvoor ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden.

Verbonden partijen

Voor het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Azeven werken we samen met de gemeente Smallingerland in de gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde	per € 1.000	201	212	216	236	217	230	248	270
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	5	6	8	*	8	9	9	*
Demografische druk 15-64 jaar	%	59%	59%	59%	60%	53%	54%	54%	54%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In euro's	570	599	610	622	644	649	669	700
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	In euro's	681	706	712	722	723	721	739	773

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	5.003	2.694	3.818	4.785	967
Baten	3.545	2.355	3.600	5.792	2.192
Saldo voor bestemming	-1.458	-339	-218	1.008	1.226
Mutaties reserves					
Lasten	149	-	-	5	5
Baten	565	275	276	200	-76
Saldo na bestemming	-1.042	-64	58	1.202	1.145

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
8.1 Ruimtelijke ordening	-395	-323	72
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	653	1.663	1.010
8.3 Wonen en bouwen	-476	-332	144
Saldo voor bestemming	-218	1.008	1.226
Stortingen reserves			
Komplannen	-	-5	-5
Invoering omgevingswet	-	-	-
Totaal stortingen reserves	-	-5	-5
Onttrekkingen reserves			
Komplannen	67	-	-67
Invoering omgevingswet	209	200	-9
Totaal onttrekkingen reserves	276	200	-76
Saldo na bestemming	58	1.202	1.145

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 1.145.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Ruimtelijke ordening, budgettair neutraal (taakveld 8.1)

Vanuit de reserve Komplannen was in 2020 € 67.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een erfgoedverordening en actualisering van het welstandsbeleid. Deze werkzaamheden zijn als gevolg van corona verschoven naar 2021. De niet uitgegeven middelen blijven in de reserve Komplannen en worden dus niet onttrokken aan de reserve, zoals geraamd. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen), voordeel € 1.010.000 (taakveld 8.2)

Het saldo op de bouwgrondexploitatie is € 1.010.000 voordeliger dan geraamd. Voor een verdere toelichting kan worden verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Opbrengst vergunningen, voordeel € 88.000 (taakveld 8.3)

De opbrengsten van de vergunningen geven een voordeel van €108.000 in dit taakveld. Hiervan was vooral de vraag naar bouwvergunningen € 171.000 hoger dan geraamd.

Door grote vraag naar bouwvergunningen zijn de kosten voor welstandsadviezen € 20.000 hoger dan geraamd. Dit geeft een nadeel.

Ontwikkelagenda leefbaarheid, voordeel € 85.000 (taakveld 8.3)

Vanuit de ontwikkelagenda leefbaarheid was voor dorpsregisseurs, woonplannen en een pilot buurtbemiddeling in totaal € 85.000 beschikbaar gesteld. In 2020 was geen dorpsregisseur beschikbaar, dit geeft een voordeel van € 60.000. De uitvoer van de woonplannen en de pilot vindt plaats in 2021. Dit geeft in 2020 een voordeel van € 25.000. Daarom wordt bij de resultaatbestemming 2020 voorgesteld dit voordeel van € 25.000 weer in 2021 beschikbaar te stellen.

Overige poste nadelig € 38.000

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Beleid

De diverse verordeningen belastingen en heffingen zijn in december 2019 vastgesteld. In de begroting is uitgegaan van het nieuwe niveau van de tarieven. Waar dat mogelijk is en wettelijk is toegestaan zijn de tarieven van 2020 verhoogd met de pbbp (prijs bruto binnenlands product) index van 1,6%. Een uitzondering hierop vormen de tarieven voor afval en riolering. Deze tarieven zijn gebaseerd op kostendekkendheid.

Kaderstellende documenten

De jaarlijks vastgestelde verordeningen belastingen en heffingen.

Leges publiekszaken

De leges publiekszaken inkomsten zijn € 33.000 hoger dan begroot. De vraag naar reisdocumenten en rijbewijzen varieert jaarlijks.

Onroerendezaakbelasting:

De werkelijke opbrengst van de OZB was € 80.000 hoger dan de verwachte opbrengsten. Dit kan ontstaan door volume groei van woningen en bedrijfspanden.

Precariorechten

De opbrengst precariorechten werd tot en met 2018 in de voorziening precario gestort vanwege de mogelijkheid van bezwaar. Begin 2020 is de gerechtelijke procedure gestopt. Als gevolg daarvan is de betreffende voorziening vrijgevallen. In onderstaand overzicht is de bate die betrekking heeft op belastingjaar 2020 opgenomen.

Algemeen plaatselijke verordening (APV)

De opbrengst van de APV is € 37.000 lager dan geraamd. De opbrengsten zijn afhankelijk van de vraag, door de Coronacrisis zijn er veel evenementen niet doorgegaan waardoor dat APV leges opbrengsten lager zijn dan 2019 en begroot.

Begrafenisrechten

De baten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

Toeristenbelasting

De inkomsten van de Toeristenbelasting uit programma 3 zijn toegevoegd aan de reserve Recreatie en Toerisme.

Afvalstoffenheffing

De opbrengst van de afvalstoffenheffing laat een positief verschil ten opzichte van zowel de begroting als de jaarrekening 2019 zien. De kosten zijn echter meer gestegen waardoor het dekkingspercentage van Afval lager is dan begroot.

Rioolheffing:

De baten rioolheffing waren iets hoger de begroting en hoger dan de baten in de jaarrekening 2019. De baten zijn ten opzichte van de jaarrekening 2019 hoger omdat de tarieven zijn verhoogd in ons streven naar 100% kostendekkendheid.

Leges omgevingsvergunning

De leges van de omgevingsvergunning zijn € 100.000 hoger dan geraamd en jaarrekening 2019. Mogelijke oorzaak is dat door Corona in 2020 meer verbouwingen hebben plaatsgevonden.

x € 1.000

Programma	Lokale belastingen en heffingen	Jaarrekening 2019	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Jaarrekening 2020
0	Leges publiekszaken	367	248	281
0	Onroerendezaakbelasting	4.440	4.452	4.532
0	Precariorechten	2.081	1.900	2.315
1	Algemeen plaatselijke verordening	22	45	8
3	Toeristenbelasting	180	148	208
7	Begrafenisrechten	137	150	157
7	Afvalstoffenheffing (excl. kwijtscheldingen)	3.144	3.006	3.265
7	Rioolheffing (excl. kwijtscheldingen)	2.745	2.810	2.854
8	Leges omgevingsvergunning	649	656	755
	Totaal	13.765	13.415	14.375

Kostendekkendheid

Soort	Dekkingspercentage begroot	Dekkingspercentage realisatie
Afval	100%	95%
Riolering	100%	103%
Omgevingsvergunningen	42%	49%

Afval en riolering

De kostendekkendheid van afval is lager dan begroot. De opbrengsten zijn hoger echter de lasten zijn sterker gestegen. Er is meer afval gebracht, vooral grof huishoudelijk en bouw & sloop afval (ca. 10% meer). Het is aannemelijk dat dit komt door corona. Daarnaast zijn de verwerkingskosten van een aantal deelstromen verhoogd.

Bij riolering is de kostendekkendheid hoger dan begroot. Dit komt doordat wij meer werkzaamheden in eigen beheer hebben gedaan.

Omgevingsvergunningen

De tariefstelling ten aanzien van de diverse omgevingsvergunningen is niet van een dergelijke omvang dat volledige kostendekkendheid kan worden bewerkstelligd. Een volledige kostendekkendheid kan niet worden gerealiseerd omdat dan de tarieven voor bepaalde vergunningen (bijvoorbeeld evenementenvergunningen) zodanig zouden moeten stijgen dat de hoogte van de leges niet meer in verhouding staat tot de activiteit. Tevens is er momenteel sprake van de invoering van de omgevingswet. Hier worden tijdelijk kosten voor gemaakt waarvan het niet wenselijk is dat deze gedekt worden door de ontvangen leges.

Berekening kostendekkendheid

Het dekkingspercentage van de omgevingsvergunningen was 49% (begroot was 42%).

De inkomsten voor de omgevingsvergunningen bouwen waren € 170.000 hoger dan begroot door een stijging in het aantal aanvragen, hierdoor is de kostendekkendheid hoger. De kosten zijn nagenoeg gelijk gebleven tussen begroot en realisatie.

	Begroting 2020	Realisatie 2020
<i>Directe kosten</i>		
Totaal van de gemeentelijke lasten	948.000	952.000
Totaal van de gemeentelijke baten; niet zijnde heffingen		
Netto directe kosten taakveld	948.000	952.000
<i>Indirecte kosten</i>		
Btw		
Overhead en rente	599.000	599.000
Netto indirecte kosten taakveld	599.000	599.000
Totale lasten product 'Omgevingsvergunningen 2020'	1.547.000	1.551.000
<i>Totale heffingen</i>		
Heffingen	656.000	764.000
Totale heffingen product 'Omgevingsvergunningen 2020'	656.000	764.000
Dekkingspercentage	42%	49%

Lokale lastendruk

De "Atlas van de lokale lasten 2020" (COELO) geeft voor onze gemeente het volgende rangnummer (nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 355 de hoogste):

- Woonlasten meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner rangnummer 76 (2019 nr. 107)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de onroerendezaakbelastingen en de heffingen voor riool- en afvalstoffenheffing, zoals die elk jaar gecombineerd worden opgelegd, kan kwijtschelding worden verkregen. Bij kwijtschelding vindt een vermogenstoets en een inkomenstoets plaats. De gemeente moet hiervoor een norm vaststellen. Deze norm wordt gerelateerd aan de bijstandsnorm. In onze gemeente is de kwijtscheldingsnorm gelijk aan de bijstandsnorm (100%).

Het aantal huishoudens waar kwijtscheldingen aan verleend zijn in 2020 was 560 (in 2019 was dit 590).

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren die betrekking hebben op woonlasten en gemiddelde WOZ waarde zijn opgenomen in programma 8.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Een juist oordeel over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan alleen maar worden gegeven als er een juist en volledig beeld bestaat van de risico's, de kans hierop en de eventuele financiële gevolgen. Daartoe wordt jaarlijks een risicoprofiel opgesteld.

Kaderstellende documenten

Beleidskader reserves en voorzieningen.

Beleidskader vaststelling bedrag post onvoorzien.

Inventarisatie van de risico's en het weerstandscapaciteit

Risicoprofiel:

In onderstaande tabel benoemen we de risico's en schatten daarbij de factoren "kans" (dat het risico zich voordoet) en "invloed" (de impact als het risico zich voordoet) in. De grootste risico's, op basis van de invloed op de weerstandscapaciteit, zijn:

Risico	Kans	maximaal financieel gevolg	invloed	Totaal risico
Uitgaven Decentralisatie Jeugd en WMO overschrijden de geraamde bedragen	50%	€ 3.000.000	44%	€ 1.500.000
Tegenvallende resultaten grondexploitaties	15%	€ 1.500.000	7%	€ 225.000
Borgstellingen	1%	€ 25.000.000	7%	€ 250.000
Financiële consequenties invoering BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen)	50%	€ 1.000.000	15%	€ 500.000
Financiële tegenvallers projecten	10%	€ 2.000.000	6%	€ 200.000
De uitkering uit het gemeentefonds is in een volgende circulaire mogelijk lager dan verwacht	50%	€ 1.000.000	15%	€ 500.000
Mogelijke WW verplichtingen tijdelijk personeel	25%	€ 1.000.000	7%	€ 250.000
				€ 3.425.000

De genoemde maximale financiële gevolgen zijn relatief. Een risico met een groot maximaal financieel gevolg kan op basis van de "kans" en "invloed" een relatief beperkte invloed op het aan te houden minimale weerstandscapaciteit hebben. Omgekeerd kan een klein maximaal financieel gevolg een grote invloed hebben.

Beheersing van de hiervoor genoemde risico's:

Financiële consequenties die voortvloeien uit het actueel worden van bovengenoemde risico's worden opgenomen in de jaarstukken (verantwoording) en komen via het resultaat ten laste van de algemene reserve. Zoals hierna aangegeven is het niveau van de algemene reserve voldoende.

Bepalen weerstandscapaciteit:

De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 3,4 miljoen. De weerstandscapaciteit is € 17,1 miljoen. Dit betekent dat wij in staat zijn om met de huidige weerstandscapaciteit ook grotere risico's het hoofd te kunnen bieden.

In onderstaande tabellen wordt de (incidentele) weerstandscapaciteit en het verloop van de algemene reserve weergegeven. De bedragen zijn geactualiseerd tot het moment van opstellen van de jaarstukken.

Naast de incidentele weerstandscapaciteit is er ook een structurele weerstandscapaciteit in de begroting opgenomen namelijk de post onvoorzien (€ 37.500).

Beleid

Jaarlijks worden de risico's geïnventariseerd. Daarnaast berekenen we het beschikbare weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen moet minimaal de berekende risico's kunnen dekken.

x € 1.000

Incidenteel weerstandsvermogen	2019	2020
<u>Algemene reserve ultimo:</u>		
Algemene reserve deel buffer	7.500	7.500
Algemene reserve vrije deel	2.711	9.605
Totaal algemene reserve	10.211	17.105

Kengetallen

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen (zie onderstaande tabel) in relatie tot de financiële positie:

Netto Schuldquote

In 2020 nam de netto schuldquote van de gemeente af. Dit komt omdat de verhouding tussen het saldo van de schulden en de baten is verbeterd. De schuldquote van Opsterland bevindt zich ruim binnen de in de theorie genoemde (en door de VNG gehanteerde) grens van 130 procent.

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen aan derden)

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen aan derden geeft inzicht in de schulden minus de leningen die zijn afgesloten om één op één door te verstrekken aan de verbonden partijen. In 2019 zijn de aan de woningbouwcorporaties doorgeleende leningen volledig afgelost waardoor beide schuldquotes aan elkaar gelijk zijn.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit van de gemeente neemt af ten opzichte van de jaarrekening 2019. Solvabiliteit is de verhouding tussen leningen en eigen vermogen (reserves). De afname komt doordat de gemeente geld leent voor investeringen. Daarnaast zet de gemeente de bestemmingsreserves in om de gemaakte beleidsafspraken uit te voeren. De gemeente vindt het solvabiliteitspercentage aanvaardbaar.

Structurele exploitatieruimte

Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen wordt gedekt. Een negatief percentage houdt in dat structurele lasten incidenteel gedekt worden. Het kengetal drukt dus niet uit of sprake is van een begrotingstekort of –overschot. Een overzicht van de incidentele lasten en baten is opgenomen in de jaarrekening.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft inzicht in de waarde van de gronden ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Het percentage geeft aan dat Opsterland geen bovenmatige risico's op de grondexploitaties loopt afgezet tegen de omvang van de begroting. Daar komt bij dat de gemeente met de algemene reserve ook nog over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend met de tarieven voor een meerpersoonshuishouden. Bij een percentage hoger dan 100 zijn de woonlasten hoger dan het landelijk gemiddelde. Bij een percentage lager dan 100 zijn ze lager. De woonlasten bevinden zich op een stabiel en landelijk gezien laag niveau.

Kengetallen	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Netto schuldquote	36,8%	40,4%	28,7%
Netto schuldquote excl. verstrekte leningen	36,8%	40,4%	28,7%
Solvabiliteit	30,0%	31,5%	26,1%
Structurele exploitatieruimte	-7,7%	-1,4%	-1,7%
Grondexploitatie	1,8%	2,5%	3,1%
Belastingcapaciteit	98,0%	93,6%	93,4%

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. Deze openbare ruimte bevat voorzieningen die we uit kapitaalgoederen noemen. Dit zijn wegen, wegbebakening, straatmeubilair, riolering, civiele kunstwerken (bruggen e.d.), openbaar groen, openbare verlichting en gebouwen. Het onderhoud hiervan is van belang voor de leefbaarheid en veiligheid in onze gemeente. Daarnaast is goed onderhoud van belang om kapitaalverlies te voorkomen.

In het Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2014-2018 (hierna: BKP) zijn de kwaliteitsniveaus van de arealen (te onderhouden kapitaalgoederen) openbaar groen, verhardingen en kunstwerken vastgelegd door de gemeenteraad (13 mei 2013). Hierin heeft in 2017 een herijking plaatsgevonden (notitie Kapitaalgoederen) om kapitaalvernietiging te minimaliseren. Het onderhoud van deze arealen is daarbij gedifferentieerd naar gebruik. Netjes waar het moet, sober waar het kan. De ambitieniveaus voor de riolering zijn vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (GRP).

Inwoners kunnen een melding doen over de openbare ruimte. In 2020 zijn 2804 meldingen gedaan. De meeste meldingen kwamen binnen over wegen, verkeer en infrastructuur (644), groen (623) en eikenprocessierups (394). Circa twee derde van alle meldingen wordt door de gemeente binnen 10 werkdagen afgehandeld.

Kaderstellende documenten

Watertakenprogramma 2020-2025

Notitie kapitaalgoederen 2017

Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2014-2018 (BKP)

Aanpassingen Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte op openbaar groen (vastgesteld 15-10-2015)

Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010 Bereikbaar zijn en blijven (GVVP)

Evaluatie Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010

Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)

Wegen en verhardingen

Kerncijfers

De gemeente heeft ongeveer 2,7 miljoen m² verharding in beheer. Deze bestaat voor 58% uit asfalt, 40% elementenverharding (klinkers, tegels e.a.) en 2% beton. De totale verharding vertegenwoordigt een geschatte waarde van ongeveer € 175 mln.

Het gewenste kwaliteitsniveau van de verhardingen is vastgelegd in het *beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2014-2018*.

Om kapitaalvernietiging te voorkomen is aanvullend in september 2017 de Notitie kapitaalgoederen vastgesteld waarmee de ambitie is uitgesproken om alle arealen op een basis niveau te gaan onderhouden.

Araal	Hoeveelheid	Kwaliteitsniveaus beheer en onderhoud verharding per structuurelement					
		Bedrijven terreinen	Buiten gebied	Centra	Groen gebieden / Parken	Hoofd wegen	Woon gebieden
Fietspaden	85km	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Parkeervoorzieningen	11,2ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Wegen	397km	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Voetpaden / trottoirs	124km	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

De verharding is onderhouden in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2014-2018 en de herijking n.a.v. de Notitie Kapitaalgoederen 2017. Door de lange droge periodes van de afgelopen jaren verkeren enkele wegen in een laag of zeer laag kwaliteitsniveau. Dit speelt vooral in het westen van de gemeente.

Riolering Kerncijfers

In de gemeente ligt meer dan 350 km riolering onder de grond. Hiervan is 214 km vrijverval en 137 km mechanische riolering. Daarnaast zorgen 558 gemalen, 112 IBA's (reinigingsstations op perceelniveau) en 5 bergbezinkvoorzieningen voor de verwerking van afval- en hemelwater. De totale installatie vertegenwoordigt een geschatte waarde van ongeveer € 146 mln.

Beheer

Het gewenste kwaliteitsniveau van de installatie is vastgelegd in het *Watertakenprogramma 2020-2025*. Met het voortzetten van het huidige beleid is de installatie op de vastgestelde niveaus onderhouden.

Gemeentelijke watertaken		Kwaliteitsniveaus per structuurelement			
		Centrum	Woongebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebied
Afvalwater	inzameling van afvalwater	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Basis
	transport van afvalwater	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog
Hemelwater	inzameling van overtollig hemelwater	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	n.v.t.
	verwerking van hemelwater in riolen	Basis	Basis	Basis	n.v.t.
	verwerking van hemelwater in openbare ruimte	Basis	Basis	Basis	n.v.t.
Grondwater	inzameling van grondwater	Basis	Basis	Basis	n.v.t.

	verwerking van grondwater	Basis	Basis	Basis	n.v.t.
--	---------------------------	-------	-------	-------	--------

Vaarwegen en kunstwerken (water) Kerncijfers

Civiele kunstwerken		
Omschrijving	Aantal	
Bruggen (beweegbaar)	17	stuks
Bruggen (vast)	28	stuks
Bruggen (hout)	96	stuks
Kademuren	6.860	m1
Oeverconstructies	26.734	m1
Vaarrecreatieve voorzieningen	36	stuks
Duikers	4	stuks
Tunnels*	4	stuks
Sluizen	1	stuks

*Van drie tunnels heeft de gemeente het dagelijks beheer. Het eigendom ligt bij de Provincie Fryslân of Rijkswaterstaat

Het totale areaal kunstwerken vertegenwoordigt een geschatte vervangingswaarde van ongeveer € 55 mln.

Beheer

Het gewenste kwaliteitsniveau van kunstwerken e.a. is vastgelegd in het *beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2014-2018*. Binnen het begrote budget zijn de kunstwerken / voorzieningen op de vastgestelde niveaus onderhouden.

Areaal	Kwaliteitsniveaus beheer en onderhoud verharding per structurelement					
	Bedrijven terreinen	Buiten gebied	Centra	Groen gebieden / Parken	Hoofd wegen	Woon gebieden
Bruggen (beweegbaar)	n.v.t.	Basis	Basis	n.v.t.	Basis	Basis
Bruggen (vast)	n.v.t.	Laag	Basis	n.v.t.	Laag	Basis
Bruggen (hout)	n.v.t.	Laag	n.v.t.	Basis	Basis	Basis
Kademuren	n.v.t.	Basis	Basis	n.v.t.	n.v.t.	Basis
Oeverconstructies	n.v.t.	Basis	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Basis
Vaarrecreatieve voorzieningen	n.v.t.	Basis	Basis	n.v.t.	n.v.t.	Basis

Groen Kerncijfers

Opsterland is een groene gemeente met een diversiteit aan openbaar groen. De grootste arealen zijn hieronder weergegeven.

Openbaar groen		
Omschrijving	Aantal	
Bomen	49.000	stuks
Bosplantsoen	900.000	m2
Sierbeplanting	75.000	m2
Hagen	9.500	m1
Grasveld	965.000	m2
Bermen/ruigte	1.893.000	m2
Watergangen/vijvers	590.000	m2
Parkmeubilair	800	stuks

Beheer

Het gewenste kwaliteitsniveau van het openbare groen is vastgelegd in het *Beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2014-2018*. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is aanvullend in september 2017 de Notitie Kapitaalgoederen vastgesteld waarmee de ambitie is uitgesproken om meer arealen op een basis niveau te gaan onderhouden.

Vanwege de eerste lockdown door Corona is een deel van de groenmedewerkers van Caparis een tijdje niet aan het werk geweest. Hierdoor is een deel van het openbare groen niet op het gewenste niveau onderhouden. Deze lagere kwaliteit deed zich voornamelijk voor in de natuurlijke beplanting (sierplantsoenen e.a.) en heeft geen gevolgen voor lange termijn.

Binnen het begrote budget worden de arealen groen op de vastgestelde niveaus onderhouden.

Beeldkwaliteit	Centra	Woon gebied	Hoofd wegen	Bedrijven terrein	Groen gebieden / parken	Buiten gebied	Begraaf plaatsen
Bomen	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Bosplantsoen	Basis	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag	Basis
Sierbeplanting	Basis	Basis	Basis	Laag	Basis	Laag	Hoog
Hagen	n.v.t.	Basis	Basis	Basis	Laag	Laag	Hoog
Grasveld	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag	Laag	Hoog
Bermen	n.v.t.	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Kruidenrijk gras	Basis	Laag	Laag	Laag	Laag	n.v.t.	Basis
Watergangen/vijvers	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Parkmeubilair	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Hoog

Vastgelegde kwaliteit (CROW) in overeenstemming met de aanpassingen op het Beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2014-2018 (15-10-2015) en de Notitie Kapitaalgoederen 2017.

In overeenstemming met het BKP is in 2020 circa € 1,9 miljoen beschikbaar voor onderhoud. De werkzaamheden aan het openbaar groen worden deels uitgevoerd door eigen dienst en Caparis.

Gebouwen

Kerncijfers

De gemeente heeft 54 gebouwen in beheer en eigendom. Het gemeentelijk vastgoed heeft een herbouwwaarde van circa € 63 mln.

Gemeentelijk vastgoed	
Funcieomschrijving	Aantal
Bedrijfsvoering	11
Maatschappelijk	15
Monumentaal	8
Voormalige scholen en leegstaande gebouwen	6
Dorpshuizen	5
Overig	9
Totaal gebouwen	54

Beheer

Het grootste deel (90%) van de gebouwen wordt onderhouden op basis van de kwaliteit 'instandhouding'. Dit betekent dat aan de gebouwen werkzaamheden worden verricht om het gebouw te behouden in de staat waarin het zich bevindt. Deze gebouwen voldoen wat betreft het onderhoud aan de gestelde bestekskwaliteit. De overige gebouwen (10%) zijn niet meer in gebruik of zullen binnenkort niet meer in gebruik zijn en worden verkocht of gesloopt. Aan deze gebouwen wordt het minimaal noodzakelijke onderhoud gepleegd. Deze gebouwen zijn meestal al geheel afgeschreven, indien dit niet het geval is is de boekwaarde lager dan de marktwaarde.

Voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is een voorziening beschikbaar. Er is jaarlijks een zodanige dotatie aan de voorziening dat deze toereikend is voor het gemiddelde van het planmatig onderhoud voor de komende 10 jaar.

Toekomst

Overbodig vastgoed wordt afgestoten (sloop of verkoop). Voor het in stand houden van de gemeentelijke gebouwen is een voorziening beschikbaar.

Openbare verlichting

Kerncijfers

In Opsterland staan circa 4.400 lantaarnpalen waarvan ongeveer 90% in beheer en eigendom van de gemeente zijn. De overige palen zijn in beheer en eigendom van de Provincie Fryslân, Rijkswaterstaat, woningcorporaties en VvE's. De totale vervangingswaarde van de installatie bedraagt ongeveer € 6 mln. Van het areaal bestaat 42% uit energiezuinig LED.

Beheer

De beleidsuitgangspunten van de openbare verlichting staan vastgelegd in de notitie "Licht in de Duisternis" (2009). De masten worden onderhouden op CROW kwaliteitsniveau B (is overeenkomstig aan het 'basniveau' zoals vastgelegd in het BKP).

Het begrote budget wordt gebruikt voor het onderhouden (in stand houden) van de huidige installatie. Voor vervanging wordt indien aan de orde een vervangingskrediet aangevraagd.

Financiële toelichting

De uitgaven voor de riolering, vaarwegen en kunstwerken, groen en openbare verlichting zijn in lijn met de begroting. Bij wegen en verharding is € 109.000 meer uitgegeven dan begroot. In de voorziening onderhoud gebouwen is € 174.000 meer gestort dan begroot.

Financiering

Financiering

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer. Deze taken hebben als doel de gemeente te voorzien van voldoende vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en de gemeente te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

In de financiële verordening heeft de raad het college bestuurlijk mandaat gegeven voor het uitoefenen van de financieringsfunctie. Het college zorgt daarbij voor:

1. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van tijdelijke overtollige gelden;
2. Het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het beperken van de kosten van leningen en het bereiken van voldoende rendement op uitzettingen.
4. Het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017).

Beleidskader reserves en voorzieningen (2016).

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld, dat aan renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de Wet financiering decentrale overheden (Fido) eisen gesteld aan het renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Het college zorgt ervoor dat de gemeente verantwoord en goedkoop financiert binnen de gegeven normen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in, dat maximaal 8,5% van de totale begroting met kort geld gefinancierd mag zijn. Voor 2020 is dit voor onze gemeente maximaal € 6,59 miljoen. Normaliter wordt getracht tot aan de kasgeldlimiet via kortlopende leningen te financieren omdat de rente voor kortlopende leningen lager is dan die van langlopende leningen. Eind 2020 is een nieuwe langlopende lening aangegaan met een positief rentepercentage. Uit onderstaande tabel blijkt dat we de kasgeldlimiet in 2020 niet hebben overschreden.

De Wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet niet mag worden overschreden. Indien een overschrijding voor het derde achtereenvolgende kwartaal geschiedt, dan dient de toezichthouder daarvan middels een rapportage op de hoogte te worden gebracht en dient een plan te worden overgelegd waarin is vermeld hoe de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. Het geheel is aan goedkeuring onderworpen. Om te voorkomen dat in het derde kwartaal de kasgeldlimiet ook wordt overschreden wordt in het eerste of tweede kwartaal geanticipeerd op het teniet doen van de overschrijding door het aantrekken van langlopende leningen. Indien de overschrijding het gevolg is van incidentele wijzigingen in de inkomsten en uitgaven, bijvoorbeeld met betrekking tot de grondexploitaties kan aan de toezichthouder een ontheffing worden gevraagd.

Renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in, dat maximaal 20% van het totaal van de begroting aan een renteherziening onderhevig mag zijn. Dit betekent dat we maximaal over € 15,5 miljoen renterisico mogen lopen. Het totaal op de langlopende leningen af te lossen bedrag in 2020 bedraagt € 2,8 miljoen. We voldoen aan de renterisiconorm

Renteschema

In 2020 is rente over de grondexploitatie en de voorziening riolering toegerekend. De resterende rentelast is niet toegerekend aan taakvelden maar opgenomen onder treasury.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e	2e	3e	4e
	kwartaal	kwartaal	kwartaal	kwartaal
	2020	2020	2020	2020
Omvang begroting (stand primaire begroting)	77.500	77.500	77.500	77.500
Grondslagpercentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	6.588	6.588	6.588	6.588
Vlottende schuld	12.980	13.470	13.300	5.040
Vlottende middelen	2.400	5.940	11.270	11.030
Totaal netto vlottende schuld	10.580	7.530	2.030	(5.990)
Toets kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet	6.588	6.588	6.588	6.588
Totaal netto vlottende schuld	10.580	7.530	2.030	(5.990)
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	(3.993)	(942)	4.558	12.578

x € 1.000

Renterisico vaste schuld over de jaren 2020 t/m 2023	2020	2021	2022	2023
Omvang begroting (stand primaire begroting)	77.500	77.500	77.500	77.500
Grondslagpercentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	15.500	15.500	15.500	15.500
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	2.800	2.800	2.800	2.800
Rente risico	2.800	2.800	2.800	2.800
Toets renterisico				
Renterisiconorm	15.500	15.500	15.500	15.500
Totaal rente risico	2.800	2.800	2.800	2.800
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	12.700	12.700	12.700	12.700

x € 1.000

Rentescema realisatie 2020	
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering	291
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)	42
Saldo rentelasten en rentebaten	249

c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	11
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	0
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	0
	11
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	238
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen	0
d2. Werkelijke rente over voorzieningen	41
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	197
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente	
Verschil	197

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De hoofdpunten van beleid worden beschreven in de programma's van de begroting. Het realiseren van die beleidsdoelen kan alleen met de inzet van diverse middelen als personele inzet, financiële middelen en administratie, communicatie, ICT, onderzoek, informatievoorziening en archivering, juridische adviezen, inkoop, huisvesting en andere ondersteunende faciliteiten. De inzet dient effectief, efficiënt en integer te zijn.

De bedrijfsvoering en de ontwikkeling daarvan hangt nauw samen met vraagstukken rondom sturing en control. Met de woorden: "zijn we in control" wordt bedoeld of de besturing van de ambtelijke organisatie beheerst wordt. Hoe lopen de processen en zijn ze efficiënt ingericht, worden de processen en de kosten beheerst en zijn (financiële) risico's benoemd, zijn risicobeheersmaatregelen tijdig getroffen, zijn de te behalen resultaten helder en smart geformuleerd, boeken we de resultaten die zijn afgesproken, wordt er op de juiste momenten verantwoording afgelegd? Deze zaken hebben permanent aandacht.

Bedrijfsvoering gaat daarnaast ook over innovatie: kunnen we de processen slimmer organiseren en kan het goedkoper en beter? In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de belangrijkste ontwikkelingen die in de gemeentelijke bedrijfsvoering spelen.

Kaderstellende documenten

Organisatieverordening (2017).

Inkoop en aanbestedingsbeleid OWO 2018 (2018-16078).

Normenkader rechtmatigheid (wordt jaarlijks door het college vastgesteld).

Bestuursovereenkomst OWO 2015 (2016-13886).

Organisatieontwikkeling

De ontwikkeling van de organisatie maakt onderdeel uit van een traject voor het invoeren van de nieuwe organisatie structuur. In 2020 is vooral veel tijd gestoken in het voorbereiden van de nieuwe structuur. Ook hier heeft de coronacrisis helaas wel een vertragend effect gehad. Daardoor is fase 1 (de formele inrichting) niet op 31 december 2020 maar op 1 maart 2021 afgerond. De organisatie is van een MT- naar een directiemodel gegaan. Deze wijziging is budgetneutraal uitgevoerd.

In het voorjaar van 2021 wordt fase 2 (de inhoudelijke inrichting) afgerond. In het voorjaar wordt fase 3, het ontwikkelen van de organisatie, opgepakt. Waar de accenten moeten worden gelegd wordt mede bepaald door de aandachtspunten die voortkomen uit fase 2. Daarnaast zal ook worden gekeken naar de integratie van de ontwikkelingen die door de coronacrisis in een versnelling zijn gekomen zoals het tijd- en plaatsafhankelijk werken.

Samenwerking in OWO-verband

De gemeente zet de samenwerking met Ooststellingwerf en Weststellingwerf voort. OWO heeft de volgende gezamenlijke afdelingen:

- Bedrijfsvoering (financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, inkoop en aanbesteding, ICT, documentaire informatievoorziening en verzekeringen); gehuisvest te Wolvega.
- Beheer en Registratie (belastingen, vastgoedinformatie en backoffice Werk, inkomen en zorg) ; gehuisvest te Oosterwolde;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving; gehuisvest te Gorredijk.

De resultaten van deze samenwerking vloeien voort uit de afspraken in de Bestuursovereenkomst 2015. In de aparte paragraaf "OWO samenwerking" geven de drie OWO-afdelingen meer inzicht in wat er in 2020 is gerealiseerd.

Professionalisering van de organisatie

Bij een gemeente die modern wil besturen, hoort een professionele organisatie met modern werkgeverschap én werknemerschap. Het betekent ook een samenhangende aanpak, waarin de verschillende beleidsterreinen elkaar versterken. De verdere professionalisering van de organisatie is een van de doelen van de organisatieontwikkeling die in 2020 is gestart. In de paragraaf over organisatieontwikkeling wordt dit verder toegelicht. Digitalisering en 'anders werken' dragen ook bij aan deze professionalisering. Door de coronacrisis is het tijd- en plaatsonafhankelijk werken in een stroomversnelling gekomen. Tot slot houden we de kennis in de organisatie op peil met organisatiebrede cursussen en vakgerichte opleidingen.

Toezicht en controle op de gemeente

Toezicht en controle op de gemeente

Doel paragraaf toezicht en controle

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de toezichtvormen en controles die in 2021 zullen plaatsvinden. Het gaat hierbij om toezicht en controle op de gemeente. Dit ter onderscheiding van toezicht en handhaving die de gemeente uitvoert op activiteiten van burgers, bedrijven en instellingen. Puntsgewijs wordt ingegaan op:

1. Accountantscontrole en rechtmatigheid
2. Audits informatiebeveiliging
3. Horizontale verantwoording college aan de raad
4. Interbestuurlijk toezicht door de provincie
5. Rekenkamercommissie
6. Waarstaatjegemeente.nl

Ad 1 Accountantscontrole en rechtmatigheid

De raad heeft een kaderstellende rol met betrekking tot de accountantscontrole. In het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* staan de wettelijke goedkeurings- en rapporteringstoleranties in een percentage van de omvangsbasis (de totale lasten van de gemeente) vermeld. De raad kan een lager percentage voor deze toleranties vaststellen. De uitgangspunten voor de accountantscontrole 2020 zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren:

- De goedkeuringstolerantie is voor de jaarrekening 2020 vastgesteld op de wettelijke norm van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.
- De rapporteringstolerantie is voor de jaarrekening 2020 vastgesteld op 0,5% voor fouten en 1,5% voor onzekerheden.

Overige uitgangspunten zijn:

1. Budgetrecht raad

Als het door de raad geautoriseerde budget onvoldoende is, zal het college voor aanvullende budgettaire ruimte voorstellen doen aan de raad. Dit is niet nodig als er door het college dekking kan worden gevonden binnen het programma. Als de uitgave inhoudelijk niet overeenkomt met de doelstellingen van de raad, dan moet het college dit alsnog ter besluitvorming voorleggen aan de raad. Mutaties worden elk jaar bij de Perspectiefbrief gemeld, waarbij het college een voorstel aan de raad overlegt tot het wijzigen van de lopende begroting.

2. Normenkader

Het normenkader bestaat uit alle wet- en regelgeving, die van belang is voor de accountantscontrole. Het normenkader wordt jaarlijks per 31 december door het college vastgesteld en ter kennis van de raad gebracht.

3. Controleplan

Het controleplan van de accountant over het verslagjaar 2021 zal met de auditcommissie van de raad worden afgestemd.

Met het vaststellen van de begroting worden ook de bovenvermelde uitgangspunten voor de accountantscontrole vastgesteld.

Ad 2 Audits informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging wordt steeds belangrijker. Als gemeente werken we met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO bestaat uit een stelsel van maatregelen op organisatorisch, fysiek en technisch gebied en is gelijk getrokken voor de gehele overheid. Daarnaast zijn er specifieke wetten waar we aan moeten voldoen, zoals de basisregistratie personen (BRP), de paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwinet), de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de basiskaart grootschalige topografie (BGT), Basis registratie ondergrond (BRO) en DigiD.

Door de ENSIA zelfevaluatietool zijn we als gemeente in staat om te kijken hoe de organisatie ervoor staat op het gebied van de bovenstaande wetten.

Dit betekent dat maar één keer per jaar de zelfevaluatielijst ingevuld hoeft te worden. De informatie wordt gebruikt voor de horizontale verantwoording aan de gemeenteraad en aan diverse verticale verantwoordingslijnen als departementen.

ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke planning & control-cyclus. Hierdoor heeft de gemeenteraad meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan hij bijsturen op de voortgang van de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging gemeenten (BIG).

Ad 3 Horizontale verantwoording van college aan de gemeenteraad

Door de invoering van de Wet revitalisering generiek toezicht is de controlerende taak van de gemeenteraad versterkt. Dit komt tot uitdrukking door de volgende activiteiten:

- a. meer aandacht voor de uitvoering van de medebewindstaken in de jaarstukken en
- b. deelname aan het VNG-project Versterken horizontale verantwoording. Dit project richt zich op verantwoording via de website "www.waarstaatjegemeente.nl".

Wat punt a betreft wordt in het jaarverslag in verschillende programma's informatie verstrekt over de uitvoering van landelijke wetgeving. In de meeste gevallen wordt dit in tabellen aangegeven, waarbij de ontwikkeling van de laatste drie of vier jaren te vergelijken is. Substantiële financiële mutaties worden toegelicht in de programma's bij de derde W (wat kost het?).

Ad 4 Interbestuurlijk toezicht door de provincie (verticaal toezicht)

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) is de wettelijke toezichtstaak die een provincie heeft ten aanzien van de uitvoering van de medebewindstaken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

De provincie richt zich als toezichthouder op de volgens de provincie meest risicovolle thema's binnen de beleidsterreinen. Dit zijn de volgende beleidsterreinen:

- Archief en informatiebeheer;
- Huisvesting verblijfsgerechtigden;
- Monumentenzorg;
- Omgevingsrecht;
- Ruimtelijke ordening.

Ook houdt de provincie toezicht op de financiële positie van gemeenten.

Het toezicht gebeurt op basis van vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als basis van het interbestuurlijk toezicht is een goede horizontale verantwoording (controle door gemeenteraad bij gemeenten) onmisbaar.

Het interbestuurlijk toezicht is gericht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken. Aan de hand van het stoplichtmodel wordt er een beoordeling gegeven. De uitkomst hiervan kan de kleur groen, oranje of rood zijn. Groen staat voor goed, oranje staat voor matig/risico en rood voor taakverwaarlozing. Ingrijpen gebeurt alleen als wettelijk vastgelegde taken niet of niet juist worden uitgevoerd. Of als besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of het recht. In deze gevallen is de uitkomst van de beoordeling de kleur rood en kan de provincie gebruik maken van de volgende instrumenten:

- Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing. Bij taakverwaarlozing kan de provincie de taak overnemen.
- Schorsing en vernietiging. Als er besluiten worden genomen die in strijd zijn met het recht of het algemeen belang, kan het besluit worden voorgedragen voor schorsing of vernietiging.

Informatie over de prestaties van onze gemeente staat op "www.waarstaatjegemeente.nl".

Ad 5 Rekenkamercommissie Opsterland

De rekenkamercommissie heeft als taak het onderzoeken van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de gemeente vastgestelde beleid en de uitvoering van het beleid. De rekenkamercommissie is volledig onafhankelijk.

In 2020 zijn de volgende onderzoeken door de raad behandeld;

- 'Doe mee'-onderzoek VN-verdrag handicap: de raad heeft over de aanbevelingen in het onderzoeksrapport geen besluit genomen, maar alleen besproken in de oriënterende raadsbijeenkomst op 24 februari 2020. Wij hebben daarna nog antwoord gegeven op vragen van GroenLinks-OpsterLanders over het onderzoek (LIS 11 mei 2020).
- Onderzoeksrapport financiële sturing jeugdwet:
 - o Aanbeveling 1: elk kwartaal een gedegen analyse van de werkelijke cijfers te maken en die naast de verwachtingen uit de begroting te leggen. De analyse dient ten minste een verklaring te geven van de afwijkingen van de werkelijke cijfers tegenover de begroting. Tot slot moet de analyse een voorspelling geven van de verwachte kosten.

In de klankbordbijeenkomsten sociaal domein wordt hieraan aandacht besteed.

o Aanbeveling 2: te overwegen het aantal behandelingen (de ‘intensiteit’) niet langer zonder overleg met de gemeente door de zorgaanbieder te laten bepalen. Laat het college nagaan of intern een budgethouder de verwijzing en het aantal behandelingen navolgbaar controleert alvorens de behandeling begint. En nadat de behandeling is afgerond de budgethouder na laten gaan of alle behandelingen zijn uitgevoerd en succesvol was.

Zoals wij in de bestuurlijke reactie op het onderzoek al hadden aangegeven, zien wij deze aanbeveling als een bevestiging van wat wij al doen. Wij maken al gedegen analyses van de werkelijke uitgaven aan jeugdzorg en monitoren hoe de uitgaven verlopen ten opzichte van de begroting. Waar mogelijk koppelen wij de analyses aan de vaste P&C-momenten.

Naast het onderzoek Financiële sturing jeugdwet heeft de rekenkamercommissie in 2020 onderzoeken uitgevoerd of gestart naar Meldingen openbare ruimte, Schuldhulpverlening en Gebiedsteams. Deze onderzoeken worden in 2021 door de raad behandeld.

Voor 2021 heeft de rekenkamercommissie het onderzoeksprogramma 2021 gepubliceerd.

Ad 6 Waarstaatjegemeente.nl

De website "waarstaatjegemeente.nl" laat zien hoe onze gemeente er op verschillende beleidsterreinen voor staat. Daarbij kunnen vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten. Het instrument "Waarstaatjegemeente.nl", een product van VNG Realisatie, is voortdurend in ontwikkeling. Bijvoorbeeld door betere indicatoren uit te vinden en nieuwe beleidsvelden toe te voegen. Naast de genoemde toezichtinformatie is op "Waarstaatjegemeente.nl" ook andere informatie over Opsterland beschikbaar.

Voorbeelden zijn: bevolkingsontwikkeling, woningmarkt, overlast en onveiligheid, verkeersveiligheid, waardering onroerende zaken, sociale zekerheid (uitkeringen), zorg en welzijn, onderwijs, duurzaamheid, lokale economie en de baten en lasten in de gemeentelijke begroting.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Het doel van deze paragraaf

In de verschillende programma's worden maatschappelijke effecten beoogd die (mede) door externe organisaties worden verwezenlijkt. In een aantal daarvan heeft de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang. In deze paragraaf wordt daarvan een overzicht gegeven.

Definitie verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* én een *financieel* belang heeft.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de burgemeester, een wethouder of een raadslid van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie op en de beleidsvoornemens betreffende verbonden partijen

De gemeente heeft met het oog op het beperken van regelgeving geen afzonderlijke Kadernota verbonden partijen vastgesteld. Visie en beleid op verbonden partijen zijn daarom terug te vinden in deze paragraaf. De gemeente voert overheidstaken uit en wil doelen bereiken in de samenleving. Dit moet effectief en efficiënt. In een aantal gevallen kan de gemeente deze taken en doelen niet of moeilijk zelf

uitvoeren en is er een noodzaak om met andere gemeenten, provincie of waterschap samen te werken. De gemeente Opsterland voert hierbij een terughoudend beleid. Verbonden partijen worden alleen aangegaan als dit door de wet verplicht wordt gesteld of als er een ondubbelzinnig gemeentelijk belang is, gerelateerd aan grensoverschrijdende belangen en/of de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering van de taken.

Bij deelname aan een verbonden partij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. De op te richten verbonden partij moet bij uitstek het instrument zijn om het gemeentelijke doel te realiseren.
2. Er moet een gedegen afweging plaatsvinden met betrekking tot de vorm van de verbonden partij (praktisch en beperken van bestuurlijke drukte).
3. De verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moet helder en dual omschreven worden.
4. Bij het aangaan van verbonden partijen moet volstrekte duidelijkheid bestaan over zaken als werkwijze, zeggenschapsverhoudingen, winst- en risicoverdeling en te leveren (toetsbare) prestaties.
5. Er moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over de inzichtelijkheid en beheersbaarheid van (financiële) risico's.
6. Er moeten voldoende waarborgen in de regeling worden opgenomen voor democratische legitimatie (bij overdracht raadsbevoegdheden) en voor controle en beïnvloeding door o.a. inzichtelijke en transparante begrotingen en verantwoordingen, het verstrekken van relevante en adequate informatie (nieuwsbrieven en tussenrapportages) en door controlemechanismen als financiële adviescommissies en rekenkameronderzoek.

Kaderstellende documenten

De diverse gemeenschappelijke regelingen en daaraan ten grondslag liggende collegebesluiten en raadsbesluiten.

Overzicht verbonden partijen

Lijst verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regelingen:
 - Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden
 - Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grou
 - Sociale werkvoorziening Fryslân te Drachten
 - Recreatieschap De Marrekrite te Leeuwarden
 - Hûs en Hiem, welstandsadvisering en monumentenzorg in Fryslân te Leeuwarden
 - Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten te Drachten
- Vennootschappen:
 - Caparis NV te Drachten
 - NV Afvalsturing Fryslân
 - NV Fryslân Miljeu
 - NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag
 - BV Publiek Belang Elektriciteitsproductie te Den Bosch
 - CBL Vennootschap BV Den Bosch

o CSV Amsterdam BV Den Bosch

Veiligheidsregio Fryslân	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten
Bestuurlijk belang	Samenwerkingsverband van de Friese gemeenten op de terreinen van publieke gezondheidszorg, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking en de coördinatie in de uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het instandhouden en beheren van een gemeenschappelijke meldkamer en tot slot het zijn van een platform voor samenwerking voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners, dan wel organisaties en andere openbare lichamen.
Zeggenschap	3,70%
Financieel belang	Bijdrage 2019 € 2.612.000
	Bijdrage 2020 € 2.722.000
Eigen vermogen	1-1-2019 € 5.266.093
	31-12-2019 € 3.614.834
Vreemd vermogen	1-1-2019 € 58.560.060
	31-12-2019 € 69.718.223
Financieel resultaat	2019 -/- € 524.311
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.
Ontwikkelingen	Het COVID-19 virus heeft grote impact op activiteiten in 2020. De veiligheidsregio beschermt en informeert de inwoners. Grote inzet nodig van GGD via uitvoeren bron- en contactonderzoek, uitvoeren landelijk testbeleid RIVM en informeren bevolking. Dit zal tot hogere (niet begrote) kosten leiden. De inspecties kinderopvang zijn opgeschort en zijn er risico's door minder reizigersvaccinaties, wat kan leiden tot negatieve impact op de opbrengsten. De continuïteit is te allen tijde geborgd aanzien de VRF een gemeenschappelijke regeling is.
Programma	1 Veiligheid; 4 Onderwijs; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Ellen van Selm

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Vestigingsplaats	Grou				
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten				
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de 18 deelnemende Friese gemeenten, de provincie en het waterschap bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wabo genoemde wetten.				
Zeggenschap	Het aantal stemmen is afhankelijk van de financiële bijdragen van de deelnemers en wordt jaarlijks vastgesteld. Opsterland heeft op dit moment 1 stem van de 75 (1,33%).				
Financieel belang	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%;">Bijdrage 2019</td> <td style="text-align: right;">€ 216.000</td> </tr> <tr> <td>Bijdrage 2020</td> <td style="text-align: right;">€ 307.000</td> </tr> </table>	Bijdrage 2019	€ 216.000	Bijdrage 2020	€ 307.000
Bijdrage 2019	€ 216.000				
Bijdrage 2020	€ 307.000				
Eigen vermogen	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%;">1-1-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 647.128</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 1.364.718</td> </tr> </table>	1-1-2019	€ 647.128	31-12-2019	€ 1.364.718
1-1-2019	€ 647.128				
31-12-2019	€ 1.364.718				
Vreemd vermogen	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%;">1-1-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 4.245.145</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 4.791.599</td> </tr> </table>	1-1-2019	€ 4.245.145	31-12-2019	€ 4.791.599
1-1-2019	€ 4.245.145				
31-12-2019	€ 4.791.599				
Financieel resultaat	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%;">2019</td> <td style="text-align: right;">€ 390.590</td> </tr> </table>	2019	€ 390.590		
2019	€ 390.590				
Risico's	Er is een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.				
Ontwikkelingen	In 2020 heeft het coronavirus ons bereikt, de FUMO voert de taken onder deze omstandigheden zo optimaal mogelijk uit. Door overheidsmaatregelen wordt vooral het toezicht houden bij bedrijven geraakt. Hierover heeft afstemming met de deelnemers plaatsgevonden.				
Programma	7 Volksgezondheid en milieu; 8 Bouwen, wonen en gronden				
Portefeuillehouder	Anko Postma				

Sociale werkvoorziening Fryslân					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Vestigingsplaats	Drachten				
Deelnemende partijen	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Tytsjerksteradiel				
Bestuurlijk belang	<p>De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V.</p> <p>Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.</p>				
Zeggenschap	12,50%				
Financieel belang	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">Bijdrage 2019</td> <td style="text-align: right;">€ 3.643.438</td> </tr> <tr> <td>Bijdrage 2020</td> <td style="text-align: right;">opgenomen bij Caparis NV</td> </tr> </table>	Bijdrage 2019	€ 3.643.438	Bijdrage 2020	opgenomen bij Caparis NV
Bijdrage 2019	€ 3.643.438				
Bijdrage 2020	opgenomen bij Caparis NV				
Eigen vermogen	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">1-1-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 600.000</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 458.000</td> </tr> </table>	1-1-2019	€ 600.000	31-12-2019	€ 458.000
1-1-2019	€ 600.000				
31-12-2019	€ 458.000				
Vreemd vermogen	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">1-1-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 5.661.000</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td style="text-align: right;">€ 5.161.000</td> </tr> </table>	1-1-2019	€ 5.661.000	31-12-2019	€ 5.161.000
1-1-2019	€ 5.661.000				
31-12-2019	€ 5.161.000				
Financieel resultaat	2019 -/- € 142.000				
Risico's	Gemeenten ontvangen van het Rijk een bijdrage in de kosten van de sociale werkvoorziening. Deze bijdrage is m.i.v. 2015 jaarlijks verder door het Rijk naar beneden bijgesteld. Omdat de rijksbijdrage op dit moment al onvoldoende is om de werkelijke kosten (loonkosten) te dekken, zal het tekort de komende jaren verder toenemen. Dit zogenoemde "subsidietekort" moet door de gemeenten zelf worden gedragen. De GR treedt op als financier voor Caparis. Voor de leningen van de GR aan Caparis zijn door Caparis zekerheden gesteld in de vorm van hypotheek- en pandrecht. Het risico voor de GR bestaat daarin, dat Caparis in staat moet zijn om aan de vereiste aflossingsverplichtingen te kunnen voldoen en dat bij ingebrekestelling de waarde van de verkregen zekerheden niet toereikend is voor het aflossen van de financiering. Wel blijven we aansprakelijk voor mogelijke tekorten op de bedrijfsvoering die ontstaan bij de NV. Door ons geringe aandeel in de nieuwe NV blijft het risico qua omvang beperkt. Onze invloed wordt wel groter omdat in de nieuwe NV de vier eigenaren elk een gelijke stem krijgen.				
Ontwikkelingen	Het proces van herstructurering van het Sociaal Werkbedrijf is eind 2019 afgerond. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd; er is geen sprake meer van de uitvoering van de WSW. De GR SW Fryslân is gewijzigd in een bedrijfsvoeringsregeling. Dit betekent dat de gemeenten een directe relatie krijgen met uitvoeringsorganisatie Caparis en daar geen GR meer tussen zit. Hiermee kan Opsterland als een van de eigenaren directer sturing geven.				
Programma	6 Sociaal domein				
Portefeuillehouder	Libbe de Vries				

Recreatieschap De Marrekrite		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	Provincie Fryslân en 13 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van 13 deelnemende Friese gemeenten (excl. Ooststellingwerf en de vier eilanden) en de provincie Friesland op het gebied van een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de watersport en van andere vormen van recreatie op en aan het water, met inachtneming van de belangen van natuur en landschap. In de praktijk wordt gezorgd voor de bevaarbaarheid van waterwegen (baggeren), beheer en onderhoud aanlegsteigers en andere voorzieningen, vuilnisophaal in watersportgebieden en een uniforme regeling brugbediening.	
Zeggenschap	4,55%	
Financieel belang	Bijdrage 2019	€ 26.645
	Bijdrage 2020	€ 29.500
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 4.136.522
	31-12-2019	€ 4.739.877
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 1.380.309
	31-12-2019	€ 489.625
Financieel resultaat	2019	€ 603.355
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat de deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	Hoe groot de impact is van het COVID-19 virus op 2020 en daarna is onmogelijk te bepalen. De GR loopt geen risico voor de continuïteit vanwege de aard van de werkzaamheden en de betrouwbaarheid van de deelnemers in de GR.	
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Hûs en Hiem, welstandsadviesering en monumentenzorg in Friesland		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	17 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. In de praktijk betekent dit geven van welstandsadviezen over bouwplannen, het adviseren over algemene welstandsvraagstukken en het voorzien in de adviesering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.	
Zeggenschap	3,85%	
Financieel belang	Voor de dienstverlening door Hûs en Hiem is de gemeente een vergoeding verschuldigd die via de gemeentelijke leges wordt doorberekend aan de vergunning aanvragers. Er is dus geen vaste gemeentelijke bijdrage.	
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 369.353
	31-12-2019	€ 333.895
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 120.418
	31-12-2019	€ 82.454
Financieel resultaat	2019	€ 6.542
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Ontwikkelingen	Naar verwachting wordt de Omgevingswet per 1-1-2022 van kracht. Hûs en Hiem heeft de verwachting dat de Friese gemeenten ook na de stelselherziening , verzekerd zullen willen zijn van onafhankelijk, deskundig advies inzake de ruimtelijke aspecten van omgevingskwaliteit. Elke gemeente dient vanaf 2022 te beschikken over een gemeentelijke adviescommissie, die tenminste over de Rijksmonumenten adviseert, maar die ook met andere adviestaken kan worden belast. Gemeentelijke beleidsregels inzake het uiterlijk van bouwwerken (veelal vastgelegd in de gemeentelijke welstandsnota) vormen vanaf 1 januari 2022 onderdeel van de zogenaamde 'bruidsschat' in het Omgevingsplan van de gemeente en blijven onverkort van toepassing. Het Rijk biedt de gemeenten een overgangperiode van 10 jaar om het Omgevingsplan aan te passen.	
Programma	8 Bouwen, wonen en gronden	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Gemeenten Opsterland en Smallingerland	
Bestuurlijk belang	Het te behartigen belang is het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Drachten en het verzorgen van een optimale afstemming van alle hiermee samenhangende aspecten en bevoegdheden van de beide deelnemers, de gemeenten Smallingerland en Opsterland.	
Zeggenschap	50%	
Financieel belang	Er wordt geen exploitatiebijdrage betaald. De activiteiten binnen de GR worden door medewerkers van de beide gemeenten verricht.	
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 4.238.730
	31-12-2019	€ 4.726.730
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 9.840.447
	31-12-2019	€ 7.081.601
Financieel resultaat	2019	€ 488.000
Risico's	De prognoses van de resultaten zijn gebaseerd op aannames (restant looptijd, tempo van verkopen, fasering woonrijp maken). De verwachtingen, waar de resultaten op zijn gebaseerd zijn zo goed mogelijk onderbouwd. Echter hoe langer de looptijd (in dit geval tot 2040) van de exploitatie, hoe minder betrouwbaar de prognoses en dus ook het berekende resultaat zijn. Beide gemeenten zijn op basis van de afgesproken verdeelsleutel aansprakelijk voor eventuele verliezen. Al gerealiseerde winsten worden binnen de exploitatie gehouden ter dekking van eventuele risico's. De gemeente Smallingerland heeft in de jaren 2012-2013 2,6 miljoen bijgestort als gevolg van een voorzienbaar tekort. Daarmee gaan we er op basis van de huidige verwachtingen vanuit dat er sprake is van een minimaal kostendekkende exploitatie.	
Ontwikkelingen	Voor de aanpak van COVID-19 wordt gekeken wat er, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, gedaan kan worden. Er wordt gestreefd naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. De risico's en die van de partners worden voortdurend gemonitord. De organisatie loopt geen risico voor de continuïteit, de liquiditeitspositie wordt goed bewaakt.	
Programma	3 Economie	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Caparis NV	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Drachten
Deelnemende partijen	Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland, en Smallingerland
Bestuurlijk belang	Bij Caparis NV kunnen onder andere mensen die in aanmerking komen voor een WSW-dienstverband te werk gesteld worden. Voor een deel van de WSW-ers is het niet haalbaar om bij een private of publieke organisatie te werken. Voor dat deel van de populatie is in 2001, door de 8 gemeenten van de gemeenschappelijke regeling Sociale werkvoorziening Fryslân, de Caparis NV opgericht. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR SW Fryslân veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW door de NV voor de GR. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten.
Zeggenschap	12,5% aandelenkapitaal, 25% zeggenschap
Financieel belang	Bijdrage 2019 opgenomen bij GR SW Fryslân
Eigen vermogen	Bijdrage 2020 € 3.463.626
	1-1-2019 € 14.232.000
	31-12-2019 € 6.694.000
Vreemd vermogen	1-1-2019 € 8.849.000
	31-12-2019 € 16.823.000
Financieel resultaat	2019 -/- € 563.000
Risico's	Caparis NV is omgevormd naar een sociale onderneming. We blijven aansprakelijk voor mogelijke tekorten op de bedrijfsvoering die ontstaan bij de NV. Door ons geringe aandeel (12,5%) in de nieuwe NV blijft het risico qua omvang beperkt. Onze invloed wordt wel groter omdat in de nieuwe NV de vier eigenaren elk een gelijke stem krijgen.
Ontwikkelingen	Vanwege arbeidsrechtelijke overwegingen en de wens om de gevolgen van de herstructurering voor de betrokken SW-ers te minimaliseren is er voor gekozen om de GR SW Fryslân te wijzigen in een bedrijfsvoeringsregeling. Deze gemeenschappelijke regeling heeft alleen als doel om als werkgever te fungeren voor alleen de huidige SW-ers. Dit betekent dat mensen die bij Caparis NV werken, maar geen SW indicatie hebben (het zg. kaderpersoneel) maar nu wel in dienst van de GR zijn, overgaan naar Caparis NV per 1 januari 2020. Het betekent ook dat de gemeenten een directe relatie krijgen met de uitvoeringsorganisatie Caparis NV en dat daar niet, zoals nu het geval is, een gemeenschappelijke regeling tussen zit.
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Rob Jonkman

Omrin: NV Afvalsturing Fryslân (AF) en NV Fryslân Miljeu (FM)			
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Vestigingsplaats	Leeuwarden		
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten en diverse andere gemeenten		
Bestuurlijk belang	Omrin :NV Afvalsturing (afvalverwerking) en NV Fryslân Miljeu (inzameling) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.		
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 120 aandelen in de NV Afvalsturing (4,00 %) en 11.381 in de NV Fryslân Miljeu (8,10%).		
		<i>AF en FM</i>	
Financieel belang	Bijdrage 2019	€ 2.657.510	
	Bijdrage 2020	€ 2.920.439	
		<i>NV Afvalsturing Fryslân NV Fryslân Miljeu</i>	
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 50.585.000	€ 8.414.000
	31-12-2019	€ 57.000.000	€ 8.286.000
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 152.203.000	€ 16.388.000
	31-12-2019	€ 142.008.000	€ 17.289.000
Financieel resultaat	2019	€ 6.536.000	€ 507.000
Risico's	De onderneming heeft een gezonde financiële positie maar er wordt wel een daling van de omzet uit energie verwacht en een daling van aantal ledigingen in horeca en het toerisme als gevolg van de Coronacrisis. Het overgrote deel van de dienstverlening voor gemeenten, vloeit echter voort uit langdurige overeenkomsten. Er zijn daarom geen twijfels over het continueren van de activiteiten maar de exacte invloed van het virus op de financiële prestaties is moeilijk in te schatten.		
Ontwikkelingen	Omrin geeft inhoud aan de transitie VANG (van afval naar grondstof), waarin het draait om het terugdringen van de hoeveelheid huishoudelijk afval, zoveel mogelijk hergebruik, een zo hoog mogelijk niveau van recycling van het afval tot secundaire grondstof en maximale nuttige toepassing door het terugwinnen van energie uit afval.		
Programma	2 Verkeer en vervoer; 7 Volksgezondheid en milieu		
Portefeuillehouder	Rob Jonkman		

BNG Bank NV							
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap						
Vestigingsplaats	Den Haag						
Deelnemende partijen	De Staat, gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap						
Bestuurlijk belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.						
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 66.651 aandelen (0,12 %).						
Financieel belang	De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Over 2019 was dit € 84.646. Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.						
Eigen vermogen	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">1-1-2019</td> <td style="width: 65%;"></td> <td style="width: 20%; text-align: right;">€ 4.991.000.000</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td></td> <td style="text-align: right;">€ 4.887.000.000</td> </tr> </table>	1-1-2019		€ 4.991.000.000	31-12-2019		€ 4.887.000.000
1-1-2019		€ 4.991.000.000					
31-12-2019		€ 4.887.000.000					
Vreemd vermogen	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">1-1-2019</td> <td style="width: 65%;"></td> <td style="width: 20%; text-align: right;">€ 132.518.000.000</td> </tr> <tr> <td>31-12-2019</td> <td></td> <td style="text-align: right;">€ 144.802.000.000</td> </tr> </table>	1-1-2019		€ 132.518.000.000	31-12-2019		€ 144.802.000.000
1-1-2019		€ 132.518.000.000					
31-12-2019		€ 144.802.000.000					
Financieel resultaat	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">2019</td> <td style="width: 65%;"></td> <td style="width: 20%; text-align: right;">€ 163.000.000</td> </tr> </table>	2019		€ 163.000.000			
2019		€ 163.000.000					
Risico's	De BNG is een solide bank in handen van overheden met een beperkt statutair werkterrein. Dit biedt financiers vertrouwen. De bank heeft een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen. De bank heeft een gezonde financiële positie. Bij een faillissement valt het geplaatst/gestort aandelenkapitaal van € 151.225 weg en moeten kosten worden gemaakt om de uitvoering op andere wijze te continueren.						
Ontwikkelingen	De lage langetermijnrente veroorzaakt bij de BNG druk op het renteresultaat. De invloeden van het Coronavirus zijn nog niet in te schatten. De BNG gaat een actieplan opstellen om CO2 te verlagen en zich daarmee te conformeren aan het getekende Klimaatakkoord.						
Programma	0 Bestuur en ondersteuning						
Portefeuillehouder	Rob Jonkman						

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Den Bosch
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)
Bestuurlijk belang	Geen.
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 34.746 aandelen in de PBE (0,02 %).
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.
Eigen vermogen	1-1-2019 € 1.604.945 31-12-2019 € 1.589.543
Vreemd vermogen	1-1-2019 € 23.506 31-12-2019 € 455.015
Financieel resultaat	2019 -/- € 15.402
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk € 1. Het risico is nihil.
Ontwikkelingen	Het voornemen is om de vennootschap te ontbinden.
Programma	0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Rob Jonkman

CBL Vennootschap BV en CSV Amsterdam BV			
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Vestigingsplaats	Den Bosch		
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)		
Bestuurlijk belang	Deze twee BV's zijn van tijdelijke aard en handelen reserveringen voor risico's en verstrekte leningen aan derden van het voormalige Essent af.		
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 464 aandelen in elke BV (0,02 %).		
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.		
		<i>CBL</i>	<i>CSV</i>
Eigen vermogen	1-1-2019	€ 136.957	€ 745.990
	31-12-2019	€ 125.355	€ 451.905
Vreemd vermogen	1-1-2019	€ 22.040	€ 44.765
	31-12-2019	€ 5.006	€ 83.583
Financieel resultaat	2019	-/- € 11.602	-/- € 294.085
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk in elke BV € 5. Het risico is nihil.		
Ontwikkelingen	CBL Vennootschap BV; Ontbonden per 9 april 2020. CSV Amsterdam BV; In de algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 is ingestemd met het bereikte compromis over de beëindiging van een geschil over vier betwiste claims en een belastingteruggave. Eveneens heeft de AVA ingestemd het uitkeren van de bedragen genoemd in de vaststellingsovereenkomst (onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling werkkapitaal) aan de aandeelhouders na rato van het aandelenbelang in CSV.		
Programma	0 Bestuur en ondersteuning		
Portefeuillehouder	Rob Jonkman		

Grondbeleid

Grondbeleid Uitgangspunten

De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn vastgelegd in de nota grondbeleid. Het grondbeleid staat ten dienste van de programma's 3 Economie (bedrijventerreinen) en 8 Bouwen, wonen en gronden (o.a. woningbouw en zonneparken). In de begroting zijn de baten en lasten van de bouwgrondexploitatie, en de daarmee samenhangende financiële risico's, als incidenteel opgenomen. Doordat (bouw-)grond een grote (boek-)waarde vertegenwoordigt, heeft het grondbeleid invloed op het weerstandsvermogen (hoogte van eigen vermogen). Door de grond marktconform te waarderen en door voorzieningen te vormen voor verwachte tekorten zijn de financiële risico's beheersbaar.

In de nota grondbeleid is vastgesteld dat de keuze voor het voeren van een actief of faciliterend grondbeleid bij het ontwikkelen van nieuwe locatieplannen jaarlijks gedaan wordt in de paragraaf grondbeleid van de begroting, de perspectiefbrief en de verantwoording. Evenals in voorgaande jaren is in 2020 een terughoudend en voorzichtig actief grondbeleid gevoerd over ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijke grond. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden heeft de gemeente faciliterend en ondersteunend opgetreden. In nagenoeg alle dorpen zijn op dit moment gronden in eigendom voor woningbouw. De ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvestigingen concentreren zich in de dorpen

Gorredijk en (in mindere mate) Wijnjewoude. Het bedrijventerrein Drachten-Azeven valt onder de gemeenschappelijke regeling Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten en valt daarom buiten het kader van deze paragraaf.

In financieel opzicht wordt een voorzichtige koers gevaren. Dit uit zich in de navolgende zaken:

- exploitaties worden financieel behoudend opgezet. Bouwrijp maken gebeurt pas op het moment dat er voldoende zekerheid is over de grondverkoop;
- winstbepaling en winstneming vindt plaats volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (BBV);
- de buffer van de algemene reserve geeft dekking voor de financiële risico's.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017)

Nota grondbeleid Opsterland 2018-2021

Economische situatie en meerjarenperspectief

In 2021 en de daaropvolgende jaren zal de prognose van het financiële resultaat zich stabiliseren ten opzichte van de prognose in de begroting van 2020. Door de steeds aantrekkende woningmarkt is er een toename van de vraag naar (koop-)woningen. Zowel in de begroting van 2021 als in het meerjarenperspectief 2022-2024 zijn de verkopen behoedzaam geraamd.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Er waren in 2020 verspreid over de verschillende dorpen elf bouwgrondcomplexen in exploitatie. Deze complexen bestaan uit woningbouwlocaties in verschillende dorpen en het bedrijventerrein Gorredijk industrie (Overtoom en Tolbaas). Het complex Loevestein fase 4 oost is geopend in 2020. De boekwaarde van alle complexen was per 31 december 2020 + € 0,4 miljoen inclusief (na aftrek van) de voorziening voor het verwachte tekort van het complex Gorredijk industrie (€ 0,7 miljoen) en de voorziening nog uit te voeren werken (€ 0,1 miljoen) voor de afronding van afgesloten complexen. Het complex Tijnje Riperwâlden is in 2020 afgesloten.

Resultaten per programma

Resultaat 2020 BIE

Het gerealiseerde resultaat van de BIE was in 2020 ruim € 1.302.000,-. Bij de specificatie van het meerjarig resultaat (zie tabel) wordt het resultaat per complex weergegeven.

Programma 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting 2020 voor de bouwgrondexploitatie in programma 3 (economie) is € 99.000,- voordeliger.

De belangrijkste oorzaak van dit voordeligere resultaat is dat € 57.000,- van de verliesvoorziening van het complex Gorredijk-industrie (Overtoom en Tolbaas) is vrijgevallen. De reden hiervoor is dat de kavelrijzen in 2020 verhoogd zijn om de prijzen marktconform te maken. De verliesvoorziening voor het complex Gorredijk-industrie (Overtoom en Tolbaas) bedroeg daardoor eind 2020: € 650.000,-.

Programma 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting 2020 voor de bouwgrondexploitatie in programma 8 (bouwen, wonen en gronden) is € 1.010.000,- voordeliger.

Dit voordeligere resultaat is veroorzaakt door :

1. Vrijval verliesvoorziening Tijnje-Riperwâlden: € 57.000,-. Dit complex is in 2020 afgesloten omdat alle kavels verkocht waren en er geen kosten meer gemaakt hoefden te worden.

2. Vrijval voorziening ingebrachte grond Loevestein fase 4 oost: € 379.000,-. Dit complex is in 2020 geopend. De grond was afgewaardeerd naar de lagere marktwaarde omdat in 2015 Loevestein fase 4 west in exploitatie genomen werd.

3. Extra winstnemingen: € 574.000,-. Door hogere grondverkoppen en lagere begrote kosten in het complex Ureterp - Hege Kamp kon er meer winst genomen worden dan verwacht werd.

Prognose van het meerjarige resultaat

Het verwachte nog te realiseren exploitatieresultaat voor de BIE is € 1,9 miljoen (voordelig) en is gebaseerd op recente verkoopprognoses. In de toekomstige jaren zullen naar verwachting de navolgende resultaten worden gerealiseerd:

Verwacht resultaat BIE (in miljoenen euro's)	
in het begrotingsjaar 2021	1,1
in de jaren 2022 t/m 2024	1,2
in de jaren ná 2024	- 0,4
Totaal	1,9

Belangrijke ontwikkelingen/wijzigingen in de prognose van het resultaat

Het begrote nog te realiseren resultaat vanaf 2021 in de BIE is € 0,2 miljoen lager dan de begroting 2020. Dit lagere verwachte resultaat wordt veroorzaakt door de tussentijdse winstnemingen in 2020 (- € 1,3 miljoen). Dit wordt grotendeels gecompenseerd door hogere grondopbrengsten (+ € 0,2 miljoen), het verwachte resultaat in het nieuwe complex Loevestein fase 4 oost (+ € 0,3 miljoen), lagere kosten bouwen en woonrijp maken (+ € 0,5 miljoen) en lagere rentekosten (+ 0,1 miljoen).

Risico's in de grondexploitatie

Het nemen van risico's is inherent aan grondexploitaties. De volgende risico's zijn van belang:

- conjunctuur- en renterisico's, waardoor de vraag naar bouwgrond kan afnemen en extra rentekosten kunnen ontstaan;
- verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeftes, tussen het tijdstip van het tot stand komen van het plan en het moment van aanbieden van de bouwgrond, waardoor het product niet meer aansluit op de vraag;
- het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen;
- milieurisico's;
- planschadeclaims;
- hogere prijsstijgingen en lagere opbrengststijgingen dan voorzien in exploitatieberekeningen;
- archeologische risico's;
- het niet kunnen krijgen van voldoende woningbouwcontingenten.

De risico's worden beheerst door het uitvoeren van (markt)onderzoeken, door te zorgen voor flexibiliteit in het proces en door vroegtijdige verwerving van grond tijdens de planontwikkeling. Daarnaast wordt de financiële ontwikkeling van de onderhanden complexen jaarlijks beoordeeld ten opzichte van de door de gemeenteraad vastgestelde exploitaties (kredieten). Als de risico's leiden tot verwachte negatieve resultaten, zijn hiervoor voorzieningen gevormd.

Actuele risico's in de bouwgrond in exploitatie

In de lopende grondexploitaties is het risico aanwezig dat toekomstige gebiedsontwikkelingen minder winstpotentie zullen hebben dan verwacht, bijvoorbeeld doordat de boekwaarden hoog opgelopen zijn door de gemaakte kosten, zoals bouwrijp maken, of door tegenvallende verkoopopbrengsten.

Specificatie meerjarig resultaat

Resultaat BIE per complex			
(bedragen x € 1.000)	Resultaat 2020	Verwacht resultaat	looptijd
Woningbouwlocaties:			
Frieschepalen - De Skâns	19	97	2022
Gorredijk - Loevestein fase 4 - west	-	72	2023
Gorredijk - Loevestein fase 4 - oost	-	260	2028
Hemrik - Fabryksleane	35	36	2021
Lippenhuizen - De Wiken	253	118	2021
Tenwispel - Kolderveen	-	12	2021
Tijnje - Riperwâlden	- 24	-	afgesloten
Ureterp - Noord	-	349	2023
Ureterp - De Hege Kamp	988	1.479	2023
Wijnjewoude - Zuidwest	31	133	2021
Totaal woningbouw	1.302	2.556	
Bedrijventerreinen:			
Gorredijk - Industrie	-	- 650	2027
Totaal bedrijventerreinen	-	- 650 *)	
Totaal saldo resultaat	1.302	1.906	

Eind 2020 waren er nog 84 gemeentelijke kavels voor woningbouw te koop in lopende bouwgrondexploitaties (BIE), waarvan 14 kavels in Gorredijk Loevestein fase 4 west, 49 kavels in Loevestein fase 4 oost en 14 kavels in Ureterp-Hege Kamp. Er was eind 2020 nog 45.011 m² **) bouwgrond beschikbaar voor woningbouw. Op de bedrijventerreinen Overtoom en Tolbaas in Gorredijk is de komende jaren nog 25.567 m² (11 kavels) resp. 19.528 m² (6 kavels) beschikbaar.

De resultaten van de BIE worden per complex nader gespecificeerd in het bijlagenboek bij de Verantwoording.

*) Het verwachte verlies op Gorredijk - industrie wordt gedekt door een voorziening.

***) Dit is exclusief 11.000 m2 grond in Terwispel Kolderveen waarop een milieucirkel (geurcirkel) van een boerderij ligt. Hierdoor is deze grond voor onbepaalde tijd niet beschikbaar voor woningbouw. Ten westen van dit gebied is een dorpsinitiatief voor woningbouw, daar heeft de geurcirkel geen betrekking op.

Projecten

Inleiding

MFA de Tynje

In de MFA De Tynje worden verschillende (basis)voorzieningen gecombineerd, waaronder onderwijs, ontmoeting en sport. Het dorp wil door het integreren en combineren van functies en ruimten in het gebouw én door het uitvoeren van zelfwerkzaamheid de gymnastiekvoorziening voor het dorp behouden. Het dorp werkt de plannen veelal zelf uit en stemt dit met de omgeving en met de gemeente af. Hierin wordt nauw samengewerkt met stichting Comprix.

De projectpartners hebben een schetsontwerp uitgewerkt dat de basis vormt naar een definitief ontwerp. Het is de bedoeling het definitief ontwerp rond de zomervakantie 2021 aan de gemeenteraad voor te leggen. De financiële dekking hiervan is opgenomen in de begroting.

Wat is ons deel van het uitvoeringskrediet?

De financiering in de stichtingskosten van MFA Tynje is voor de gemeente beperkt tot de projectonderdelen basisschool, de subsidiebijdrage voor het dorpshuis en de inrichting van het openbaar gebied in- en rondom het projectgebied.

Kindcentrum De Finne - Beetsterzwaag

Voor het gebouw kindcentrum (KC) De Finne hebben stichting Comprix, vv De Sweach en de gemeente gewerkt aan een dekkingsplan. De voetbalvereniging heeft gewerkt aan de verfijning van de financiële onderbouwing van het dekkingsplan en voert hierover met de gemeente verdere gesprekken. Ook is met partijen verder uitgewerkt op welke wijze afspraken worden vastgelegd. De procedure voor wijziging van het bestemmingsplan is gestart en wordt in 2021 afgerond.

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk

Het ontwerp van Kindcentrum De Treffer is afgerond en de investering past binnen de financiële kaders van de projectbegroting. De aanbesteding heeft plaatsgevonden in de eerste helft van 2021. De oplevering vindt plaats in het derde kwartaal 2022.

OWO samenwerking

Bestuursvereenkomst

De bestuursvereenkomst OWO-samenwerking van 2015 heeft per 1 juli 2017 de voltooiing van de bouw van de drie OWO-afdelingen bereikt. Na de bouwfase verkeren de OWO-afdelingen nu in de fase van continue verdere ontwikkeling en professionalisering en dat verloopt naar wens. De OWO-afdelingsplannen zijn de basis voor de onderlinge ambities, de bestaande afspraken en de financiële vereffening en verrekening tussen de drie gemeenten. Een uniek construct in Nederland. Nieuwe plannen of beleidsopgaven pakken de drie gemeenten, waar mogelijk, gezamenlijk op. Bij actuele of nieuwe (beleids)vraagstukken maken de OWO-gemeenten gebruik van elkaars kennis, kunde en/of capaciteit. Op deze manier lukt het de drie gemeenten om sneller en effectiever in te spelen op landelijke, provinciale of regionale opgaven. Een mooi voorbeeld hiervan is de invoering van de Omgevingswet.

OWO-visie

In 2020 is door de OWO-Regiegroep (de burgemeesters en de gemeentesecretarissen van de drie OWO-gemeenten) invulling gegeven aan de wens van de drie gemeenteraden om een OWO-visie te ontwikkelen. Veel zaken gaan goed, sommige onderdelen kunnen en moeten beter. Om het goede te behouden en samen nog sterker te worden, is de OWO-visie ontwikkeld. De colleges hebben ervoor gezorgd dat er een zorgvuldig proces is doorlopen zodat alle stakeholders zijn betrokken. Dit heeft ertoe geleid dat de drie burgemeesters als portefeuillehouders, namens de drie OWO-colleges, met trots de OWO-visie eind 2020 aan de raden hebben kunnen presenteren.

In de OWO-visie staat een tiental prioriteiten omschreven waarmee de OWO-samenwerking, gelet op alle ontwikkelingen buiten en binnen, aan de slag is en blijft. Cliché of niet, maar 'stilstand is achteruitgang' en dat ligt op de loer als de samenwerkende gemeenten hier geen aandacht aan besteden. Deze prioriteiten zijn:

1. OWO 2.0 - herijken OWO-afdelingen
OWO 2.0 - zoektocht OWO-identiteit
2. Ambities en inrichting dienstverlening
3. Door ontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid
4. Datagedreven werken
5. Positioneren verzekeringen
6. Harmonisatie APV
7. Actualiseren VTH-beleidsplan
8. Omgevingswet
9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy
10. Innovatie

OWO-afdelingen: het fundament van onze samenwerking

OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer een derde van de medewerkers.

Ook buiten onze gemeenten is de OWO-samenwerking een begrip. Een bijzonder en uniek samenwerkingsverband: samen waar het kan én met behoud van eigenheid. Onverminderd zetten de afdelingen zich in voor de vier K's:

1. meer Kwaliteit
2. vergroten Kennis
3. vermindering Kwetsbaarheid
4. minder (meer)Kosten

In 2020 zijn op het vlak van de vier K's mooie resultaten geboekt. De personele bezetting op de Backoffice Sociaal Domein is kritisch onder de loep genomen. Door onder andere de digitalisering van het berichtenverkeer en door processen anders in te richten, konden werkzaamheden efficiënter uitgevoerd worden en is het mogelijk geweest om formatie in te leveren in 2020. Door vacatureruimte niet meer in te vullen na pensionering of vertrek van medewerkers is een bedrag van € 155.000 bespaard.

Op grond van de Wet VTH en het daaraan gekoppelde Besluit VTH zijn in de loop van 2020 verplicht taken op het terrein van bodem, asbest en inrichtingen overgedragen aan de FUMO. Structureel levert OWO-VTH vanaf 2021 1,1 FTE in. Door de schaalvergroting, als gevolg van de OWO-samenwerking, kan meer gewerkt worden met een flexibele schil waardoor de verrekening van de taakoverdracht snel gerealiseerd kon worden en is al in 2020 een structurele besparing van € 83.000 gerealiseerd.

In het navolgende deel van de paragraaf wordt per OWO-afdeling verantwoord over de ontwikkelingen en werkzaamheden in 2020. De financiële cijfers zijn verwerkt in de jaarrekeningen van de drie huizen. En zijn, waar nodig, bij het desbetreffende programma toegelicht.

Afdeling Beheer en Registratie (gemeente Ooststellingwerf)

Team Belastingen & Vastgoedinformatie

Doorontwikkeling digitale dienstverlening

Het verzoek om kwijtschelding gemeentelijke belastingen, het versturen van aanslagen via MijnOverheid, het indienen van een bezwaar, het aanmaken en intrekken van een automatische incasso en het wijzigen van een bankrekeningnummer zijn gerealiseerd; in 2020 is een begin gemaakt met de aangifte toeristenbelasting.

Zelfevaluatie voor de BAG en de BGT (ENSIA-methodiek)

De zelfevaluatie voor 2019 zijn aangescherpt en het resultaat is te zien in de rapportage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) van mei 2020. De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) hebben de maximale score behaald. De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is nieuw en de behaalde score is 83,3 procent en zit daarmee ruim boven de gestelde norm van zestig procent. De rapportage over 2020 wordt in mei 2021 verwacht.

Doorontwikkeling van GEO-informatie

Team Belastingen & Vastgoedinformatie (BVI) beheert een schat aan data (BAG, GIS, BGT) en is in 2020 gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden (intern en extern) van het gebruik en het onder de aandacht brengen bij de moederorganisaties. Er zijn veel verschillende kaartenlagen aangebracht in Iris, het informatieprogramma met kaartmateriaal. Dit wordt OWO-breed gebruikt voor allerlei informatie, van kadastrale gegevens tot het weten waar de riolering ligt of waar welke bomen staan. De kaarten zijn opgewerkt en aanwezig met de input van alle afdelingen. Het onderzoek naar de doorontwikkeling valt samen met het verder ontwikkelen van datagedreven werken.

Samenhangende objectenregistratie (SOR)

Dit is een langdurig traject dat heel langzaam wordt doorgevoerd. Het project wordt vanuit het ministerie van BZK begeleid. Ook de Waarderingskamer houdt zich bezig met deze nieuwe ontwikkeling. Dit betekent het creëren en borgen van afstemming tussen de BGT-, BAG-, BOR- (Beheer Openbare Ruimte) en WOZ- (Waardering Onroerende Zaken) registraties. In 2020 is gestart met het koppelen van de BAG en de BGT.

Digitaal werken buitendiensten

De drie buitendiensten en de gegevensbeheerders van de BGT en BOR werken digitaal samen. Ze werken met GBI online voor het digitaal registreren en melden van mutaties in de openbare ruimte. Team BVI ondersteunt met de inrichting, uitleg en verwerking van de gegevens. Deze werkwijze heeft zijn intrede gedaan en loopt naar volle tevredenheid van alle partijen.

Aanpassen aanslagen

In 2020 gebruiken we geen OLA's, de overschrijvingskaarten die aan de aanslag hangen, meer. De aanslag komt eruit te zien als een factuur. Alleen bij de Diftar is nog sprake van OLA's, bij de overige aanslagen niet. Dit gebeurt nu ook met de aanslagen die naar de Berichtenbox van MijnOverheid worden gestuurd.

Taxatie van inhoud naar oppervlakten

Dit project loopt op schema: op 31 december 2020 was 98 procent omgerekend naar de gebruiksoppervlakte. De Waarderingskamer heeft de aanpak zeer gewaardeerd en ons gecompimenteerd. Aan het einde van het tweede kwartaal 2021 is het afgerond en gaat het testen beginnen.

Overig

- Participatie in de uitrol en ondersteuning van de Omgevingswet onder andere bij de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet); deelname aan de afzonderlijke projecten van de OWO-gemeenten.
- Duurzaam personeelsbeleid zoals uitwisseling en mobiliteit, opleidingsmogelijkheden en eigenaarschap van eigen taken; een continu proces van aandacht waarbij ook in deze tijd flink gebruik gemaakt wordt van scholing/opleidingen dan wel bijscholing.

- Er is in 2020 gestart met het in kaart brengen van de personele bezetting van het cluster Invordering en het cluster BGT/GEO/WOZ om de toekomstige (verplichte) ontwikkelingen vanuit onder andere het ministerie van BZK en Waarderingskamer en tevens de wensen vanuit de moederorganisaties te kunnen oppakken en de kwaliteit te kunnen waarborgen; ondersteuning door de inventarisatie en optimalisatie van de werkprocessen en de daarmee samenhangende personele bezetting goed in kaart brengen, gebruikmakend van de Lean-methodiek.
- Bij het ontstaan van vacatures is in beeld gebracht hoe de vacature kan bijdragen aan de verdere doorontwikkeling van dat betreffende cluster.
- Deelname aan de Europese aanbesteding voor de belastingapplicaties en de BAG; in de toekomst ketengericht werken gebruikmakend van berichtenverkeer in een omgeving die voldoet aan een kwalitatief en efficiënter niveau van werken.

Team Backoffice Sociaal Domein

Uitvoering abonnementstarief

Door landelijke ICT-vertragingen konden pas eind augustus 2020, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020, de inwoners met een eigen bijdrage verschuldigde WMO-voorziening worden doorgegeven aan het CAK.

Invoering PGB 2.0

Invoering is voor gemeenten uitgesteld tot 2023. We volgden de webinars van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en bleven op de hoogte van de diverse ontwikkelingen.

Inbreng OWO- en gemeentelijke taskforces

Team Backoffice Sociaal Domein participeerde actief in taskforces en projectgroepen die gericht zijn op meer grip op de kosten in het Sociaal Domein met als doel de tekorten terug te dringen. Hieronder viel ook het OWO-brede onderzoek naar Grip op Jeugd.

Uitvoering totale factuurstroom Sociaal Domein

Vanaf 1 januari 2020 verlopen alle facturen op cliëntniveau via C-sam en Team Backoffice Sociaal Domein. Voorbeelden hiervan zijn de facturen Werk van Ooststellingwerf en Weststellingwerf en de taxinota's van Weststellingwerf die altijd nog een aparte route via Key2financiën volgden. In 2021 volgen het leerlingenvervoer en voorschotten in het kader van de Participatiewet.

Invoeren i-standaarden en standaard administratieprotocol

Om de administratieve lastendruk bij zorgaanbieders te verminderen, zijn er landelijk standaard administratieprotocollen opgesteld. Deze volgden we nauwgezet en hebben we doorgevoerd. In 2020 zijn de nieuwste standaarden iWmo/iJw doorgevoerd waarbij er op 1 januari 2021 een major release heeft plaatsgevonden.

Overig

- Afgelopen jaar heeft de focus door de coronabeperkingen en het thuiswerken vooral op het op orde houden van onze eigen processen en welbevinden van medewerkers gelegen en is minder ingezet op het extra ondersteunen van de Gebiedsteams.
- De digitalisering van de mutatieformulieren en dossiers van de gemeente Opsterland is in 2020 voorbereid wordt met de komst van i-documenten Opsterland in het eerste kwartaal van 2021 afgerond. Onder andere door de grote tijdsinvestering in de aanbesteding en de coronabeperkingen heeft dit langer geduurd.
- De komende jaren zullen administratieve processen digitaler en optimaler verlopen door proactief in te spelen op veranderingen en in te zetten op regie. Daarnaast hebben we te maken met een grote groep medewerkers die komende jaren met pensioen gaan. Dit biedt (ontwikkel)kansen voor medewerkers en de organisatie.
- Deelname aan de Europese aanbesteding voor het Sociaal Domein.

Datagedreven werken

De OWO-gemeenten willen zich ook verder ontwikkelen in het (meer) datagedreven werken. Om deze reden heeft het in de loop van 2020 een plek gekregen in de prioriteitenlijst van de OWO-samenwerking en is meegenomen in de eind 2020 aan de drie gemeenteraden aangeboden OWO-visie.

Binnen de OWO-gemeenten heeft nog niet iedereen eenzelfde beeld van het begrip datagedreven werken en dat maakt het lastiger om de juiste aanpak te hanteren en de organisaties in beweging te krijgen. Een OWO-werkgroep heeft het memo 'Datagedreven werken binnen de OWO-gemeenten' geschreven aan de hand waarvan nu verder wordt gewerkt. In dit memo wordt ingegaan op wat datagedreven werken is, wordt duidelijk gemaakt wat de toegevoegde waarde is en wordt het plan van aanpak voor de OWO-gemeenten uiteengezet. Eind 2020 is ook een onderzoek uitgevoerd naar gegevensmanagement binnen de OWO-gemeenten. Gegevensmanagement is het fundament van de gemeentelijke informatievoorziening en is een grondvoorwaarde voor het kwalitatief en kwantitatief beheersbaar houden van gegevens.

In december 2020 is een bijeenkomst geweest van de werkgroep met de programmamanager datagedreven werken van de gemeente Súdwest-Fryslân, één van de oprichters van DataFryslân. Deze bijeenkomst heeft duidelijk gemaakt dat een aantal zaken van groot belang is om datagedreven werken succesvol in te voeren. Het gaat dan om het creëren van draagvlak door met elkaar eenzelfde beeld te hebben over wat datagedreven werken is, het bekend en vertrouwd raken met de mogelijkheden die data(gedreven werken) biedt en dat bij de verantwoordelijkheid voor de processen ook de verantwoordelijkheid voor de onderliggende data hoort. Het credo daarbij is: klein beginnen met aansprekende businesscases met duidelijke toegevoegde waarde.

Afdeling Bedrijfsvoering (gemeente Weststellingwerf)

De afdeling Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor Informatisering en automatisering, Business Intelligence, de documentaire informatievoorziening, de personeels- en salarisadministratie, inkoop en verzekeringen en de financiële administratie.

Informatisering en Automatisering (I&A)

Informatisering en Automatisering (I&A)

ICT is niet meer weg te denken uit ons functioneren, onze manier van werken en communiceren. Onze ICT is er voor ruim 80.000 inwoners en bedrijven en ongeveer 900 gebruikers in ons OWO-netwerk.

2020: coronapandemie en de versnelde vlucht naar digitaal (thuis)werken

De crisisbeheersing rondom het coronavirus heeft in 2020 ertoe geleid dat de transitie gemaakt is met de drie gemeenten van binnenshuis werken naar het thuiswerken en digitale bestuurlijke besluitvorming. Deze transitie is geslaagd en in zeer korte tijd gerealiseerd. Een en ander heeft het thuiswerken, flexibel werken, met andere middelen en niet op locatie werken versneld. Het aanschaffen en uitreiken van laptops is daar een voorbeeld van. In 2020 heeft een majeure verstrekking en inrichting van het mobiele device landschap plaatsgevonden en is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn van en voor het functioneren van de drie OWO-gemeenten.

De thuiswerkomgeving en -mogelijkheden zijn opgeschaald, Zoom en MS Teams zijn ingezet, de MiCollab app wordt breed gebruikt, er zijn ruim tweehonderd laptops ingericht en als toepassing voor flexibel werken en voor thuiswerken beschikbaar gesteld. Tevens hebben de raadsvergaderingen en besluitvormingen digitaal plaatsgevonden en zijn, waar nodig, ondersteund. Ook de extra beveiligingsmaatregelen, zoals onder andere 2-factor-authenticatie (2FA), mogen in deze opsomming niet ontbreken. De gerealiseerde (digitale) voorzieningen in 2020 kunnen we ook in 2021 gebruiken en voortzetten. Door het vele digitale werken hebben ook de beveiligingsvraagstukken een vlucht genomen. Deze zijn in beeld en zijn of worden opgepakt.

Documentaire Informatievoorziening (DIV)

De nazorg van de invoering in 2019 en 2020 van het zaakgericht werken in OWO-samenwerking vraagt aandacht. Zaakgericht werken biedt centraal inzicht in alle lopende zaken en ondersteunt volledige digitale dossiervorming. In 2020 is de uitfasering en ontsluiting van informatie van de oude documentaire management systemen, zoals Corsa en Decos, doorgevoerd. De oude opzet met meerdere verschillende systemen is daarmee omgebouwd naar een generiek zaakstelsel met een digitaal documentair management systeem. Omdat de oude werkwijzen en dossiers nog afwikkeling en dossiervorming vragen of conversie naar de nieuwe systemen is hierop extra capaciteit gezet. Een majeure klus die in de komende jaren nog weggewerkt moet worden.

Door de gevolgen van corona is een aantal werkzaamheden, die gepland waren in 2020, niet of nog niet uitgevoerd. De coronapandemie heeft inhuur in het eerste en tweede kwartaal vertraagd waardoor de geplande activiteiten in de tijd zijn opgeschoven en de werkmassa is blijven liggen. Dit neemt niet weg dat de werkzaamheden alsnog plaats moeten vinden.

Inkoop

Wij faciliteerden, motiveerden en stuurden centraal op onze OWO-inkoop beleidsdoelen: lokale en regionale inkoop daar waar dat kan, Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI), ambitiedocument circulaire economie Fryslân, bevorderen duurzaam inkopen en op landelijk niveau is meegedaan aan het traject Beter Aanbesteden. Dit laatste heeft als doel het verbeteren van inkoop van diensten en producten zodat het slimmer, beter en makkelijker wordt voor zowel ondernemers als overheden. In de zomer en het najaar 2020 is Inkoop met een ombuigingsvoorstel gekomen om een bijdrage te leveren aan de begroting door slimmer, centraler en integraal in OWO in te kopen. Een uitwerkingsplan wordt in 2021 gepresenteerd.

In 2020 zijn twee grote Europese aanbestedingen opgestart en door Inkoop begeleid: de aanbesteding voor ons financiële pakket in de drie gemeenten en de aanbesteding voor een groot deel van onze ICT-applicaties. Beide Europese aanbestedingen lopen in 2021 door en worden naar verwachting in 2021 afgerond.

Verzekeringen

In 2020 is het OWO-verzekeringsbeleid uitgewerkt en besproken met alle betrokkenen. In het eerste kwartaal van 2021 volgt een definitieve uitwerking, gevolgd door een uitvoeringsnotitie waarin onder meer werkprotocollen, procedures en aanpassing van systemen beschreven worden. In 2020 is gewerkt aan het gezamenlijk integreren van de diverse verzekeringsportefeuilles en het hierop collectief inkopen. Schademeldingen en schadeclaims zijn met betrokkenen en verzekeraars afgewikkeld.

Financiële administratie

Het op tijd binnen de gestelde wettelijke kaders betaalbaar stellen van facturen is een continu proces, waarbij de norm is dat minimaal 95 procent van de onbetwiste facturen binnen dertig dagen betaald is. Dit ontzorgt ondernemers en burgers financieel. De OWO-gemeenten betalen snel en op tijd. Daarnaast is het verwerken, muteren en verantwoorden van onze financiën in combinatie met het ontsluiten van deze informatie (ook aan derden zoals ministeries) in combinatie met onze ondersteuning voor de reguliere planning- en control cyclus een prominente activiteit die continu doorloopt.

Personeels- en salarisadministratie

Op het terrein van de personeel- en salarisadministratie zijn gebruikers gefaciliteerd met het softwarepakket e-HRM waarmee zij eenvoudig, overal en altijd hun zaken kunnen inzien of regelen, zoals salarisspecificatie, declaraties, verlofregelingen en secundaire arbeidsvoorwaarden. Leidinggevenden zijn ondersteund met digitale personeelsdossiers en het faciliteren van procesondersteuning en workflow. Daarnaast zijn rechtspositionele processen, wervings- en selectieprocessen en overige vraagstukken vanuit HRM ondersteund. Personeelsmutaties en betalingen aan personeel zijn op tijd verwerkt.

Afdeling Vergunningverlening Toezicht Handhaving (gemeente Opsterland)

Het landschap waarin VTH zich bevindt, is volop in beweging. Vooral de komst van de Omgevingswet zorgt voor een ingrijpend veranderingsproces.

Beleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving fysieke leefomgeving

Het jaar 2020 kreeg in januari voor VTH een mooie start met het vaststellen van een OWO-breed beleidsplan VTH waarvoor de raden van de OWO-gemeenten de kaders hebben aangedragen. Dit is het eerste Beleidsplan OWO-VTH dat voor alle drie samenwerkende OWO-gemeenten geldt. Het plan harmoniseert de werkwijze rond de VTH-taken daar waar het kan. Maatwerk blijft mogelijk omdat de gemeentelijke beleids- en toetsingskaders voor ruimtelijke ordening, integrale veiligheid, Drank- en Horecawet, energietransitie en dergelijke blijven bestaan en per gemeente kunnen verschillen.

Met het vaststellen van het beleidsplan is ook een belangrijke basis gelegd voor de VTH-gerelateerde prioriteiten in de OWO-samenwerking zoals die zijn opgenomen in de OWO-visie. Een eerste prioriteit is

gerealiseerd met dit gezamenlijke beleidsplan op het gebied van VTH. Bovendien is in het plan de basis gelegd om te werken volgens de principes van de Omgevingswet, een tweede belangrijke prioriteit uit de OWO-visie.

Het Beleidsplan OWO-VTH bevat het beleidskader voor de uitvoering van de VTH-taken voor de fysieke ruimtelijke leefomgeving. Daaronder vallen ook veel taken, gebaseerd op de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV). De OWO-gemeenten hebben ieder een eigen APV gebaseerd op een landelijk model. In 2020 zijn de drie APV's naast elkaar gelegd en is een eerste inventarisatie gemaakt; in 2021 wordt nader onderzocht waar harmonisatie (derde prioriteit uit de OWO-visie) mogelijk is.

Op basis van het beleidsplan is het verplichte jaarprogramma en -verslag gemaakt die - na vaststelling door de colleges - ter kennisname aan de OWO-raden zijn gestuurd. In dit jaarprogramma zijn de doelen uit het beleidsplan concreet gemaakt en is invulling gegeven aan de vier K's uit de OWO-samenwerking: uitvoeringskwaliteit, verminderen Kwetsbaarheid, lagere gezamenlijke Kosten en een goede Klantgerichte dienstverlening. Met het vastgestelde beleidsplan en de uitwerking in een jaarlijks programma en verslag hebben de colleges ook invulling gegeven aan een aantal aanbevelingen uit het onderzoek van de rekenkamercommissie over het proces van vergunningverlening uit 2019.

Omgevingswet

In 2020 is de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld. De invoeringsdatum is nu 1 januari 2022 maar is allerminst in beton gegoten. De OWO-gemeenten hebben ieder een eigen traject te gaan op de Omgevingsvisie en uitwerking daarvan maar op een aantal praktische onderwerpen, de zogenaamde minimale eisen voor de invoering, werken de gemeenten samen. De aanschaf van bijvoorbeeld gezamenlijk software is in 2020 voorbereid evenals de organisatie van het beheer daarvan op één locatie. Op deze manier is invulling gegeven aan de vier K's uit de OWO-samenwerking. Ook is het proces tot afgifte van een Omgevingsvergunning samen 'ingeregeld' om straks aan de kortere wettelijke termijn te kunnen voldoen.

Coronapandemie

Het jaar 2020 was door de coronapandemie een bijzonder jaar. Afdeling OWO-VTH, waar ook de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) onder vallen, heeft hier heel nadrukkelijk mee te maken gehad. Het hele jaar door hebben de boa's naast hun gewone taken, weekenddiensten gedraaid. De nadruk in de aanpak lag op zichtbaarheid, preventie en communicatie.

Corona

Inleiding

In deze paragraaf verantwoorden wij over het gevoerde beleid en de gemaakte kosten en ontvangen compensatie in verband met de coronacrisis.

De coronacrisis is een omvangrijk globale crisis waarvan de effecten nog ongewis zijn. Deze crisis raakt al onze inwoners, organisaties en bedrijven. Elke crisis is uniek en specifiek, maar ook 'tijdelijk'. Draaiboeken liggen hiervoor niet in de kast. Er is in de eerste maanden van de crisis veel druk gezet op de gemeentelijke organisatie om te handelen in een onzekere omgeving waarin weinig informatie beschikbaar was. Inmiddels is dit gelukkig niet meer het geval. Wel vraagt de crisis nog steeds veel inzet.

Gevoerd beleid

Naast het uitvoeren van de landelijk ingestelde maatregelen, zoals TOZO, is het ons primaire doel om te voorkomen dat organisaties van maatschappelijk belang omvallen als gevolg van financiële problemen als gevolg van de crisis. Voor dit doel is door ons een algemeen handelingskader bij financieel-economische vraagstukken (hierna: handelingskader) vastgesteld. De meest actuele versie hiervan kunt u vinden op onze website.

Het toekennen van verzoeken om financiële steun van maatschappelijke organisaties is gebaseerd op het handelingskader. We volgen daarin de lijn met betrekking tot landelijk gemaakte afspraken over financiële steunverlening aan maatschappelijke voorzieningen en organisaties. Financiële steun kan de vorm

hebben van een (aanvullende) subsidie, het niet in rekening brengen van huren, het compenseren van opgelegde (en betaalde) onroerendezaakbelastingen of het treffen van een betalingsregeling.

We hanteren een helder criterium voor het toekennen van financiële steun. We verlenen financiële steun als zonder deze steun de betreffende maatschappelijke organisatie dreigt om te vallen. Dit betekent dat geleden (omzet)verliezen eerst zelf opgevangen moeten worden. Het feit dat er rijksvergoedingen toegekend zijn aan gemeenten voor sommige maatschappelijke sectoren is geen reden om deze middelen één op één door te sluisen, tenzij er een landelijke afspraak onder ligt. Er zijn immers ook verlieslijdende maatschappelijke voorzieningen waarvoor geen compensatie van het Rijk wordt ontvangen. De ontvangen compensatie van het Rijk (via het gemeentefonds) aan gemeenten zijn algemene dekkingsmiddelen, met andere woorden, het zijn geen geormerkte middelen.

Elke maatschappelijke organisatie die dreigt om te vallen door de gevolgen van de coronacrisis kan financiële steun vragen als de ondergang ervan maatschappelijk grote consequenties heeft, ongeacht of er wel of geen (rijks)compensatie beschikbaar is.

Voor de continuïteit van de financiering op het vlak van het sociaal domein is gehandeld conform de landelijke richtlijnen.

Financiën Corona

De kosten van deze crisis zijn incidenteel van aard. Dit geldt ook voor de ontvangen compensatie. Een deel van de corona gerelateerde kosten zijn niet als zodanig verantwoord. Dit betreffen de kosten waarbij de dekking in het gemeentefonds zit. Hiervoor is een apart overzicht opgenomen.

Onderwerp	Gemeentelijke consequenties		Compensatie door derden	
	Geregistreerde kosten	Gemiste inkomsten op begroting	Corona-steunpakket vanuit het Rijk	Overige inkomstenderving
Lokale media	36.000	-	-	-
Eigen bijdrage WMO	-	37.000	37.000	-
Noodopvang kinderen/VVE	12.000	-	62.000	-
Continuïteit financiering sociaal domein	-	-	81.000	-
Cultuur (incl. kunstzinnige vorming en musea)	30.000	-	165.000	-
Toeristenbelasting, leges, dividenden en winst uit bedrijven	-	34.000	63.000	-
Openbare ruimte	74.000	-	-	-
Vrijwilligersorganisaties/ ontmoetingscentra	-	-	34.000	-
Kwijtschelden huur aan sportverenigingen	10.000	-	-	10.000
Toezicht en handhaving	10.000	-	73.000	-
Organisatiekosten	63.000	-	112.000	-
Verkiezingen	-	-	56.000	-
Participatie (SW bedrijven)	251.000	-	251.000	-
Gemeentelijke generieke regelingen				
Eenmalige compensatie onroerendezaakbelastingen dorpshuizen/sport	38.000	-	-	-
Totaal	524.000	71.000	934.000	10.000

Onderwerp	Geregistreerde kosten zonder prestatie
Continuïteit financiering sociaal domein	408.000
Doelgroepenvervoer	83.000
Totaal	491.000

Aansluiting met programma's	Geregistreerde kosten/baten
Programma 0	117.000
Programma 2	4.000
Programma 4	90.000
Programma 5	108.000

Programma 6	686.000
Opgenomen in programma's	1.005.000
Geregistreerde kosten gedekt uit steunpakket	524.000
Geregistreerde kosten gedekt uit gemeentefonds	491.000
Overige inkomstenderving	-10.000
Opgenomen in paragraaf	1.005.000

Toelichting Financiën

De betaalde kosten van omzetcompensatie voor de onderdelen Jeugd, WMO en doelgroepenvervoer zijn niet zijn opgenomen in het eerste financiële overzicht. Deze kosten worden namelijk niet gedekt uit de steunpakketten maar uit het gemeentefonds.

Kosten gedekt uit steunpakketten

SW bedrijven

Het Rijk heeft middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de corona verliezen bij SW bedrijven. Caparis heeft gevraagd om doorbetaling hiervan en heeft de bedragen berekend op basis van het aantal SE wat bij Caparis een dienstbetrekking heeft. Het uitgangspunt hierbij is dat eerst de liquiditeitspositie van Caparis op peil moet worden gehouden. Op een later moment vindt de verrekening voor niet geleverde zaken plaats (i.v.m. rechtmatigheid). Er wordt op dit moment gewerkt aan de opstelling van deze verrekening.

Eigen bijdrage WMO

In de maanden maart en april is er door het CAK geen eigen bijdrage in rekening gebracht bij inwoners die een WMO voorziening hebben. De ontvangen compensatie van € 37.000,- is ontvangen ter compensatie voor onze gemiste inkomsten.

Cultuur

Er zijn twee subsidies uitbetaald aan musea. Daarnaast zijn de extra bestede uren van externe inhuur hierop verantwoord. In het jaar 2021 zijn door ons ook drie subsidies toegekend aan culturele organisaties die betrekking hebben op het jaar 2020.

Openbare ruimte

Er heeft voornamelijk inhuur plaatsgevonden om onze bedrijfsvoering te kunnen continueren. In de beginfase van de uitbraak corona liepen wij er tegen aan dat binnen de teams een aantal medewerkers tijdelijk niet beschikbaar waren, omdat deze tot een kwetsbare groep behoorden.

Kwijtschelden huur aan sportverenigingen

Verenigingen zijn hard getroffen door de crisis. Ter compensatie zijn middelen beschikbaar gekomen die wij op onze beurt hebben ingezet om de huur van de gymzalen en sportvelden over de periode maart tot en met mei niet te innen.

Organisatiekosten

De organisatorische kosten lopen nogal uiteen. Van hygiënische producten tot zoom licenties, van computer- en kantoorbenodigdheden tot maaltijden, van kosten externe (raads)vergaderingen tot telefoonkosten).

Niet gekwantificeerde kosten

Naast de gekwantificeerde kosten zijn er weer onderdelen waar Corona waarschijnlijk een financieel effect heeft gehad. In een aantal gevallen is het echter niet haalbaar om deze te kwantificeren. Voorbeeld hiervan zijn de afvalkosten. Hier zien we een stijging waardoor de kostendekkendheid daalt van het afvaltarief. Het is echter niet met zekerheid te zeggen welk deel van de kosten met Corona te maken heeft. Deze kosten zijn derhalve niet opgenomen als Coronakoatsen.

Gemeentelijke regelingen

Subsidieregeling compensatie onroerendezaakbelastingen 2020

Aanvragen tot compensatie van opgelegde onroerendezaakbelastingen 2020 konden tot en met 14 november 2020 worden aangevraagd door sportverenigingen en dorpshuizen. In totaal is voor bijna € 32.000,- aan subsidie uitgekeerd.

Geregistreerde kosten zonder prestatie

Continuïteit financiering SD

De compensatie die is ontvangen is o.a. bedoeld voor inhaalkosten en meerkosten Jeugd en WMO. Dit zijn kosten die gerelateerd kunnen worden aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg. Kosten inhaalzorg zijn niet te kwantificeren en meerkosten zijn tot nu toe in geringe mate vergoed.

De VNG en het Rijk hebben in maart, kort na het uitbreken van de coronacrisis, afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan zorgorganisaties en professionals binnen de Jeugdwet en Wmo 2015. De afspraken zijn gericht op het zo goed mogelijk organiseren van continuïteit van zorg voor cliënten en het borgen van het zorgstelsel voor de langere termijn.

Onderdeel van de afspraken met gemeenten is onder meer dat meerkosten als gevolg van de coronacrisis door het Rijk worden vergoed aan gemeenten. Er is al een voorschot voor compensatie van € 144 miljoen verleend aan gemeenten, maar er is in opdracht van de een drietal ministeries en de VNG een onderzoek naar de omvang van de totale meerkosten in het sociaal domein uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is de totale hoogte van de compensatie met betrekking tot de Jeugdwet en Wmo 2015 vastgesteld op € 170 miljoen. Dit betreft een afrondende afspraak voor meerkosten (inclusief mogelijke inhaalzorg) in het sociaal domein over 2020. Er vindt na afloop van 2020 geen nacalculatie plaats.

Doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer & gymvervoer)

Voor leerlingenvervoer is gecompenseerd voor de maanden maart tot en met mei tot maximaal 80% van de gemiddelde omzet in januari en februari. Voor gymvervoer is voor de periode maart tm juli 80% van de reguliere omzet gecompenseerd..

Voor het inzicht in de uitgevoerde betalingen zijn deze kosten tijdelijk geregistreerd op het taakveld m.b.t. corona. De uiteindelijke betalingen, die zijn gedaan in het kader van de omzetcompensatie, worden gedekt uit de reguliere budgetten in de begroting. De kosten worden nog gecorrigeerd naar de reguliere budgetten en maken daarom in de jaarrekening geen onderdeel meer uit van extra kosten als gevolg van corona.

Derde steunpakket

In de decembercirculaire van het gemeentefonds is voor een aantal onderwerpen nog compensatie ontvangen, waarvoor door ons in 2020 nog geen kosten zijn gemaakt. In lijn met het advies van de commissie BBV worden de opbrengsten van het derde steunpakket verantwoord in 2021 ondanks dat deze in het gemeentefonds van 2020 zit.

Reïntegratiekosten

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor de reïntegratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar ter hoogte van € 39,306 miljoen in 2020 en € 88,438 miljoen in 2021. Wij ontvangen deze extra middelen zodat de reguliere dienstverlening op peil kan worden gehouden nu het de verwachting is dat de instroom in de bijstand gaat toenemen.

Gemeentelijk schuldenbeleid

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen beschikbaar voor het gemeentelijk schuldenbeleid van € 15 miljoen in 2020 en € 30 miljoen in 2021, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Deze extra middelen worden beschikbaar aan ons gesteld om inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Bijzondere bijstand

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor bijzondere bijstand (€ 5 miljoen in 2020; € 10 miljoen in 2021) beschikbaar, gelet op de voorziene

toename van de armoedeproblematiek. Deze extra middelen stellen gemeenten in staat om hun inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Egalisatiereserve

In 2020 zijn niet alle door de Rijksoverheid verstrekte Corona middelen nodig geweest voor het ondersteunen van instellingen, ondernemers en andere partijen. De verwachting is dat we in 2021 alsnog de nodige verzoeken om ondersteuning vanwege Corona gaan ontvangen. Daarom zal in het raadsvoorstel over de resultaatbestemming jaarrekening 2020 worden voorgesteld om het nog niet benutte bedrag te storten in een egalisatie reserve "Ondersteuning Corona kosten". Door deze middelen in een egalisatie reserve te storten kan het college snel acteren als er om ondersteuning wordt gevraagd en is de voortgang van de benutting eenduidig te monitoren en te verantwoorden.

Jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Inleiding

De waarderingsgrondslagen en de grondslagen voor het bepalen van het resultaat zijn bedoeld als leidraad om de gepresenteerde financiële gegevens in de jaarrekening juist te interpreteren.

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Grondslagen voor waardering en resultaat

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening zijn gebaseerd op het BBV en vastgelegd in de Financiële Verordening. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de jaarrekening is het lasten en-batenstelsel gebruikt. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijn is dezelfde als die wordt gehanteerd voor soortgelijke eigen materiële activa.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Activa met een economisch nut;
- Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffings-gerelateerd economisch nut);
- Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. nominale waarde. Indien de marktwaarde van een financieel vast actief duurzaam lager is dan de aanschafwaarde vindt afwaardering tot de lagere marktwaarde plaats. Bij (dreigende) oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de lening. Op deelnemingen en effecten wordt niet afgeschreven. De werkelijke waarde kan afwijken van de nominale waarde.

Viottende activa

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Rente op grondexploitaties wordt geactiveerd en is daarmee ook onderdeel van de vervaardigingsprijs. Voor tussentijdse winstneming wordt de Percentage of Completion methode toegepast. Deze methode houdt in dat naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en kosten de winst wordt berekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht. Volgens de gekozen beleidslijn wordt er voor de vordering op openbare lichamen geen voorziening getroffen. Voor alle "overige debiteuren" wordt op basis van de ouderdomsanalyse een percentage van de hoofdsom als voorziening berekend.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Volgens het BBV mag er een voorziening worden gemaakt in deze vier gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
- Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale of contante waarde.

Vaste schulden > 1 jaar

Onder vaste schulden worden verstaan de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Viottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de categorie niet uit de balans blijvende verplichtingen worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de resterende contractwaarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Volledigheid opbrengsten CAK

Omdat de gemeente afhankelijk is van het CAK kan de gemeente zelf de volledigheid van de opbrengsten uit de eigen bijdragen van het CAK niet garanderen. Intern worden controles uitgevoerd om vast te stellen of het CAK cliënten volledig in hun administratie heeft opgenomen (waaronder controle melding cliënt en opgave CAK).

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks

terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Voor 2020 is er sprake van 1 uitzondering, het derde corona steunpakket. Ook deze uitspraak komt van de commissie BBV.

Dividend

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend vastgesteld wordt.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Balans en toelichting

Balans

x € 1.000

Activa	31-12-2020	31-12-2019	Passiva	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	1.052	1.095	Eigen vermogen	25.364	22.998
Materiële vaste activa	57.338	59.655	Voorzieningen	8.367	7.811
Financiële vaste activa	17.829	3.334	Vaste schulden	44.400	27.200
Totaal vaste activa	76.219	64.084	Totaal vaste passiva	78.131	58.009
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorraden	539	1.597	Vlottende schulden	1.138	13.001
Uitzettingen	8.696	6.111	Overlopende passiva	17.882	5.648
Liquide middelen	6.245	577			
Overlopende activa	5.452	4.289			
Totaal vlottende activa	20.932	12.574	Totaal vlottende passiva	19.020	18.649
Totaal activa	97.151	76.658	Totaal passiva	97.151	76.658

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.052	1.095
Totaal immateriële vaste activa	1.052	1.095
Materiële vaste activa		
Economisch nut	34.120	35.556
Economisch nut, dekking door heffing	11.253	11.924
Maatschappelijk nut	11.965	12.175
Totaal materiële vaste activa	57.338	59.655
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	260	260
RC-verhouding met het Rijk	15.830	1.329
Overige langlopende leningen	1.739	1.745
Totaal financiële vaste activa	17.829	3.334
Totaal vaste activa	76.219	64.084
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.506	-613
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	2.695	2.972
Voorziening nog uit te voeren werken	-	-136
Verliesvoorziening	-650	-764
Voorraad woningen	-	138
Totaal voorraden	539	1.597
Uitzettingen < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	3.375	3.899
Overige vorderingen	5.321	2.212
Totaal uitzettingen < 1 jaar	8.696	6.111
Liquide middelen		
Banken	6.245	577
Totaal liquide middelen	6.245	577

Overlopende activa		
Overige overlopende activa	5.452	4.289
Totaal overlopende activa	5.452	4.289
Totaal vlottende activa	20.932	12.574
Totaal activa	97.151	76.658
Verschuldigde vennootschapsbelasting	nihil	nihil

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-12-2020	31-12-2019
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	17.105	10.211
Bestemmingsreserves	6.153	6.194
Saldo van rekening	2.106	6.593
Totaal Eigen vermogen	25.364	22.998
Voorzieningen		
Voorzieningen	8.367	7.811
Totaal voorzieningen	8.367	7.811
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	44.400	27.200
Totaal vaste schulden	44.400	27.200
Totaal vaste passiva	78.131	58.009
Vlottende passiva		
Vlottende schulden		
Overige vlottende schulden	1.138	13.001
Totaal vlottende schulden	1.138	13.001
Overlopende passiva		
Overige overlopende passiva	17.882	5.648
Totaal overlopende passiva	17.882	5.648
Totaal vlottende passiva	19.020	18.649
Totaal passiva	97.151	76.658
Niet uit de balans blijvende verplichtingen:		
Gewaarborgde leningen en garantstellingen	39.520	31.001
Huur en leasecontracten	0	0
	39.520	31.001

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa; materiële vaste activa en financiële vaste activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Immateriële vaste activa	1.095	-	-	43	-	-	1.052
Materiële vaste activa	59.655	2.395	1.192	3.289	-	-231	57.338
Financiële vaste activa	3.334	14.627	-	-	132	-	17.829
Totaal	64.084	17.022	1.192	3.332	132	-231	76.219

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Activa in eigendom van derden	1.095	-	-	43	-	1.052
Totaal	1.095	-	-	43	-	1.052

Specificatie immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Activa in eigendom van derden betreft:						
Bijdrage huisvesting bibliotheek Gorredijk	1.095	-	-	43	-	1.052

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn te verdelen in materiële vaste activa met een economisch nut, economisch nut met een dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Economisch nut						
Bedrijfsgebouwen	25.008	467	47	1.199	-	24.229
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.102	-	-	343	-	3.759
Overige machines	1.207	169	-	199	-	1.177
Overige materiële vaste activa	434	-	-	179	-	255
Vervoermiddelen	412	347	-	74	-	685
Gronden en terreinen	10.826	-	868	-	-	9.958
Voorziening gronden en terreinen	-6.432	489	-	-	-	-5.943
Totaal economisch nut	35.557	1.472	915	1.994	-	34.120
Economisch nut, dekking door heffing						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12.808	-	-	563	-	12.245
Voorziening vervanging en verbetering riool	-884	123	-	-	-231	-992
Totaal economisch nut, dekking door heffing	11.924	123	-	563	-231	11.253
Maatschappelijk nut						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.795	800	277	688	-	11.630
Overig	379	-	-	44	-	335
Totaal maatschappelijk nut	12.174	800	277	732	-	11.965
Totaal	59.655	2.395	1.192	3.289	-231	57.338

Toelichting materiële vaste activa

Er zijn geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen geweest in 2020.

De voorziening vervanging en verbetering riool wordt toegelicht bij voorzieningen onder de passiva.

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringe n	Desinvesteringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	260	-	-	-	260
Rc-verhouding met het Rijk (schatkist)	1.329	14.501	-	-	15.830
Overige langlopende leningen	1.745	126	-	132	1.739
Totaal	3.334	14.627	-	132	17.829

x € 1.000

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	Aantal aandelen	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Deelneming Caparis NV	3.465	3	3
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	120	54	54
Deelneming Fryslân Miljeu NV	11.381	52	52
Deelneming BNG Bank NV	66.651	151	151
Deelneming Publiek Belang Elektriciteitproductie BV	34.746	-	-
Deelneming CBL Vennootschap BV	-	-	-
Deelneming Claim Staat Vennootschap BV	464	-	-
Totaal		260	260

Toelichting kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De deelneming CBL Vennootschap BV is in 2020 geliquideerd.

x €
1.000

Overige langlopende leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2019	Opname 2020	Aflossing 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Aflossing totaal
A. Leningen aan woningbouwcorporaties	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal leningen aan woningbouwcorporaties				-	-	-	-	-
B. Overige langlopende geldleningen								
Stichting Volkskrediet Leeuwarden	77	divers	divers	77	-	-	77	-
SVN Startersleningen	1.405	divers	divers	1.064	112	110	1.066	339
SVN Blijversleningen	8	2020	2028		8		8	-
Totaal overige langlopende geldleningen	1.490			1.141	120	110	1.151	339
C. Renteloze leningen								
Korfbalvereniging LDODK	75	2017	2031	60	-	5	55	20
Voetbalvereniging Gorredijk	78	2017	2031	58	-	5	53	25
Vereniging PCBO Ureterp	200	2010	2024	58	-	12	46	154
Rekening courant SVN	-	nvt	nvt	428	6	-	434	-
Totaal renteloze leningen	353			604	6	22	588	199
Totaal bedrag balans	1.843			1.745	126	132	1.739	538

Viottende activa

x € 1.000

Viottende activa	31-12-2020	31-12-2019
Voorraden	539	1.597
Uitzettingen	8.696	6.111
Liquide middelen	6.245	577
Overlopende activa	5.452	4.289
Totaal	20.932	12.574

Vorraden

x € 1.000

Vorraden	31-12-2020	31-12-2019
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.506	-613
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	2.695	2.972
Voorziening nog uit te voeren werken	-	-136
Verliesvoorziening	-650	-764
Voorraad woningen	-	138
Totaal	539	1.597

x € 1000

Onderhanden werk Bouwgrond in exploitatie	Boekwaar de 1-1-2020	Herrubricer ing	Kosten 2020	Opbrengst en 2020	Winstnemin gen 2020	Boekwaar de 31-12- 2020	Verliesvoorzie ning 2020	Balanswaar de 31-12-2020
Woningbouwterreinen								
Frieschepalen- Locatie De Skans	55		19	-	-19	93	-	93
Gorredijk- Loevestein fase 4 west	-66		83	864		-847	-	-847
Gorredijk- Loevestein fase 4 oost	-		746	-		746	-	746
Hemrik- Fabryksleane	85		24	407	-35	-263	-	-263
Lippenhuizen-De Wiken	-40		20	445	-253	-212	-	-212
Terwispel- Kolderveen	-6		3	-		-3	-	-3
Tijnje-Riperwalden	89		3	68	24	-	-	-
Ureterp-Noord	-281		6	-	-	-275	-	-275
Ureterp-De Hege Kamp	-184		80	1.395	-988	-511	-	-511
Wijnjewoude- Zuidwest	-265		77	77	-31	-234	-	-234
Totaal	-613		1.061	3.256	-1.302	-1.506	-	-1.506
Bedrijventerreinen								
Gorredijk-Industrie	2.972		64	341	-	2.695	650	2.045
Totaal	2.972		64	341	-	2.695	650	2.045
Voorziening nog uit te voeren werken	-136	136	-	-	-	-	-	-
Totaal	-136		-	-	-	-	-	-
Totaal	2.223		1.125	3.597	-1.302	1.189	650	539

x € 1.000

Verliesvoorzienin g	Boekwaar de 31-12- 2019	Mutaties	Boekwaar de 31-12- 2020

Tijnje-Riperwalden	57	-57	0
Gorredijk-Industrie	707	-57	650
Totaal	764	-114	650

x € 1.000

Voorraad woningen	Boekwaar de 31-12- 2019	Boekwaard e 31-12- 2020
Ringenoldusstrjitte 5 Gorredijk	138	-
Totaal	138	-

Toelichting bouwgrond in exploitatie

De voorraad bouwgrond in exploitatie (BIE) wordt gevormd door gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

De boekwaarde van de BIE bedraagt eind 2020 € 1.189.000. Na verwerking van de verliesvoorziening blijft een balanswaarde van € 539.000 over. Rekening houdend met de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten kunnen de diverse complexen op termijn worden afgesloten met een voordelig resultaat van in totaal € 1.9 miljoen. Hierbij wordt echter wel de kanttekening geplaatst dat het behalen van dit resultaat voor een belangrijk deel afhankelijk is van economische factoren. Het "economische tij" is van grote invloed op de verkoopopbrengsten. Een vertraging of uitval van de verkopen verlaagt de winstgevendheid van de complexen. De resultaten van de in exploitatie genomen gronden (BIE) worden per complex gespecificeerd in het bijlagenboek bij de verantwoording.

De voorziening "nog uit te voeren werken" werd tot en met 2019 gepresenteerd als correctie op de boekwaarden van de voorraad bouwgronden in exploitatie. Met ingang van 2020 wordt de waarde van deze voorziening gerubriceerd onder de voorzieningen.

x €
1000

Prognose Grondexploitaties per 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2020	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen bijdragen	Opbrengst verkopten	Resultaat (-neg.)	Looptijd t/m beschikbaar	Kavels verkopten	Te verkopten in m2	Op schema
Woningbouwterreinen									
Frieschepalen-Locatie De Skans	93	47	-	237	97	2022	4	1.508	ja
Gorredijk-Loevestein fase 4 west	-847	1.065	-	290	72	2023	14	3.190	nee 2)
Gorredijk-Loevestein fase 4 oost	746	2.386	-	3.392	260	2028	49	18.211	ja
Hemrik-Fabryksleane	-263	227	-	-	36	2021	-	-	ja 1)
Lippenhuizen-De Wiken	-212	94	-	-	118	2021	-	-	ja 1)
Terwispel-Kolderveen	-3	29	-	38	12	2021	"overhoek"	10.920	nee 2)
Tijnje-Riperwalden	-	-	-	-	-	2020	-	-	3)
Ureterp-Noord	-275	266	-	340	349	2023	3	1.595	nee 2)
Ureterp-De Hege Kamp	-511	945	-	1.913	1.479	2023	14	9.587	ja
Wijnjewoude-Zuidwest	-234	101	-	-	133	2021	-	-	ja 1)
Totaal	-1.506	5.160	-	6.210	2.556		84	45.011	
Bedrijventerreinen									
Gorredijk-Industrie	2.695	775	-	2.820	-650	2027	17	45.095	nee 2)
Totaal	2.695	775	-	2.820	-650		17	45.095	
Totaal	1.189	5.935	-	9.030	1.906	0	101	90.106	

1) Alle kavels zijn
verkocht

2) Vertraging in de
kavelverkoop

3) Complex afgesloten

De bedragen in de kolommen "nog te maken kosten" en "nog te ontvangen bijdragen" zijn gebaseerd op de meest recente exploitatieopzetten.

Uitzettingen <1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	3.375	3.899
Overige vorderingen	5.321	2.212
Totaal	8.696	6.111

x € 1.000

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2020	31-12-2019
BTW Compensatiefonds	3.257	3.657
Debiteuren openbare lichamen	118	242
Totaal	3.375	3.899

x € 1.000

Overige vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
Debiteuren algemeen	1.169	398
Debiteuren belastingen	2.562	270
Voorziening oninbaarheid	- 715	- 783
Terugvordering en verhaal, leenbijstand	1.087	1.129
Krediethypotheek	587	514
BBZ	631	684
Totaal	5.321	2.212

Toelichting overige vorderingen

Bij debiteuren algemeen wordt de sterke stijging ten opzichte van 2019 veroorzaakt door de verkoop van het pand Bordena in Beetsterzwaag, de ontvangst is in 2021 per bank ontvangen.

Bij debiteuren belastingen wordt de stijging veroorzaakt door de oplegging van de nota's precariobelasting waarvan de betaling in 2021 plaats heeft gevonden.

De voorziening oninbaarheid bestaat voor een belangrijk deel uit vorderingen op basis van diverse sociale zekerheidsuitkeringen (Algemene bijstand c.a.). De inbaarheid van deze vorderingen wordt jaarlijks beoordeeld. Op grond van de uitgevoerde beoordeling wordt de voorziening indien nodig aangepast.

Liquide middelen

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
Banken	6.245	577
Totaal	6.245	577

Overlopende activa

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2020	31-12-2019
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die tlv de volgende begrotingsjaren komen	5.452	4.289
Totaal	5.452	4.289

x € 1.000

Specificatie	31-12-2020	31-12-2019
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	1.436	2.600
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	3.676	606
Nog te ontvangen overig	340	1.083
Totaal	5.452	4.289

Vaste passiva

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	25.364	22.998
Voorzieningen	8.367	7.811
Vaste schulden	44.400	27.200
Totaal	78.131	58.009

x € 1.000

Eigen vermogen	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	17.105	10.211
Bestemmingsreserves	6.153	6.194
Saldo van de rekening	2.106	6.593
Totaal	25.364	22.998

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo 31-12-2019	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2020
Algemene Reserve	10.211	8.492	1.598	17.105
Bestemmingsreserves	6.194	504	545	6.153
Totaal	16.405	8.996	2.143	23.258

Algemene reserve	Saldo 31-12-2019	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2020
<i>Saldo 31-12-2019</i>	10.211			
<i>Stortingen</i>				
Resultaat 2019		6.593		
Vrijval precario-Perspectiefbrief 2020		1.900		
<i>Budgetoverhevelingen van 2019 naar 2020</i>				
Energie			238	
Koai bosk			15	
Asbestsanering Bûtewei Ureterp			38	
OWO-Bedrijfsvoering			76	
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			39	
Gidsgelden			25	
<i>Overig</i>				
Amendement bezuiniging Sweachsterwei			100	
Saldo begroting 2020			1.068	
Totaal	10.211	8.493	1.599	17.105

Bestemmingsreserves	Programma	Saldo 31-12-2019	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2020
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	0	336	6	-	342
Reserve onderhoud verharding BKP	2	-	248	248	-
Reserve onderhoud wegen	2	-	-	-	-
Reserve recreatie en toerisme	3	337	205	55	487
Reserve De Treffer	4	263	-	-	263
Reserve huisvesting basisonderwijs	4	4.121	1	5	4.117
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	4	428	9	-	437
Reserve verbouw dorpshuizen	6	55	30	-	85
Reserve zwembad Bakkeveen	6	74	-	37	37
Reserve riolering	7	86	-	-	86
Reserve komplannen	8	136	5	-	141

Reserve invoering omgevingswet	8	358	-	200	158
Totaal		6.194	504	545	6.153

Toelichting algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve bestaat uit een buffer en een vrij besteedbaar deel. De buffer is door de gemeenteraad vastgesteld. Deze buffer is gevormd om eventuele onvoorziene tegenvallers op te vangen. De buffer bedraagt € 7.500.000.

Het vrij besteedbare deel is het bedrag dat bijvoorbeeld beschikbaar is voor de financiering van lasten waarvoor op geen enkel andere wijze dekking kan worden gevonden. Daarnaast behoort het vrij besteedbare deel tot het reguliere weerstandsvermogen van de gemeente.

Het resultaat 2019 van € 6.593.000 is in de algemene reserve gestort. Bij het vaststellen van de Perspectiefbrief 2020 is een bedrag van € 1.900.000 aan precario gestort.

Voor budgetoverhevelingen is er € 431.000 onttrokken, dit gaat om budgetten die bij de jaarrekening 2019 zijn overgegaan naar begrotingsjaar 2020.

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is via een amendement besloten om niet € 200.000 maar € 100.000 te bezuinigen op het verkeersveilig maken van de Sweachsterwei, incidenteel wordt hiervoor € 100.000 onttrokken aan het vrije deel van de algemene reserve. Daarnaast is het saldo van de begroting 2020 van € 1.068.000 onttrokken.

Toelichting bestemmingsreserves

Programma 0

Reserve organisatiedoelstellingsfonds

De doelstelling van deze egaliseringsreserve is het egaliseren van kosten die verband houden met organisatieontwikkeling, mobiliteitsbevordering en uitstroom van personeel als gevolg van bezuinigingen en/of OWO-samenwerking. De egalisatie over 2020 betreft een storting van € 6.000 in deze reserve.

Programma 2

Reserve onderhoud verharding BKP

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten die verband houden met onderhoud verharding BKP. In 2020 is een storting gedaan van € 248.000 en daarnaast is € 248.000 voor dit doel besteed.

Reserve onderhoud wegen

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van onderhoudskosten wegen. In 2020 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Programma 3

Reserve recreatie en toerisme

Het saldo van de baten (toeristenbelasting) en lasten (kosten van recreatie) wordt aan deze reserve onttrokken of toegevoegd.

Programma 4

Reserve De Treffer

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten die samenhangen met de bouw van De Treffer die direct afgeboekt mogen worden. In 2020 zijn er geen mutaties geweest.

Reserve huisvesting basisonderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het basisonderwijs. Er is in 2020 € 1.000 gestort en € 5.000 onttrokken aan deze reserve.

Reserve huisvesting speciaal onderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het speciaal onderwijs. In 2020 is er € 9.000 toegevoegd aan deze reserve.

Programma 6

Reserve verbouw dorpshuizen

Het dorpshuizenbeleid is gebaseerd op het uitgangspunt dat elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale- en culturele activiteiten. Het doel van deze reserve is het dekken van de gemeentelijke bijdrage in de kosten van verbouwing van dorpshuizen. Elk jaar wordt € 30.000 in deze reserve gestort. In 2020 is er niets aan deze reserve onttrokken.

Reserve zwembad Bakkeveen

Deze reserve is bedoeld voor een impuls voor zwembad Bakkeveen. In 2020 is € 37.000 aan deze reserve onttrokken ten behoeve van de verbouwing Dúndelle voor de huisvesting van het toeristisch informatiepunt (TIP).

Programma 7

Reserve riolering

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. In 2020 waren geen mutaties noodzakelijk.

Programma 8

Reserve komplannen

De reserve komplannen heeft een egalisatiefunctie. In 2020 is voor € 5.000 geëgaliseerd.

Reserve invoering omgevingswet

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. De invoeringskosten van de omgevingswet 2020 van € 200.000 zijn onttrokken aan deze reserve. Deze onttrekking was geraamd € 209.000.

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2019	Herrubricering	Stortingen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorziening wethouderspensionen	4.168	-	266	105	-	4.329
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	404	-	-	147	108	149
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.664	-	231	125	-	1.770
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.073	-	258	132	-	1.199
Voorziening onderhoud gebouwen	177	-	928	723	-	382
Voorziening begraafrechten	324	-	120	-	33	411
Voorziening nog uit te voeren werken	-	136	-	9	-	127
Totaal	7.810	136	1.803	1.241	141	8.367

Voorziening wethouderspensionen

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente in plaats van bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

In 2020 is uit de voorziening € 105.000 aan pensioenen uitgekeerd. Op basis van de actuariële berekeningen was een toevoeging € 266.000 noodzakelijk.

Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)

In 2020 is € 147.000 uitbetaald ten behoeve van aangegane verplichtingen in verband mobiliteit van personeel. Daarnaast is gebleken dat € 108.000 vrij kan vallen.

Voorziening groot onderhoud rioleringen

In 2020 waren de kosten voor groot onderhoud € 125.000. Er is € 231.000 gedoteerd. Hiervan is € 300.000 de jaarlijkse storting conform het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 (GRP). Deze dotatie is verlaagd met € 69.000 in verband met het nieuwe Gemeentelijk Watertakenprogramma 2020-2025 (GWP).

Voorziening vervanging en verbetering riool

De voorziening heeft als doel het dekken van de kosten van toekomstige investeringen in de vervanging en verbetering van het riool. Deze voorziening is conform de verslaggevingsvoorschriften in mindering gebracht op de investeringen in de riolering (zie de toelichting op de materiële vaste activa) en komt daarom niet voor op deze lijst met voorzieningen. Er is € 231.000 gestort (€ 300.000 jaarlijkse storting conform GRP minus een correctie van € 69.000 in verband met het nieuwe GWP) en er is € 123.000 aan kosten voor onder andere Project Klein Groningen in mindering gebracht op de voorziening.

Voorziening beheersplan kunstwerken

In 2020 zijn de kosten voor groot onderhoud aan kunstwerken van € 132.000 onttrokken aan deze voorziening. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 258.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening onderhoud gebouwen

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan is voor de komende 10 jaar € 905.000 toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast is er € 23.000 subsidie voor instandhouding monumenten ontvangen. In totaal is er € 928.000 gestort in de voorziening. De kosten voor het groot onderhoud van € 723.000 zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening begraafrechten

De verslaggevingsvoorschriften geven aan dat ontvangen begraafrechten die betrekking hebben op meerdere jaren opgenomen dienen te worden in een voorziening. Er is € 120.000 gestort en het deel van de voorziening dat betrekking heeft op 2020 is vrijgevallen, dit betrof € 33.000.

Voorziening nog uit te voeren werken

Met ingang van 2020 wordt deze voorziening gerubriceerd onder de voorzieningen (voorheen werd deze gepresenteerd als correctie op de boekwaarden van de voorraad bouwgronden in exploitatie). In 2020 is € 9.000 aan kosten voor het woonrijp maken van Voltawerk in Gorredijk ten laste van de voorziening gebracht.

Vaste schulden

x €
1.000

Vaste schulden	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2019	Opname 2020	Aflossing 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Aflossing totaal	Rente 2020
Opgenomen leningen BNG									
109980	20.000	0,800%	2025	12.000	-	2.000	10.000	10.000	89
112212	16.000	1,252%	2038	15.200	-	800	14.400	1.600	188
1-30813	20.000	- 0,090%	2040	0	20.000	0	20.000	-	-
Totaal	56.000			27.200	20.000	2.800	44.400	11.600	277

De vaste schulden betreffen door de gemeente aangetrokken langlopende geldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Vlottende passiva

x € 1.000

Vlottende passiva	31-12-2020	31-12-2019
Netto vlottende schulden	1.138	13.001
Overlopende passiva	13.450	5.648
Totaal	14.588	18.649

x € 1.000

Netto vlottende schulden	31-12-2020	31-12-2019
Kasgeldleningen	-	11.000
Crediteuren	1.138	2.001
Totaal	1.138	13.001

Onder netto-vlottende schulden worden verstaan die schulden die een rente typische looptijd kennen die korter is dan één jaar.

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	4.116	4.852
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	13.766	796
Totaal	17.882	5.648

x € 1.000

Ontvangen voorschotten	31-12-19	Toevoegingen	Uitgaven	31-12-2020
Regiodeal ZO Friesland	-	7.011	1.387	5.624
TOZO	-	3.564	-	3.564
Proeftuin Aardgasvrije Wijk	-	3.452	-	3.452
Project Ervaren & Turf	460	-	126	334
De Vlecke Gorredijk	302	-	38	264
Energie transitie	-	202	-	202
Coronasteunpakket	-	133	-	133
Lokaal Onderwijs Achterstanden Beleid	-	47	-	47
GVVP Sweachsterwei	-	72	-	72
Nedvang Zwerfafval	-	44	-	44
Overig	34	4	8	30
Totaal		14.529	1.559	13.766

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borgstellingen:

Onze gemeente staat per 31 december 2020 borg voor € 39.520.000. Dit betreft 50% en 100% gewaarborgde geldleningen (€ 37.901.000) en borgstellingen gemeentegaranties (€ 1.619.000). Het bedrag is, conform de verslaggevingseisen, buiten de balans onder passiva verantwoord. In 2020 is het bedrag aan indirect gegarandeerde geldleningen waarborg 50% WSW en NWB toegenomen met € 17.810.000.

Gemeentegarantie:

De borgstellingen in het kader van de regeling "gemeentegarantie" (particuliere woningbezitters) hebben betrekking op 50 verstrekte hypotheke (adressen). Deze afgegeven garanties lopen af, er komen geen nieuwe garanties bij. De verstrekte gemeentegarantie met het hoogste saldo is per ultimo 2020 € 105.957. Het gemiddelde gegarandeerde bedrag is € 30.852. Gezien de hoogte van de gegarandeerde leningen zal de waarde van de betreffende woningen hoger zijn dan het gegarandeerde bedrag. Het risico voor onze gemeente is daarom beperkt.

x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2019	Restant lening 31-12-2020
BNG				
Woningbouw	WoonFriesland	187	187	188
Woningbouw	WoonFriesland	381	381	381
Woningbouw	WoonFriesland	446	356	337
Woningbouw	WoonFriesland	990	697	652
Woningbouw	WoonFriesland	1.067	703	653
Dorpshuis Beetsterzwaag	De Buorskip	140	44	34
Diversen				
Garantstelling hypotheek	Inwoners/personeel		1.882	1.618
Totaal 100% borgstelling		3.211	4.250	3.863

x € 1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12-2019	Restant lening 31-12-2020
BNG				
WSW	Stichting Elkien	7.500	7.500	7.500
WSW	Stichting Elkien	994	896	799
WSW	Stichting Elkien	8.160	-	8.160
WSW	Stichting Elkien	2.040	2.040	2.040
WSW	Stichting Elkien	12.500	2.500	2.500
WSW	Stichting Elkien	15.100	3.020	3.020
WSW	Stichting Elkien	7.400	1.480	1.480
WSW	Stichting Elkien	10.000	5.200	5.200
WSW	Stichting Elkien	9.000	1.800	1.800
WSW	Stichting Elkien	2.500	2.500	2.500
WSW	Stichting Elkien	9.400	-	9.400
WSW	Stichting Elkien	600	-	600
WSW	WoonFriesland	3.700	3.700	3.700
WSW	Woonzorg Nederland	3.780	1.701	1.449
Ned. Waterschaps Bank				
WSW	Stichting Elkien	3.500	3.500	3.500
WSW	WoonFriesland	16.000	16.000	16.000
WSW	Woonzorg Nederland	1.665	1.665	1.665
Totaal		113.839	53.502	71.313
Hiervan 50% indirect gegarandeerd			26.751	35.657

Totale borgstellingen 31-12-2020	219.184	31.001	39.520
---	----------------	---------------	---------------

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurovereenkomst brandkranen

Het betreft hier een overeenkomst met Vitens (het waterleidingbedrijf) voor onbepaalde tijd.

Afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen

Met Omrin is een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten. De kosten voor afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen bedragen jaarlijks € 1.143.000.

Overeenkomst Accountantsdiensten

Er is een nieuwe overeenkomst voor accountantsdiensten afgesloten met HZG accountants en adviseurs. De overeenkomst is van kracht met ingang van het boekjaar 2020 en heeft een looptijd van vier jaar en eindigt wanneer de accountantsdiensten over het boekjaar 2023 zijn afgerond. De overeenkomst kan tweemaal verlengd worden met één boekjaar. Omdat deze dienst in OWO verband is aanbesteed komt 1/3 deel ten laste van onze gemeente. De kosten per jaar voor onze gemeente bedragen € 48.000 (1/3 deel van € 144.000).

Overeenkomst onderhoud groen

Deze overeenkomsten zijn aangegaan voor bepaalde tijd. Deze hebben een looptijd van twee jaar, met ingang van juni 2017. De overeenkomst kan maximaal tweemaal één jaar verlengd worden. De kosten bedragen € 350.000 per jaar.

Buurtsportwerk

In 2018 is een overeenkomst met Stichting Sport Frylân gesloten voor 4 jaar, looptijd 2018-2021 voor uitvoering van het project Buurtsportwerk Opsterland 2018-2021. De contractwaarde bedraagt € 1.801.300 voor de gehele looptijd van het contract.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Toelichting

Begrotingsrechtmatigheid

De door de raad vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door de raad zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant. Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij enkele programma's een overschrijding is bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie "onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel".

Wij verzoeken de raad deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2020. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen we naar de financiële analyses bij de betreffende programma's.

Overzicht baten en lasten jaarrekening 2020

x € 1.000

Programma	Begroting 2020	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020
0 Bestuur en ondersteuning			
Baten	1.647	1.646	2.211
Lasten	4.625	3.490	4.552
Saldo	-2.978	-1.844	-2.341
1 Veiligheid			
Baten	45	45	8
Lasten	1.922	1.922	1.919
Saldo	-1.877	-1.877	-1.911
2 Verkeer en vervoer			
Baten	188	188	190
Lasten	3.580	3.580	3.410
Saldo	-3.391	-3.391	-3.219
3 Economie			
Baten	323	369	875
Lasten	643	728	1.001
Saldo	-320	-359	-126
4 Onderwijs			
Baten	399	399	350
Lasten	3.148	3.148	2.960
Saldo	-2.749	-2.749	-2.609
5 Sport, cultuur en recreatie			
Baten	215	215	436
Lasten	6.025	6.108	6.321
Saldo	-5.810	-5.893	-5.885
6 Sociaal domein			
Baten	9.360	9.311	12.254
Lasten	35.998	36.615	40.126
Saldo	-26.638	-27.304	-27.872
7 Volksgezondheid en milieu			
Baten	6.415	6.415	6.792

Lasten	6.964	7.413	7.572
Saldo	-549	-998	-781
8 Bouwen, wonen en gronden			
Baten	2.355	3.600	5.792
Lasten	2.694	3.818	4.785
Saldo	-339	-218	1.008
Algemene dekkingsmiddelen			
<i>Baten</i>			
OZB	4.479	4.452	4.532
Precariobelasting	1.900	1.900	2.315
Gemeentefonds	47.646	48.188	49.395
Dividend	190	190	85
Financieringsfunctie	5	5	42
<i>Lasten</i>			
OZB	1.251	743	758
Saldo	52.969	53.991	55.612
Overhead			
Baten	350	350	691
Lasten	9.141	9.853	10.201
Saldo	-8.791	-9.503	-9.510
Resultaat voor bestemming	-472	-144	2.365
Mutaties reserves			
Baten	936	2.508	2.143
Lasten	464	2.364	2.403
Saldo	-472	-144	260
Resultaat na bestemming	-0	-	2.106

Totaaloverzicht baten en lasten

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	88.131	77.059	77.417	83.604	6.186
Baten	86.413	75.517	77.273	85.969	8.696
Saldo voor bestemming	-1.717	-1.542	-144	2.365	2.510
Mutaties reserves					
Lasten	1.023	464	2.364	2.404	40
Baten	9.332	836	2.509	2.144	-365
Saldo na bestemming	6.592	-1.170	0	2.106	2.105

Programma 0

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	17.011	16.085	14.087	15.511	1.425
Baten	64.118	56.217	56.731	59.272	2.541
Saldo voor bestemming	47.108	40.132	42.645	43.761	1.116
Mutaties reserves					
Lasten	38	-	1.900	1.906	6
Baten	5.455	-	1.197	1.197	-
Saldo na bestemming	52.525	40.132	41.942	43.051	1.110

Programma 1

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	1.881	1.922	1.922	1.919	-3
Baten	22	45	45	8	-37
Saldo voor bestemming	-1.859	-1.877	-1.877	-1.911	-34
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-1.859	-1.877	-1.877	-1.911	-34

Programma 2

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	3.798	3.580	3.580	3.410	-170
Baten	191	188	188	190	2
Saldo voor bestemming	-3.607	-3.392	-3.391	-3.219	172
Mutaties reserves					
Lasten	247	248	248	248	-
Baten	1.194	248	348	348	-
Saldo na bestemming	-2.660	-3.392	-3.291	-3.119	172

Programma 3

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	705	643	728	1.001	273
Baten	563	323	369	875	506
Saldo voor bestemming	-143	-320	-359	-126	233
Mutaties reserves					
Lasten	173	125	125	205	80
Baten	148	-	40	40	-
Saldo na bestemming	-168	-445	-445	-292	153

Programma 4

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	3.526	3.148	3.148	2.960	-188
Baten	346	399	399	350	-49
Saldo voor bestemming	-3.180	-2.749	-2.749	-2.609	139
Mutaties reserves					
Lasten	286	61	61	9	-52
Baten	1.651	188	188	5	-183
Saldo na bestemming	-1.815	-2.622	-2.622	-2.614	8

Programma 5

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	6.695	6.025	6.108	6.321	213
Baten	469	215	215	436	221
Saldo voor bestemming	-6.227	-5.810	-5.893	-5.885	8
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	186	125	125	55	-70
Saldo na bestemming	-6.041	-5.685	-5.768	-5.830	-62

Programma 6

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primaire)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	41.797	35.998	36.615	40.126	3.511
Baten	10.600	9.360	9.311	12.254	2.943
Saldo voor bestemming	-31.196	-26.638	-27.304	-27.872	-568
Mutaties reserves					
Lasten	130	30	30	30	-
Baten	91	-	74	37	-36
Saldo na bestemming	-31.235	-26.668	-27.261	-27.864	-604

Programma 7

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primaire)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	7.715	6.964	7.413	7.572	160
Baten	6.559	6.415	6.415	6.792	377
Saldo voor bestemming	-1.156	-549	-998	-781	217
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	42	-	262	262	-
Saldo na bestemming	-1.114	-549	-736	-518	217

Programma 8

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primaire)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	5.003	2.694	3.818	4.785	967
Baten	3.545	2.355	3.600	5.792	2.192
Saldo voor bestemming	-1.458	-339	-218	1.008	1.226
Mutaties reserves					
Lasten	149	-	-	5	5
Baten	565	275	276	200	-76
Saldo na bestemming	-1.042	-64	58	1.202	1.145

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De ramingen/geschatte afrekeningen zijn gebaseerd op bestaand beleid maar zijn alleen opgenomen als de prestatie in 2020 is geleverd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Gegevens 2020	J.M. van der Weij	I. Zwart
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0.889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.944	€ 78.353
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.007	€ 13.870
<i>Subtotaal</i>	€ 127.951	€ 92.223
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 178.689
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 127.951	€ 92.223
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019	J.M. van der Weij	I. Zwart	G.J.M. Broekman	K. van Veen
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Waarnemend gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/09-31/12	01/01-31/12	18/04-15/08	01/01-05/05
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0.889	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 35.299	€ 76.498	€ 31.851	€ 33.812
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.305	€ 12.547	€ 5.041	€ 6.498
<i>Subtotaal</i>	€ 41.604	€ 89.045	€ 36.892	€ 40.310

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 64.844	€ 172.466	€ 63.249	€ 66.439
Totaal bezoldiging	€ 41.604	€ 89.045	€ 36.892	€ 40.310
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor onze gemeente is € 201.000. In 2019 was dit € 194.000. Het weergegeven toepasselijke WNT maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2020 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Overzicht incidentele baten en lasten

x € 1.000

Omschrijving	Programma	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijzigingen	Jaarrekening 2020	Verschil Jaarrekening/begroting
Baten					
Verkoop gemeentelijk vastgoed	0	1.000	1.000	1.331	331
Precario	0		1.900	2.315	415
Compensatie Corona van het Rijk	0	-	-	934	934
Corona compensatie kwijtschelding huur				10	
Herinrichting Skoalleane Ureterp	2		63	-	-63
Bedrijventerreinen	3	-	- 10	89	99
Resultaat grondexploitatie	8	606	728	1.738	1.010
Vrijval voorziening strategisch personeelplan (SPP)	0	-	-	108	108
Onttrekkingen aan reserves					
Algemene reserve- vrije deel ten behoeve van Koaibosk	0	-	15	15	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Asbestsanering Bûtewei Ureterp	0	-	38	38	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van OWO-Bedrijfsvoering	0	-	76	76	-
Algemene reserve-Amendement bezuiniging Sweachsterwei	2	-	100	100	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	-	39	39	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van WEN	7	-	238	238	-
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Gidsgelden	7	-	25	25	-
Reserve onderhoud verharding BKP	2	-	248	248	-
Reserve recreatie en toerisme	3	-	-	55	55
Reserve onderwijshuisvesting basisonderwijs	4	188	188	5	- 183
Reserve zwembad Bakkeveen	6	-	74	37	- 37
Reserve invoering omgevingswet	8	209	209	200	- 9
Reserve komplannen	8	67	67	-	- 67
Totaal incidentele baten		2.070	4.998	7.601	2.593
Lasten					

Knelpunten org. Incidenteel (PPB)	0	125	125	125	-
Overige OWO ontwikkelingen (PPB)	0	17	17	17	-
(Junior) omgevingsmanager	0	72	72	72	-
Tijdelijk niet opvullen vacature gebiedscoördinator	0	-62	- 62	- 62	-
Tijdelijke formatie medewerker communicatie	0	-48	- 48	- 48	-
Tijdelijke formatie medewerker subsidies	0	-60	- 60	- 60	-
Opleidingsbudget	0	-10	- 10	- 10	-
Formatie linking pin OWO BO-SD	0	36	36	36	-
Administratieve ondersteuning	0	36	36	36	-
Informatieadviseur	0	72	72	72	-
Inhuur in verband met opleiding	0	69	69	69	-
Uitbreiding openstelling gemeentehuis	0	36	36	36	-
Secretaresse management	0	5	5	5	-
Projectbeheersing	0	72	72	72	-
Procesverbinder openbare ruimte	0	29	29	29	-
Programmasturing	0	50	50	44	- 6
Trainees	0	26	26	26	-
Dotatie voorziening wethouderspensionoenen	0	-	-	248	248
Dotatie voorziening onderhoud gebouwen	0	-	-	174	174
Onderhoud kapitaal goederen	2	248	248	248	-
Herinrichting Skoalleane Ureterp	2	63	63	-	- 63
GVVP - Swaechsterwei	2	-	100	-	- 100
Uitvoeringsplan GVVP 2018-2020	2	200	200	27	- 173
Areaal oude N381 (verhardingen)	2	30	30	30	-
Essentaksterfte	5	70	70	49	- 21
Areaal oude N381 (groen)	5	10	10	10	-
Areaal oude N381 (kunstwerken)	5	20	20	20	-
Nieuwe bomen planten bij bomenkap	5	5	5	5	-
Uitbreiden tegenprestatie sociaal domein	6	144	144	92	- 52
Beheersen kostenontwikkeling sociaal domein	6	20	20	-	- 20
Lokale duurzaamheidsagenda	6	80	80	36	- 44
Beschermd wonen	6	230	230	230	-
Tijdelijk niet compenseren OZB dorpshuizen en sportverenigingen	6	- 27	- 27	-	27
Programma duurzaamheid inclusief uitvoeringsprogramma	7	20	20	20	-
Ontwikkelagenda duurzaamheid	7	7	7	7	-
Openen duurzaamheidsloket	7	30	30	20	- 10
Onderzoek zonnevelden	7	5	5	5	-
Invoering omgevingswet	8	209	209	200	- 9

Ontwikkelagenda leefbaarheid	8	85	25	-	- 25
Dorpsregisseur	8	-	60	-	- 60
Advisering planontwikkeling	8	66	66	-	- 66
Coronakosten 2020		-	-	595	595
Stortingen in reserves					
Algemene reserve-vrije deel ten behoeve van Vrijval precario-Perspectiefbrief 2020	0	-	1.900	1.900	-
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	0	-	-	6	6
Reserve onderhoud verharding BKP	2	-	248	248	-
Reserve recreatie en toerisme	3	-	125	205	80
Reserve onderwijshuisvesting speciaal onderwijs	4	61	61	9	- 52
Reserve onderwijshuisvesting basisonderwijs	4	-	-	1	1
Reserve verbouw dorpshuizen	6	30	30	30	-
Reserve complannen	8	-	-	5	5
Totaal incidentele lasten		2.071	4.444	4.879	435
Totaal incidenteel resultaat		- 1	554	2.722	2.158

Uiteenzetting financiële positie

Reserves

x € 1.000

Algemene reserve	Saldo 31-12-2019	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-20
Buffer	7.500	-	-	7.500
Vrij besteedbaar	2.711	8.493	1.599	9.605
Totaal algemene reserve	10.211	8.493	1.599	17.105
Bestemmingsreserves				
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	336	6	-	342
Reserve onderhoud verharding BKP	-	248	248	-
Reserve onderhoud wegen	-	-	-	-
Reserve recreatie en toerisme	337	205	55	487
Reserve De Treffer	263	-	-	263
Reserve huisvesting basisonderwijs	4.121	1	5	4.117
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	428	9	-	437
Reserve verbouw dorpshuizen	55	30	-	85
Reserve zwembad Bakkeveen	74	-	37	37
Reserve riolering	86	-	-	86
Reserve komplannen	136	5	-	141
Reserve invoering omgevingswet	358	-	200	158
Totaal bestemmingsreserves	6.194	504	545	6.153
Totaal reserves	16.405	8.997	2.144	23.258

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2019	Herrubricering	Stortingen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorziening wethouderspansioenen	4.168	-	266	105	-	4.329
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	404	-	-	147	108	149
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.664	-	231	125	-	1.770
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.073	-	258	132	-	1.199
Voorziening onderhoud gebouwen	177	-	928	723	-	382
Voorziening begraafrechten	324	-	120	-	33	411
Voorziening nog uit te voeren werken	-	136	-	9	-	127
Totaal	7.810	136	1.803	1.241	141	8.367

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)

SiSa staat voor: Single information, Single audit, eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is sinds 2006 de manier waarop provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (hierna: medeoverheden) zich per jaar verantwoorden over de besteding van specifieke uitkeringen en/of provinciale middelen.

Sisa regelingen

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
Jen V	A4B	Regeling eenmalige uitkering gemeenten voor maatregelen ter vermindering overlast en criminaliteit asielzoekers	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Gerealiseerd	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op projecten die afwijken van voorlopige toekenning	Project afgerond (Ja/Nee)
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A4B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A4B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A4B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A4B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A4B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A4B/06</i>
1			060086 Gemeente Opsterland	€ 0	€ 0	Ja	De regeling wordt volledig door gemeente Smalingerland uitgevoerd. Opsterland heeft ook geen middelen ontvangen voor deze regeling.	Nee
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten						

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B1/06</i>	
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/02</i>					
			€ 180.900	Nee					
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen.			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C1/06</i>	Alleen invullen bij akkoord ministerie.		
		1	Campagne in dorpen	€ 3.220	Ja				
		2	Inzet wooncoaches	€ 9.632	Ja				
		3	Energy Parties Buurkracht	€ 0	Ja				
		4	Beleefgame	€ 0	Ja				
		5	Workshops	€ 0	Ja				
6	Groene give-away	€ 0	Ja						
7	Collectieve aankoop	€ 0	Ja						

			8	Groene kortingsvouchers	€ 0	Ja			
				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>		
			1	Campagne in dorpen	€ 3.220		Nee		
			2	Inzet wooncoaches	€ 9.632		Nee		
			3	Energy Parties Buurkracht	€ 0		Nee		
			4	Beleefgame	€ 0		Nee		
			5	Workshops	€ 0		Nee		
			6	Groene give-away	€ 0		Nee		
			7	Collectieve aankoop	€ 0		Nee		
			8	Groene kortingsvouchers	€ 0		Nee		
BZK	C30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde		Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-reedygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten

		Gemeenten	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C30/01</i></p> <p>€ 0</p> <p>Eindverantwoording (Ja/Nee)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/07</i></p> <p>Nee</p>	<p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/02</i></p> <p>€ 0</p>	<p><i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C30/03</i></p> <p>0</p>	<p><i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C30/04</i></p> <p>0</p>	<p>Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/05</i></p> <p>Ja</p>	<p>Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/06</i></p>
OC W	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB)	<p>Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i></p>	<p>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i></p>		

			€ 211.791	€ 70.014	€ 0	€ 46.917	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/08</i>	
		1					
len	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
W		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E20/08</i>	

			1	Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)	Nee	0	Start in 2021	
			2	Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroke n en bermen	Nee	0	Start in 2021	
			3	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60	Nee	0	Start in 2021	
len	E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen
W	B	Provinciale beschikking en/of verordening					Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E27B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/05</i>

			1	1308044	€ 7.238	€ 0		
				Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoordiging (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
				<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
				<i>Indicator: E27B/06</i>	<i>Indicator: E27B/07</i>	<i>Indicator: E27B/08</i>	<i>Indicator: E27B/09</i>	<i>Indicator: E27B/10</i>
			1	1308044	€ 15.692	€ 6.345		Ja
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie		Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
				<i>Indicator: F9/01</i>	<i>Indicator: F9/02</i>	<i>Indicator: F9/03</i>	<i>Indicator: F9/04</i>	<i>Indicator: F9/05</i>

			1	EAW-20-00459779	€ 0	€ 0	Nee		
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/05</i>					
				Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeent edeel 2020		Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
				€ 6.667.124	€ 335.539	€ 868.979	€ 2.046	€ 145.447	€ 0
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	

			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: G2/07</i>	<i>Indicator: G2/08</i>	<i>Indicator: G2/09</i>	<i>Indicator: G2/10</i>	<i>Indicator: G2/11</i>	<i>Indicator: G2/12</i>	
			€ 206.844	€ 33.926	€ 0	€ 309.117	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskoste n artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G3/01</i>	<i>Indicator: G3/02</i>	<i>Indicator: G3/03</i>	<i>Indicator: G3/04</i>	<i>Indicator: G3/05</i>	<i>Indicator: G3/06</i>	
			€ 6.000	€ 40.493	€ 700	€ 0	€ 0	€ 0	
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						

		Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07						
		Ja						
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.938.612	€ 281.599	€ 3.157	€ 1.079	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 348.619	€ 26.107	€ 37.911	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 229.510	€ 21.200	€ 25.914	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

				aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)		
	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
	<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>	<i>Indicator: G4/11</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	409	44	€ 0	Ja	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	48	6		Ja	
3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	18	4		Ja	
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
	<i>Indicator: G4/12</i>	<i>Indicator: G4/13</i>	<i>Indicator: G4/14</i>	<i>Indicator: G4/15</i>	<i>Indicator: G4/16</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					

VW S	H4	Regeling specifieke uitkering stimuleringsport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld				
			<i>Aard controle R.</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 75.858,88 € 75.859					
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
1	803022	€ 94.338	€ 0	€ 0	€ 0			
	Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)					
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/11</i>					
1	803022							

VW S	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/01</i>	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/02</i>	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/03</i>	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>		
			€ 16.366	€ 19.000	€ 16.366	€ 19.000	Nee		
LNV	L5	Regiodeals 3e tranche	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) Als er sprake is van SiSa tussen medeoverheden. Vanaf SiSa 2021 indicatoren L5/02 + L5B/04 optellen	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Als er sprake is van SiSa tussen medeoverheden. Vanaf SiSa 2021 indicatoren L5/03 + L5B/05 optellen	Toelichting	
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5/06</i>
			1 Vitale kernen	€ 8.477	€ 256.028	€ 8.477	€ 256.028	Geweldig Gorredijk (rijk) en de Treffer (cofinanciering)	
			2 Veerkrachtig landschap (incl. de verbindende actielijnen)	€ 37.500	€ 0	€ 37.500	€ 0	Fries Sociaal Planbureau (regiokassier)	
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			Inclusief uitvoering door derden			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L5/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L5/10</i>	
		Nee	€ 86.617	€ 7.980	Nee	

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten
0.1	Bestuur	170	1.682
0.10	Mutaties reserves	2.143	2.403
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	2.106
0.2	Burgerzaken	281	1.189
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.620	1.427
0.4	Overhead	691	10.201
0.5	Treasury	190	254
0.61	OZB woningen	3.023	758
0.62	OZB niet-woningen	1.510	-
0.63	Parkeerbelasting	-	-
0.64	Belastingen overig	2.386	-0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	49.395	-
0.8	Overige baten en lasten	6	-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-	1.679
1.2	Openbare orde en veiligheid	8	239
2.1	Verkeer en vervoer	190	3.405
2.3	Recreatieve havens	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	5
3.1	Economische ontwikkeling	235	368
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	430	529
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	46
3.4	Economische promotie	209	59
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	250
4.2	Onderwijshuisvesting	18	1.450
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	332	1.259
5.1	Sportbeleid en activering	112	354
5.2	Sportaccommodaties	68	1.192
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	336
5.4	Musea	7	81
5.5	Cultureel erfgoed	-	4
5.6	Media	-	598
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	249	3.755

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	199	1.917
6.2	Wijkteams	12	579
6.3	Inkomensregelingen	11.810	13.039
6.4	Begeleide participatie	-	3.933
6.5	Arbeidsparticipatie	6	1.408
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	112	1.037
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	115	6.605
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	10.071
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	281
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	1.257
7.1	Volksgesondheid	-	1.293
7.2	Riolering	2.863	2.054
7.3	Afval	3.747	3.144
7.4	Milieubeheer	-9	751
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	190	330
8.1	Ruimtelijke ordening	5	328
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.998	3.335
8.3	Wonen en bouwen	789	1.121
	Totaal	88.113	88.113

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht

Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de vrij besteedbare lokale heffingen, de uitkering uit het gemeentefonds, financieringsfunctie en de dividenduitkeringen.

De specificatie van de algemene dekkingsmiddelen is:

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020
<i>Baten</i>		
OZB	4.452	4.532
Precariobelasting	1.900	2.315
Gemeentefonds	48.188	49.395
Dividend	190	85
Financieringsfunctie	5	42
Totale baten	54.735	56.370
<i>Lasten</i>		
OZB	743	758
Totale lasten	743	758
Saldo algemene dekkingsmiddelen	53.991	55.612

Kosten Overhead

Overzicht

Onder overhead wordt verstaan alle lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door deze duidelijk definitie kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de lasten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Deze definitie is gebaseerd op een richtinggevende notitie van de Commissie BBV.

Vennootschapsbelasting

Overzicht

In de begroting 2020 is voor vennootschapsbelasting geen last opgenomen. De belastingaangifte over 2020 is nog niet definitief, we zijn nog in overleg met de belastingdienst. De voorlopige aanslag over 2020 bedroeg € 0,-

Onvoorzien

Overzicht

De post onvoorzien is in 2020 niet besteed.

Beschikbaar volgens de vastgestelde begroting 2020	€ 37.500
Besteed is:	nihil
Resteert	€ 37.500

Bijlage: Overzicht bezuinigingen per programma

Overzicht bezuinigingen per programma

Hieronder staan alle bezuinigingsmaatregelen per programma zoals deze opgenomen is in de begroting 2020

x
€1.000

Nr.	Progr.	Taakveld	U/I	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	2019*	2020	2021	2022	2023
1	0	0.2	U	Invoering digitale agenda	20	-	-	-	-
2	0	0.3	I	Verkoop gemeentelijk vastgoed - incidenteel	-	1.000	1.450	-	-
3	0	0.3	U	Verkoop gemeentelijk vastgoed - structureel	-	30	50	50	50
4	0	0.4	U	Besparing op trainees	-	120	-	-	-
5	0	0.4	U	Opleidingen incidenteel	40	40	40	-	-
6	0	0.4	U	Evaluatie projectmatig werken	-	-	-	5	5
7	0	0.4	U	Tijdelijke formatie secretaresse management	-	15	20	-	-
8	0	0.4	U	Tijdelijk budget programmasturing	90	50	-50	-	-
9	0	0.4	U	Tijdelijk budget modern werkgeversschap (budget anders werken)	50	100	50	-	-
10	0	0.4	U	Budget anders werken	101	-	-	-	-
11	0	0.4	I	Verlaging afvalstoffenheffing (t.g.v. afschaffen 2e factuurronde diftar)	-	-16	-16	-16	-16
12	0	0.4	U	Backoffice SD - OWO	-	50	50	50	50
13	0	0.4	U	Geen evaluatie GVVP, daardoor minder projecten, 0,5 fte	-	45	45	45	45
14	0	0.4	U	Vacature gebiedscoördinator (omzetten in structureel flexibele schil)	-	62	62	-	-
15	0	0.4	U	Formatieve gevolgen EZ maatregelen 0,7 fte	-	50	50	50	50
16	0	0.4	U	Bundeling activiteiten Cultuur en Recreatie en Toerisme 0,5 fte	-	-	38	38	38
17	0	0.4	U	1,5 fte projectmanager	-	108	108	-	-
18	0	0.4	U	Medewerker communicatie	48	48	48	-	-
19	0	0.4	U	Tijdelijke formatie medewerker subsidies	60	60	60	-	-
20	0	0.5	U	Opleidingen structureel	-	25	-	-	-
21	0	0.10	I	Opheffen reserve duurzaam bouwen (Prog. 8)	10	-	-	-	-
22	0	0.10	I	Vrijval reserve komplannen (Prog. 8)	250	-	-	-	-
23	0	0.10	I	Vrijval reserve Ontsluitingsweg Loevestein GK (Prog. 2)	518	-	-	-	-
				Totaal programma 0	1.187	1.787	2.005	222	222
24	1	1.1	U	Veiligheid IVB budget (verkeer € 25.000)	35	35	25	25	25
				Totaal programma 1	35	35	25	25	25
25	2	2.1	U	Onderzoek duurzaamheid openbare verlichting	30	-	-	-	-
26	2	2.1	U	Bezuiniging GVVP - Sweachterwei/Gerdyksterwei (80 naar 60km) *	-	100	-	-	-
27	2	2.1	U	Bezuiniging GVVP - Niet verplichte ruimte	95	-	400	-	-
28	2	2.1	U	Openbare verlichting	-	10	10	23	23

29	2	2.1	U	Uitgestelde vervanging Openbare verlichting	30	-	-	-	-
				Totaal programma 2	155	110	410	23	23
30	3	3.1	U	Economische aangelegenheden/ Uitvoering EZ-beleid	37	40	40	40	40
				Totaal programma 3	37	40	40	40	40
31	4	4.1	U	Gymvervoer openbaar onderwijs	-	-	30	30	30
32	4	4.1	U	Gymvervoer bijzonder onderwijs	-	-	20	20	20
33	4	4.3	U	Leerlingenvervoer onderwijs	-	50	50	50	50
34	4	4.3	U	Lokaal onderwijs achterstanden beleid	-	75	83	83	83
				Totaal programma 4	-	125	183	183	183
35	5	5.1	U	Buurtsportcoaches	-	-	100	103	103
36	6	5.1	U	Onderzoek sportbedrijf	50	-	-	-	-
37	5	5.3	U	Cultuureducatie - cultuurcoach	-	-	-	-	36
38	5	5.7	U	Onderhoud bermen **	-	-	-	-	-
39	5	5.7	U	Gazons	-	30	30	30	30
40	5	5.7	U	Onderzoek biodiversiteit	10	-	-	-	-
41	5	5.7	U	Compensatie boswet (5 ha)	50	50	55	-	-
				Totaal programma 5	110	80	185	133	169
42	6	6.1	U	Onderzoek dorpsregisseurs	20	-	-	-	-
43	6	6.1	U	Compensatie OZB dorpshuizen en sportverenigingen	-	27	-	-	-
44	6	6.1	U	Lokale duurzaamheidsagenda		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
45	6	6.1	U	Onvoorzien de Skans	-	-	50	50	50
46	6	6.3	U	Werk en inkomen uitvoering	-	50	50	50	50
47	6	6.4	U	Onderzoek leerwerkbedrijf	30	-	-	-	-
48	6	6.4	U	Formatieve gevolgen SD maatregelen 0,66 fte	-	50	50	50	50
49	6	6.5	U	Formatieve gevolgen SD maatregelen 0,66 fte	-	50	50	50	50
50	6	6.71	U	WMO uitvoering - schuldhulpverlening	-	50	75	100	100
51	6	6.71	U	WMO uitvoering	-	200	300	400	400
52	6	6.71	U	WMO beleid	-	750	750	750	750
53	6	6.72	U	Jeugd: uitvoering	-	425	638	850	850
54	6	6.72	U	Jeugd SDF en Lobby (is inzet)	-	600	600	600	600
				Totaal programma 6	50	2.202	2.563	2.900	2.900
55	7	7.3	U	Afschaffen 2e factuurronde diftar	-	16	16	16	16
56	7	7.4	U	Openen duurzaamheidsloket	-	50	-	-	-
57	7	7.4	U	Programma Duurzaamheid, inclusief uitvoeringsprogramma	-	80	80	-	-
58	7	7.4	U	Onderzoek Zonnevelden (duurzaamheid)	-	15	-	-	-
				Totaal programma 7	-	161	96	16	16
59	8	8.3	U	Woonbeleid - woningbehoefte onderzoek	-	2	2	2	2

60	8	8.3	U	Woonbeleid - woonplan	-	6	6	6	6
61	8	8.3	I	leges heffen voor principeverzoeken	-	30	30	30	30
Totaal programma 8						39	39	39	39
Totaal bezuinigingen					1.574	4.579	5.545	3.580	3.616

* Geamendeert. De voorgestelde bezuiniging van € 200.000 is verlaagt naar € 100.000.

** Geamendeert. De voorgestelde bezuiniging van € 29.000 is geschrapt en deze kosten ten laste van het begrotingsresultaat worden gebracht.

Toelichting bezuinigingen

In de bijlage bij de begroting 2020 is een pakket van 61 bezuinigingen opgenomen. Deze bezuinigingen hebben hun oorsprong in 2019. De maatregelen uit de jaarschijf 2020 behelzen een bedrag van € 4,7 miljoen. Deze bestaan uit technisch-administratieve aanpassingen (zoals opheffen reserves, het schrappen van niet-benodigde budgetten), uit het schrappen van een aantal taken en uit taakstellingen om kosten te besparen. In de volgende tabel staat een overzicht van de maatregelen / taakstellingen over 2020 die nog open staan.

Nr.	Omschrijving bezuinigingsmaatregelen		Begr 20 (x €1.000)	JR 20 (x €1.000)	% gehaald	Verschil (x €1.000)	Verwachte realisatie
15/30	EZ: lager budget en formatie; hogere kavelprijs	structureel	90	45	50%	-45	2021: 45 daarna 75
33	Leerlingenvervoer onderwijs	structureel	50	0	0%	-50	wordt structureel niet gerealiseerd
52	WMO: maatwerkzorg	structureel	750	325	43%	-425	zonder ingrijpen loopt het tekort verder op
53/54	Jeugdzorg: maatwerkzorg	structureel	1.025	73	7%	-952	zonder ingrijpen loopt het tekort verder op

61	Leges heffen voor principeverzoeken	structureel	30	5	17%	-25	structureel 10 verwacht
subtotaal openstaand			1.945	448	23%	-1.497	
2	Verkoop gemeentelijk vastgoed	incidenteel	1.000	1.330	133%	330	
overig	Overige bezuinigingsmaatregelen		1.634	1.634	100%	0	
subtotaal gerealiseerd			2.634	1.964	113%	330	
Totaal			4.579	3.412	75%	-1.167	

Van alle bezuinigingsmaatregelen is € 3,4 van de € 4,6 miljoen gehaald. Het niet behaalde saldo van € 1,2 miljoen bestaan uit een incidenteel voordeel van € 0,3 miljoen en een structureel nadeel van € 1,5 miljoen. Dit zit vooral in de openstaande bezuinigingstaakstellingen op de WMO en de Jeugdzorg. Hieronder worden de openstaande bezuinigingen nader toegelicht.

Maatregel 2 verkoop gemeentelijk vastgoed (incidentele opbrengst € 1,0 en € 1,45 miljoen)

De verkoop van een aantal panden is begroot op € 1,0 miljoen (2020) en € 1,45 miljoen (2021). Daarnaast is sprake van een besparing op de jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten. De verkoopopbrengst in 2020 pakte hoger uit dan begroot.

Maatregelen 15 en 30 Economische Zaken (€ 90.000 structurele bezuiniging)

De bezuiniging betreft het schrappen van een aantal uitvoeringsbudgetten en het schrappen van formatie (samen € 75.000). Aanvullend is € 15.000 extra begroot door een verhoging van de prijzen van bedrijfskavels.

De extra verkoopopbrengst in 2020 is niet gerealiseerd omdat op de bedrijfskavels nog in 2019 tegen de oude prijzen opties waren genomen. Verder wordt vanwege personele verplichtingen de bezuiniging op de formatie pas vanaf juli 2021 volledig gerealiseerd. Bij tekort aan nieuwe bedrijfskavels is het maar de vraag of de structureel extra opbrengst op de kavelverkoop voor de komende jaren overeind kan blijven.

Maatregel 33 leerlingenvervoer (€ 50.000 structurele bezuiniging)

Plan was in te zetten op goedkopere vormen van leerlingenvervoer (verschuiving van taxivervoer naar openbaar vervoer). Er zijn gesprekken met ouders gevoerd over goedkopere vormen van leerlingenvervoer en het aanvraagproces leerlingenvervoer is aangepast, zodat de gemeente een passende voorziening kan kiezen. Door een hoge prijsindexering en extra ritten voor passend onderwijs zijn de kosten dusdanig gestegen dat voor 2021 extra geld nodig is in plaats van een bezuiniging.

Maatregel 61 hogere legesopbrengst omgevingsvergunningen principeverzoeken (€ 30.000 opbrengst structureel)

Vanaf 2020 worden leges in rekening gebracht voor principeverzoeken. Het aantal principeverzoeken valt echter lager uit dan begroot en daarom blijven de inkomsten structureel € 20.000 achter bij de begroting. In 2020 is dit nadeel opgevangen door hogere inkomsten op de overige leges. Voor de komende jaren wordt onderzocht of dit ook de komende jaren kan worden opgevangen.

Maatregel 52, 53 en 54 (taakstellingen WMO en Jeugdzorg)

Bij de decentralisaties van de nieuwe taken in het sociaal domein heeft het Rijk een korting toegepast,

omdat het Rijk veronderstelde dat gemeenten dit goedkoper konden uitvoeren. Onze gemeente heeft de voormalige rijksbudgetten teruggerekend en doorvertaald in de begroting. Gelet op de uitgaven uit eerdere jaren lag er een forse taakstelling van € 2,2 miljoen op de WMO en de Jeugdzorg om binnen de begroting te blijven. Daarvan is € 1.377.000 niet gerealiseerd.

Maatregel 52 taakstelling WMO

De maatregelen die genomen zijn in het kader van maatregel 51 en 52 met betrekking tot de WMO hebben geleid tot een afname in de maandelijkse uitgaven aan WMO (ZIN) t.o.v. 2019 van in totaal € 0,6 miljoen euro, dit is 10% (2020: € 5,6 miljoen euro; 2019: € 6,2 miljoen euro). Het aantal cliënten met een WMO voorziening is gestegen met zo'n 1,5% (1-jan-2020: 1.668; 1 jan 2021: 1.692). * zie grafiek 1

Er was een structurele bezuiniging van € 750.000 in de begroting opgenomen. Daarvoor zijn in de begroting vier maatregelen benoemd.

- a) Het plan was ook een eigen bijdrage aan gebruikers van algemene voorzieningen te vragen. Hiervoor is de verordening aangepast. De vergoeding voor de algemene voorziening dagbesteding was begroot op € 25.000. Dit moet nog worden gerealiseerd.
 - b) Met het oog op het beperken van het taxivervoer is de eigen bijdrage voor taxivervoer verhoogd. Deze verhoging is ingevoerd en de geplande structurele bezuiniging van € 25.000 is ruimschoots gehaald (afgezien hiervan laat het lager gebruik van taxivervoer in 2020 vanwege de coronapandemie sowieso een budgettair voordeel zien);
 - c) Het plan was om als pilot de algemene voorziening dagbesteding uit te breiden (waar mensen zonder indicatie terecht kunnen) en zo meer mensen te kunnen bedienen voor hetzelfde geld en een verschuiving te realiseren van duurdere maatwerkvoorziening naar een goedkopere algemene dagbesteding. Mede vanwege coronapandemie zijn er echter minder mensen naar de algemene voorziening dagbesteding geweest en daardoor kan nu nog niet worden vastgesteld of sprake is van een bezuiniging;
 - d) het plan was de inzet huishoudelijke hulp per cliënt terug te brengen van gemiddeld 3,1 uur naar 2,1 uur per week om daarmee € 600.000 te besparen. Vanaf 2020 is daarom een nieuw toetsingskader ingevoerd. Bij nieuwe indiceringen en reguliere herindiceringen is dat toegepast. We zien bij de nieuwe aanvragen dat we gemiddeld lager indiceren dan voorheen. Voor nieuwe cliënten was de gemiddelde toekenning 2,5 uur per week. Dit is dus nog hoger dan de beoogde 2,1 uur per week. * zie grafiek 2
- Het plan was om alle bestaande cliënten vanaf november te herindiceren volgens het nieuwe toetsingskader. Aangezien huisbezoeken vanwege corona niet gewenst of mogelijk zijn, zijn de meeste herindiceringen uitgesteld totdat weer huisbezoeken mogelijk zijn.

Van de geplande structurele bezuiniging van € 750.000 in 2020 is € 325.000 gerealiseerd en € 425.000 niet. Dat komt mede doordat sprake is van een aanzuigende werking van de zorgaanvragen, met name de huishoudelijke hulp, vanwege het rijksbesluit voor de invoering van een abonnementstarief. Cliënten betalen maximaal slechts € 19,00 per maand, ongeacht hun vermogen en inkomen. Tot 2019 werd een inkomensafhankelijke eigen bijdrage gevraagd, waardoor spaarzamer gebruik werd gemaakt van zorgaanvragen en de gemeente meer inkomsten uit eigen bijdragen ontving. Gemeenten proberen de extra kosten hiervoor bij het Rijk te verhalen (via VNG, P10 en G40), maar dat loopt nog niet soepel. De verwachting is dat de taakstelling in 2021 daarom ook niet wordt gehaald.

Maatregel 53 Jeugdzorg

In 2019 en 2020 zijn op basis van de volgende vijf hoofdlijnen diverse maatregelen ingevoerd om de uitgaven voor maatwerkzorg jeugd te verminderen.

- vergroten grip op instroom cliënten in de jeugdzorg;
- vergroten grip op de zorgintensiteit en zorgduur;
- vergroten kostenbewustzijn consulenten gebiedsteam van directe zorgverwijzers (huisartsen, gecertificeerde instellingen);
- toetsen ingezette zorg aan de financiële vergoeding;
- verbeteren eigen inzet hulpverlening binnen gebiedsteam;

Deze maatregelen zijn inmiddels in gang gezet en worden verder geïmplementeerd. Zo zijn de werkprocessen aangepast en vindt bij de dure zorgaanvragen waarbij sprake is van externe verwijzers

(zoals huisarts of gecertificeerde instelling) vanuit het gebiedsteam altijd overleg plaats met de zorgaanbieder of verwijzer en wordt hierop het vierogen-principe toegepast.

Maatregel 54 Task Force Jeugd bij Sociaal domein Fryslân (SDF)

Het Sociaal Domein Fryslân (SDF) regelt centraal voor alle gemeenten de inkoop van de jeugdzorg. SDF regelt ook de contracten en het contractmanagement. Er zijn met het SDF verschillende acties afgesproken met het oog om de kosten te beperken. Dit zijn: aanscherpen contracten, verbeteren contractmanagement, verbeteren afspraken met gecertificeerde instellingen (die zelfstandig zorg mogen toekennen) om de contracten aan te scherpen. Deze acties zijn ook in gang gezet, maar de effecten zijn niet direct meetbaar. Een deel van de acties zal pas in de nieuwe aanbestedingen en de nieuwe contracten 2022 (die in 2021 worden afgesloten), daadwerkelijk tot uitvoer komen.

De maatregelen die genomen zijn in het kader van maatregel 53 Jeugdzorg hebben geleid tot een afname in de maandelijkse uitgaven aan Jeugdzorg (ZIN) t.o.v. 2019 van in totaal € 1,3 miljoen euro, dit is 15%. (2020: € 7,5 miljoen euro; 2019: € 8,8 miljoen euro) Ook is het aantal kinderen met een voorziening voor specialistische jeugdzorg gedaald met zo'n 4% (1-jan-2020: 548; 1 jan 2021: 527). * zie grafiek 3

Maatregel 53 en 54 tezamen beogen een stevige kostenreductie voor de Jeugdzorg. De taakstelling bedraagt € 1,025 miljoen in 2020, oplopend tot € 1,45 miljoen in 2022. Deze taakstelling is gebaseerd op het niveau van de kosten van jeugdzorg in 2018. Aangezien de kosten in 2019 voor jeugdzorg hoger waren dan in 2018 was dit voor 2020 een extra taakstelling.

Van de begrote taakstelling is in 2020 per saldo € 73.000 gerealiseerd en € 952.000 niet. Dat is minder gunstig dan in de klankbordbijeenkomst in januari 2021 is gepresenteerd. Dit verschil wordt veroorzaakt door de kosten voor hoogspecialistische jeugdzorg. SDF heeft dit gecontracteerd op basis van lumpsum-financiering en de voorschotten zijn in rekening gebracht via een verdeelsleutel op basis van de zorgafname in 2019. Wij zijn in onze tussentijdse rapportages uitgegaan van een berekening op basis van werkelijke zorggebruik. De afwijking tussen de voorschotten en deze berekening bedraagt voor 2020 € 452.000. Het is nog onzeker of de lagere zorgafname in 2020 ook tot een teruggave van de voorschotten leidt. Vandaar dat we in de jaarrekening geen vordering terug te ontvangen hebben kunnen opnemen.

De haalbaarheid van het restant aan bezuinigingen plus de aanvullende bezuinigingen in 2021 is twijfelachtig. Daar komt bij dat in 2021 en 2022 mogelijk sprake is van extra (jeugd)zorg nodig vanwege de negatieve psychische effecten als gevolg van de coronapandemie. Hierbij speelt verder of er vanuit het rijk aanvullende budgetten beschikbaar worden gesteld om de tekorten op de jeugdzorg bij gemeenten op te vangen. Hiervoor vindt vanuit verschillende gemeentelijke samenwerkingsverbanden overleg met het Rijk plaats. Voor 2021 heeft het rijk inmiddels aangegeven incidenteel budget beschikbaar te stellen. Voor Opsterland zal dit ongeveer € 800.000 zijn.

Grafieken